

Torsdag den 22. oktober 2026 (D)

1

8. møde

Torsdag den 22. oktober 2026 kl. 10.00

Dagsorden

1) Spørgsmål om meddelelse af orlov til og indkaldelse af stedfortræder for medlem af Folketinget Amanda Heitmann (V) og medlem af Folketinget Allan Feldt (DF).

2) Indstilling fra Udvalget for Forretningsordenen:

Godkendelse af stedfortræder som midlertidigt medlem af Folketinget for Allan Feldt (DF).

3) 1. behandling af lovforslag nr. L 50:

Forslag til lov om ændring af lov om videnskabsetisk behandling af sundhedsvidenskabelige og sundhedsdatavidenskabelige forskningsprojekter, lov om videnskabsetisk behandling af kliniske afprøvninger af medicinsk udstyr og undersøgelser af ydeevne af medicinsk udstyr til in vitro-diagnostik m.v. og lov om kliniske forsøg med lægemidler. (Risikobaseret bedømmelse, tværfaglig ekspertise og øget information til forsøgspersoner i det videnskabsetiske komité-system).

Af sundhedsministeren (Ida Auken).

(Fremsættelse 08.10.2026).

4) 1. behandling af lovforslag nr. L 52:

Forslag til lov om ændring af lov om solarier, lov om forbud mod salg af tobak og alkohol til personer under 18 år og forskellige andre love. (18-årsaldersgrænse for solariebrug samt styrket alderskontrol og indsats mod nikotin m.v.).

Af sundhedsministeren (Ida Auken).

(Fremsættelse 08.10.2026).

5) 1. behandling af lovforslag nr. L 48:

Forslag til lov om ændring af lov om fremme af integritet i idrætten. (Etablering af dopingnævn og appelinstans til behandling af dopingsager).

Af kulturministeren (Zenia Stampe).

(Fremsættelse 08.10.2026).

6) 1. behandling af lovforslag nr. L 49:

Forslag til lov om ændring af lov om ophavsret. (Beskyttelse af personlige kendetegn m.v. og ændret proces for prøvelse ved Ophavsretslicensnævnet).

Af kulturministeren (Zenia Stampe).

(Fremsættelse 08.10.2026).

7) 1. behandling af lovforslag nr. L 36:

Forslag til lov om ændring af lov om forskellige forbrugsafgifter, momsloven, ligningsloven og forskellige andre love. (Afskaffelse

af kaffeafgiften, indførelse af nulmoms på bøger, indførelse af motions- og musikundervisningsfradrag, forbedring af mulighederne for godtgørelse af visse frivillige, afskaffelse af tillægsboafgiften for arv til søskendes børn, forbedring af mulighederne for at fradrage lønudgifter til udvikling af software, forhøjelse af standardfradrag for dagplejere, forhøjelse af det ekstra beskæftigelsesfradrag til seniorer og udvidelse af perioden til 5 år før pensionsalderen, fritagelse for variabel tinglysningsafgift ved inddragelse af anden eller yderligere fast ejendom i visse eksisterende sampanstætninger og kategorisering af små transformerstationer som driftsmateriel og driftsinventar).

Af skatte- og vækstministeren (Jakob Engel-Schmidt).

(Fremsættelse 07.10.2026).

8) 1. behandling af lovforslag nr. L 37:

Forslag til lov om ændring af lov om spil, selskabsskatteloven og lov om afgifter af spil. (Skærpede regler for markedsføring og udbud af spil, styrket tilsyn med det uregulerede marked og fastlæggelse af kriterier for beregning af bøder, indførelse af forhandlergodkendelse og nyfortolkning af spillehaller i forbindelse med landbaseret udbud af spil og nedsættelse af godtgørelsen ved selskabers overskydende skat).

Af skatte- og vækstministeren (Jakob Engel-Schmidt).

(Fremsættelse 07.10.2026).

9) 1. behandling af lovforslag nr. L 38:

Forslag til lov om ændring af opkrævningsloven, registreringsafgiftsloven, skatteforvaltningsloven og forskellige andre love. (Forenkling og harmonisering af regler vedrørende ny opkrævningsløsning for told- og skatteforvaltningen, afskaffelse af ret til at overdrage krav mod told- og skatteforvaltningen m.v.).

Af skatte- og vækstministeren (Jakob Engel-Schmidt).

(Fremsættelse 07.10.2026).

10) 1. behandling af lovforslag nr. L 39:

Forslag til lov om ændring af selskabsskatteloven, afskrivningsloven, fusionsskatteloven, konkursskatteloven og ligningsloven. (Ophævelse af skattefrihed for visse havne).

Af skatte- og vækstministeren (Jakob Engel-Schmidt).

(Fremsættelse 07.10.2026).

11) 1. behandling af lovforslag nr. L 59:

Forslag til lov om ændring af barselsloven. (Sorgorlov til en efterlevende forælder til et mindreårigt barn).

Af beskæftigelsesministeren (Ane Halsboe-Jørgensen).

(Fremsættelse 08.10.2026).

12) 1. behandling af lovforslag nr. L 65:

Forslag til lov om ændring af barselsudligningsloven. (Forhøjelse af bidragssatsen til barselsudligningsordningen).

Af beskæftigelsesministeren (Ane Halsboe-Jørgensen).

(Fremsættelse 08.10.2026).

13) 1. behandling af lovforslag nr. L 66:

Forslag til lov om systematisk gennemgang af udvalgte sager om førtidspension m.v.

Af beskæftigelsesministeren (Ane Halsboe-Jørgensen).
(Fremsættelse 08.10.2026).

Det er vedtaget.

14) 1. behandling af lovforslag nr. L 68:

Forslag til lov om ændring af lov om lige løn til mænd og kvinder m.v. (Gennemførelse af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2023/970 af 10. maj 2023 om styrkelse af anvendelsen af princippet om lige løn til mænd og kvinder for samme arbejde eller arbejde af samme værdi ved hjælp af løngennemsigtighed og håndhævelsesmekanismer).

Af beskæftigelsesministeren (Ane Halsboe-Jørgensen).
(Fremsættelse 08.10.2026).

Det næste punkt på dagsordenen er:

**2) Indstilling fra Udvalget for Forretningsordenen:
Godkendelse af stedfortræder som midlertidigt medlem af Folketinget for Allan Feldt (DF).**

Kl. 10:01

Forhandling

Anden næstformand (Karsten Hønge):

Fra Udvalget for Forretningsordenen har jeg modtaget indstilling om, at 1. stedfortræder for Venstre i Vestjyllands Storkreds, Erik Flyvholm, godkendes som nyt ordinært medlem af Folketinget fra og med den 23. oktober 2026, da Søren Gade nedlægger sit mandat pr. dags dato.

Kl. 10:00

Jeg har endvidere modtaget indstilling om, at 1. stedfortræder for Venstre i Fyns Storkreds, Anja Lund, godkendes som midlertidigt medlem af Folketinget fra og med den 28. oktober 2026 i anledning af fru Amanda Heitmanns orlov.

Endelig har jeg modtaget indstilling om, at 1. stedfortræder for Dansk Folkeparti i Københavns Storkreds, Paw Karlsund, godkendes som midlertidigt medlem af Folketinget fra og med den 28. oktober 2026 i anledning af hr. Allan Feldts orlov.

Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som godkendt.
Det er godkendt.

Meddelelser fra formanden

Anden næstformand (Karsten Hønge):

Mødet er åbnet.

I dag bliver der fremsat følgende forslag:

Udenrigsministeren (Lars Løkke Rasmussen):

Beslutningsforslag nr. B 36 (Forslag til folketingsbeslutning om Kongeriget Danmarks indgåelse af aftale af 22. september 2026 mellem Kongeriget Danmarks regering sammen med Naalakkersuisut og Amerikas Forenede Staters regering om ændring og supplerung af aftalen om forsvaret af Grønland om ændring og supplerung af aftalen om forsvaret af Grønland).

Hans Kristian Skibby (DD) m.fl.:

Beslutningsforslag nr. B 37 (forslag til folketingsbeslutning om 15.000 flere parkeringspladser i Københavns Kommune).

Lars Boje Mathiesen (BP):

Beslutningsforslag nr. B 38 (Forslag til folketingsbeslutning om fratagelse af dansk indfødsret for Nkumba Ludovic Tshiembe).

Forslagene kan findes på www.folketingstidende.dk.

Det første punkt på dagsordenen er:

1) Spørgsmål om meddelelse af orlov til og indkaldelse af stedfortræder for medlem af Folketinget Amanda Heitmann (V) og medlem af Folketinget Allan Feldt (DF).

Kl. 10:00

Anden næstformand (Karsten Hønge):

Amanda Heitmann (V) og Allan Feldt (DF) har begge søgt om orlov fra den 28. oktober 2026, jf. forretningsordenens § 41, stk. 3, litra c.

Hvis ingen gør indsigelse, vil jeg betragte orlovene som vedtaget, og stedfortræderne indkaldes som midlertidige medlemmer.

Det næste punkt på dagsordenen er:

3) 1. behandling af lovforslag nr. L 50:

Forslag til lov om ændring af lov om videnskabsetisk behandling af sundhedsvidenskabelige og sundhedsdatavidenskabelige forskningsprojekter, lov om videnskabsetisk behandling af kliniske afprøvninger af medicinsk udstyr og undersøgelser af ydeevne af medicinsk udstyr til in vitro-diagnostik m.v. og lov om kliniske forsøg med lægemidler. (Risikobaseret bedømmelse, tværfaglig ekspertise og øget information til forsøgspersoner i det videnskabsetiske komitéssystem).

Af sundhedsministeren (Ida Auken).
(Fremsættelse 08.10.2026).

Kl. 10:02

Forhandling

Anden næstformand (Karsten Hønge):

Forhandlingen er åbnet, og den første, der får ordet, er hr. Anders Kühnau, Socialdemokratiet. Værsgo.

Kl. 10:03

(Ordfører)

Anders Kühnau (S):

Tak for ordet, formand. Danmark er et af de lande i verden, der har de allerbedste forudsætninger for at bedrive sundhedsforskning. Vi har dygtige forskere, vi har stærke universiteter, og vi har et velfungerende sundhedsvæsen og en life science-industri, der er blandt de førende i verden. Vi har også noget helt andet, som er helt afgørende. Vi har nemlig en befolkning, der grundlæggende har en stor tillid til

vores sundhedsvæsen, og som derfor også er villige til at stille op og bidrage til forskning, der kan hjælpe andre mennesker. Og det er en styrke, som vi skal værne om.

Det er en kæmpe styrke, for sundhedsforskning handler nemlig i sidste ende ikke kun om systemer, om komitéer og godkendelsesprocedurer. Det handler om mennesker. Det handler om kræftpatienten, der håber på ny og mere effektiv behandling. Det handler om barnet med en sjælden sygdom, hvor forskning måske kan give familien et håb. Og så handler det om alle de mennesker, der i fremtiden kan undgå alvorlig sygdom, fordi vi bliver bedre og bedre til at forebygge og opdage sygdomme i tide.

Derfor har vi også et politisk ansvar for at sikre de bedst mulige rammer for sundhedsforskning i Danmark. Og derfor er vi i Socialdemokratiet meget positive over for det lovforslag, vi behandler i dag, for med lovforslaget her gør vi grundlæggende tre fornuftige ting.

For det første gør vi den videnskabetiske behandling af forskningsprojekter mere smidig og mere risikobaseret. I dag behandles forskningsprojekter som udgangspunkt efter de samme procedurer, uanset om der er tale om et relativt enkelt forskningsprojekt med meget begrænset risiko eller om et kompliceret forsøg, der rejser store etiske spørgsmål. Det giver ikke nødvendigvis den bedste anvendelse af vores ressourcer, og det er meget ressourcekrævende at sidde i de her videnskabetiske komitéer. Det kender jeg selv til.

Derfor giver det god mening, at de enkleste projekter fremover kan behandles af et underudvalg, en formand eller i særlige tilfælde et sekretariat, sådan så de videnskabetiske komitéer kan bruge mere af deres tid og ekspertise på de projekter, hvor der virkelig er behov for grundige etiske overvejelser. Det er sund fornuft.

Og lad mig understrege, at det ikke handler om at sænke de etiske standarder. Det handler om at tilrettelægge arbejdet klogt. For selvfølgelig skal der fortsat være en uafhængig og fagligt forsvarlig vurdering af forskningen, og selvfølgelig skal hensynet til forsøgspersonernes sikkerhed og rettigheder altid komme først.

For det andet styrker vi den tværfaglige ekspertise i de videnskabetiske medicinske komitéer, og det synes jeg faktisk er en ganske vigtig del af lovforslaget. For sundhedsforskning udvikler sig med en enorm hastighed. Kunstig intelligens, genetiske analyser og store datamængder og nye teknologier giver os muligheder, som vi for ganske få år siden knap forestillede os. Men det rejser også nye spørgsmål, ikke kun lægefaglige spørgsmål, men også spørgsmål om etik, om teknologi, data og den enkeltes rettigheder. Derfor er det både rigtigt og nødvendigt, at vi supplerer den sundhedsfaglige ekspertise med andre fagligheder. Vi skal have et komitésystem, der er rustet til fremtidens forskning, ikke kun til fortidens forskning.

For det tredje styrker vi informationen til de mennesker, hvis biologiske materiale bliver anvendt i forskningen. Vi har i Danmark meget værdifulde biobanker, som giver os enestående muligheder for at forske i sygdomme og udvikle nye behandlinger. Men bare fordi vi har muligheden for at anvende biologisk materiale til forskning, betyder det jo ikke, at vi bare skal være ligeglade med, hvordan det enkelte menneske bliver informeret, tværtimod. Med lovforslaget får de videnskabetiske komitéer bedre mulighed for at stille krav om information i de tilfælde, hvor der dispenseres fra kravet om fornyet samtykke. Og det er en balance, som vi i Socialdemokratiet lægger meget stor vægt på.

For borgernes tillid er ikke noget, vi kan tage for givet. Vi har en stor tillid blandt borgerne i dag, som jeg startede med at sige. Det skal vi fortsat have. Det er en tillid, vi skal gøre os fortjent til hver eneste dag, også når vi udvikler nye måder at forske på.

Formand, jeg vil gerne slutte med at fremhæve, at det her forslag også indgår i en større ambition, nemlig ambitionen om, at Danmark fortsat skal være et af verdens førende lande inden for sundhedsforskning og udvikling af nye behandlinger. Det er vigtigt

for universiteter, for vores virksomheder og vores arbejdspladser. Men først og fremmest er det vigtigt for patienterne, og det er dem, vi er her for.

For den vigtigste målestok for succes er ikke, hvor mange forskningsprojekter vi godkender, eller hvor hurtigt vi behandler ansøgningerne. Det vigtigste pejlemærke er, om forskning fører til bedre behandlinger, til tidligere diagnosticering, til bedre forebyggelse og i sidste ende til flere gode leveår for danskerne. Og her skal vi huske, at fremskridtene skal komme alle patienter til gavn, ikke kun dem, der i forvejen har de bedste forudsætninger. Vi skal have et sundhedsvæsen, hvor ny viden og nye behandlinger også bidrager til at mindske uligheden i sundhed. Det er en vigtig socialdemokratisk ambition.

Med det lovforslag, som vi behandler i dag, tager vi på mange områder vigtige skridt i den retning, og vi skaber bedre rammer for forskningen, vi styrker den faglige kvalitet af de etiske vurderinger, og vi fastholder respekten for det enkelte menneskes rettigheder og selvbestemmelse. Derfor kan jeg på Socialdemokratiets vegne meddele, at vi støtter lovforslaget. Tak for ordet.

Kl. 10:08

Anden næstformand (Karsten Hønge):

Tak, og der er ikke ønske om korte bemærkninger. Tak til hr. Anders Kühnau fra Socialdemokratiet. Og må jeg tilføje et tillykke med en fremragende første tale til Folketinget! Næste ordfører er fru Lise Müller, Socialistisk Folkeparti. Værsgo.

Kl. 10:08

(Ordfører)

Lise Müller (SF):

Tak for det, formand, og tak for ordet. Frihed under ansvar er et velkendt udsagn, som på mange måder kendetegner det danske samfund, nemlig friheden til at udfolde og udvikle, så længe man ikke misbruger den tillid og de aftaler, som fællesskabet bygger på, og at vi alle skal have lige muligheder, så længe vi behandler hinanden ordentligt.

Dette gælder også for sundhedsforskningen i Danmark, for gennem generationer har vi skabt gode rammer for sundhedsvidenskabelig forskning, der giver plads til projekter af høj kvalitet og samtidig værner om den etiske forsvarlighed i mødet mellem borgere og patienter. Med andre ord har vi friheden til at forske og skabe ny viden, men også ansvaret for at gøre det på en ordentlig måde. Derfor er de nye regler, vi behandler i dag, meget vigtige, hvis vi vil blive ved med at sikre en tidssvarende og ansvarlig sundhedsforskning.

Danmark har i forvejen et sundhedsvæsen med høj faglighed og fantastiske universiteter med forskere, som vi kan være stolte af. Vi har stærke virksomheder og nogle af de bedste sundhedsdata i verden. Men det, vi også har, er borgere og patienter, som gerne vil deltage i forskning og har tillid til, at det foregår forsvarligt. Det er kræftpatienter, der bidrager til forskning i bedre kræftmedicin, mennesker med diabetes, der bidrager til udviklingen af mere effektive lægemidler, og mennesker med Alzheimers, der indgår i forskning om tidlig opsporing, bare for at nævne nogle.

For SF er det afgørende, at de mennesker, der bidrager til ny viden, bliver mødt med respekt og forståelse. For vi må aldrig gå på kompromis med borgernes tryghed. Det skylder vi dem. Vi skal huske på, at frihed og ansvar i sundhedsforskning sagtens kan sameksistere. Vi kan modernisere og kvalitetssikre rammerne for den forskning, som i sidste ende kommer alle borgerne til gode gennem bedre behandling og forebyggelse. Men dette udelukker ikke, at vores etiske ansvar forbliver en hjørnesten i den måde, vi skaber ny viden på og behandler de borgere, der giver noget af sig selv for at hjælpe andre.

Netop derfor er L 50 et vigtigt og fornuftigt forslag. Med den risikobaserede bedømmelse af forskningsprojekter kan vurderingen

i højere grad tilpasses det enkelte projekts risici. En styrkelse af tværfagligheden i komitésystemet skal samtidig bidrage til, at vi kan håndtere de etiske spørgsmål, der følger med ny forskning og teknologi. Endelig skal lovforslaget give bedre mulighed for øget information til patienter, som i sidste ende vil skabe bedre rammer for forskningen.

Vi skal ikke vælge mellem fremskridt og ansvarlighed, vi skal kunne begge dele, for sundhedsforskning skal udvikle sig, men det skal ske med respekt for det enkelte menneske, og det er en balance, som SF ønsker at værne om. Derfor støtter SF lovforslaget. Og så skulle jeg hilse fra Enhedslisten og Alternativet og sige, at de også støtter forslaget. Tak for ordet.

Kl. 10:11

Anden næstformand (Karsten Hønge):

Tak. Der er ikke ønske om korte bemærkninger. Tak til fru Lise Müller, SF. Den næste ordfører er hr. Christoffer Aagaard Melson, Venstre. Værsgo.

Kl. 10:12

(Ordfører)

Christoffer Aagaard Melson (V):

Tak for ordet. Danmark er i den absolutte top, når det kommer til forskning og innovation i lifesciencesektoren. Det kan vi godt være stolte af. Om det er udvikling af ny medicin eller forbedring af behandlingsmetoder, har vi gode vilkår for det i Danmark. Det er et stærkt fundament, som vi skal værne om og bygge videre på.

Når nogle forskningsprojekter har en minimal eller ingen videnskabsetisk risiko for deltagerne, kan vi med fordel reducere mængden af bureaukrati for disse projekter. I dag skal alle forskningsprojekter som udgangspunkt gennem de samme procedurer uanset deres risikoprofil. Det er uhensigtsmæssigt. Derfor er den her differentierede tilgang, som der foreslås i en af analyserne fra Fremtidens komitésystem rigtig fornuftig. Det vil gøre det muligt at behandle mindre komplekse forskningsprojekter hurtigere. At kunne afbureaukratisere konkrete forskningsprojekter bakker vi helhjertet op om.

Vi synes også, det er fornuftigt, at vi ser på de faglige kompetence i de videnskabsetiske komitéer. Den teknologiske og videnskabelige udvikling går stærkt, og så skal vores vurderingskompetencer selvfølgelig følge med. Det kan være svært at forudsige, hvordan teknologien udvikler sig. Nyskabelser som kunstig intelligens skal vi selvfølgelig tage bestik af, men det stiller også nye krav til, hvordan vi agerer etisk forsvarligt. For at løfte ansvaret skal komitéerne have de nødvendige kompetencer. Samtidig skal vi sikre, at ændringerne ikke gør komitésystemet mere tungt og bureaukratisk.

Men et er de givne bedre vilkår for forskerne i de her projekter, en anden vigtig del af lovforslaget er, at vi sikrer deltagerne nogle bedre rettigheder. De personer, som skal bidrage med data til forskernes projekter, skal behandles med respekt. Men når der dispenseres for kravet om samtykke, er det kun ved projekter om kortlægning af gener, at komitéerne kan pålægge den forsøgsansvarlige at informere forsøgspersonerne om projektet og om, hvordan de kan fravælge at deltage i det. Med lovforslaget her udvides den her mulighed til også at omfatte andre forskningsområder, hvor samtykke kan blive et krav. Det er nemlig vigtigt at værne om den enkeltes rettigheder. Samtidig skal vi selvfølgelig også være opmærksomme på, at de her nye informationskrav bliver indført på en smidig måde, som stadig gør det muligt at gennemføre forsøgene eller forskningen. Derfor er det selvfølgelig også vigtigt, at der er styr på, at krav og mål hele tiden stemmer overens med hinanden.

Jeg konstaterer, at lovforslaget er meget, meget fornuftigt. Det sikrer bedre vilkår for forskere og for de videnskabsetiske komitéers arbejde, og det styrker også individers personbeskyttelse. Med det sagt kan vi fra Venstres side selvfølgelig bakke helhjertet op om lovforslaget. Tak for ordet.

Kl. 10:14

Anden næstformand (Karsten Hønge):

Tak. Der er ikke ønske om korte bemærkninger. Tak til hr. Christopher Aagaard Melson, Venstre. Næste ordfører er hr. Jan Herskov, Dansk Folkeparti. Værsgo.

Kl. 10:15

(Ordfører)

Jan Herskov (DF):

Tak for ordet, formand. Dansk Folkeparti er positive over for forskning, og vi ønsker derfor nye og bedre behandlinger. Vi ønsker stærke danske forskningsmiljøer, og vi ønsker mindre unødvendigt bureaukrati. Derfor støtter vi også, at lavrisiko-projekter kan behandles hurtigere og mere enkelt. Men effektiviseringer må aldrig ske på bekostning af patienternes rettigheder og beskyttelsen af deres personlige oplysninger. Når vi taler om sundhedsvidenskabelig forskning, taler vi ikke kun om data, vi taler ikke kun om prøver, og vi taler ikke kun om registre. Vi taler om mennesker og deres mest følsomme oplysninger om sygdom og behandling og deres helbred. Dansk Folkeparti ser positivt på, at patienter og forsøgsdeltagere fremover skal have mere information om, hvordan deres biologiske materiale anvendes til forskning, og hvordan de kan fravælge deltagelse. Men informationen skal selvfølgelig være reel, og den skal være forståelig.

Borgerne skal derfor tydeligt kunne få svar på tre grundlæggende spørgsmål: Hvad bliver ens biologiske materiale brugt til? Hvem bruger det? Hvordan siger man nej? Det må ikke drukne i tekniske og juridiske formuleringer, som almindelige mennesker ikke kan forstå. Det andet vigtige spørgsmål er selvfølgelig forholdet mellem de videnskabsetiske regler og GDPR. Derfor ønsker Dansk Folkeparti svar fra ministeren, når der kommer udvalgsbehandling om denne sag, på, hvordan regeringen vil sikre, at lovforslaget ikke skaber konflikter mellem GDPR og de videnskabsetiske regler. Hvem har det sidste ord, hvis reglerne peger i forskellige retninger, og hvordan sikres borgernes rettigheder? Det handler om retssikkerhed, det handler ikke mindst om tillid. For hvis danskere skal stille deres sundhedsdata og biologiske materiale til rådighed for forskning, skal de kunne stole på, at oplysningerne behandles ansvarligt og ikke anvendes til uventede formål.

Vi støtter derfor en mere risikobaseret tilgang til forskning, men risikovurderingen må ikke kun handle om fysisk risiko. Risikoen for borgernes privatliv skal også tælle med. Et forskningsprojekt kan sagtens være uden fysisk risiko, men det kan samtidig sagtens indebære betydelige risici for beskyttelsen af personlige sundhedsoplysninger. Vi ønsker derfor et mere smidigt og tidssvarende komité-system, som understøtter forskning, innovation og danske virksomheder, men uden at svække beskyttelsen af vores borgere. Derfor er Dansk Folkepartis udgangspunkt helt klart: Vi siger ja til mindre bureaukrati, vi siger ja til hurtigere forskning og bedre muligheder for danske forskere. Men vi siger nej til, at effektivisering sker på bekostning af patienternes privatliv og nej til uklarhed med kontrol med vores sundhedsdata. Effektivisering må ikke ske på bekostning af mennesket.

Vi ser frem til den videre behandling af lovforslaget og er positive over for det. Tak for ordet.

Kl. 10:17

Anden næstformand (Karsten Hønge):

Tak. Der er ikke ønske om korte bemærkninger. Tak til hr. Jan Herskov, Dansk Folkeparti. Og må jeg tilføje: Tillykke med en fremragende første tale til Folketinget. Næste ordfører er hr. HP Beck, Liberal Alliance. Værsgo.

Kl. 10:18

(Ordfører)

HP Beck (LA):

Tak for ordet. I LA støtter vi altid ambitionen om mindre bureaukrati og en stærkere life science-nation. Sådanne forslag må regeringen og EU meget gerne gøre til en vane at fremsætte. I Liberal Alliance støtter vi L 50. Det giver god mening, at den videnskabetiske behandling af forskningsprojekter i højere grad afspejler deres risiko. Projekter med lav eller ingen risiko skal kunne vurderes enklere, samtidig med at vi sikrer en ordentlig beskyttelse af forsøgspersonerne. Forskernes tid er værdifuld, og det samme er patienternes. De ønsker, at Danmark bliver en endnu stærkere life science-nation, et land, hvor virksomheder har lyst til at slå rødder udvikle nye løsninger og investere i fremtiden. Det kræver, at vi løbende fjerner unødvendige byrder og giver plads til dem, der tør og kan. Men ambitionerne skal også kunne mærkes hos patienterne. Derfor vil jeg opfordre regeringen til at følge op med en større betalingsvillighed for nye lægemidler og behandlinger. Danske patienter skal have adgang til den rette medicin og behandling, og virksomheder skal opleve et hjemmemarked, der er villige til at tage deres fremskridt i brug. Det vil gøre Danmark rigere på alle punkter, på viden, på arbejdspladser og på mulighederne for at leve et længere og bedre liv. Liberal Alliance støtter forslaget. Tak for ordet.

Kl. 10:19

Anden næstformand (Karsten Hønge):

Tak. Der er ikke ønske om korte bemærkninger. Tak til hr. HP Beck, Liberal Alliance. Og må jeg også her tilføje et tillykke med en fremragende første tale til Folketinget. Næste ordfører er hr. Sten Larsen, Moderaterne. Værsgo.

Kl. 10:20

(Ordfører)

Sten Larsen (M):

Tak, hr. formand, og tak for ordet. Det er snart svært at finde på noget nyt at sige i den her ordførerrækkefølge, men jeg skal gøre mit bedste. Det her lovforslag er med afsæt i det, der hedder life science-strategien for 2024, hvor det er aftalt, at man skal kigge på det, der hedder fremtidens komitéssystem. Jeg kan sige, at i de sundhedsvidenskabelige miljøer har det længe været efterspurgt, at der i nogle tilfælde var mulighed for en enklere sagsbehandling i forbindelse med deltagere i projekterne, altså det, som i gamle dage hed forsøgspersoner, men som vi ikke skal kalde det i dag, men projektdeltagere, at tale om mindre risikofyldte projekter. Ifølge lovforslaget vil projekterne derfor fremadrettet blive vurderet af enten et lederudvalg, en formand eller af et sekretariat, hvis der er en lav eller ingen risiko for dem, der deltager i projektet. Det betyder, at der vil være et lederudvalg, formand eller sekretariat, der foretager den basale etiske vurdering og ikke en etisk komité. Risikovurderingen skal ske efter en risikobedømmelse, som fastsættes faktuel i en bekendtgørelse.

Så kan man sige, at det er på tide, at vi får modificeret den måde, vi godkender sundhedsvidenskabelig og klinisk forskning. Det nuværende system er alt for udfordrende for forskerne, som ofte anvender rigtig mange ressourcer og venter unødigt lang tid på en godkendelse af sundhedsvidenskabelige projekter i en videnskabetisk komité, selv om der er tale om projekter med en meget lille eller eventuelt slet ikke nogen risiko. Jeg ved personligt, at det her er noget, der trækker tænder ud i de forskningsaktive miljøer, da jeg selv er en del af sundhedsvæsenet. Så det her er virkelig noget, der bliver efterspurgt, og det er ikke kun forskere, der efterspørger det, det er også patienterne, der efterspørger det. De er uforstående over for, at det skal være så vanskeligt at få godkendt noget, som er meget enkelt og uden risiko. Vi skylder simpelt hen borgerne i det her

land, at den sundhedsvidenskabelige og kliniske forskning får bedre rammer, da det er en forudsætning for en forbedring af behandlinger, og denne lov er klart et skridt i den rigtige retning. Det er derfor helt nødvendigt, at vi udvikler os på det life science-strategiske område, hvor man ikke må glide bagud i forhold til verden omkring os, og det er der en betydelig risiko for, hvis ikke vi laver noget, der er mere agilt end det, vi har i dag. Der vil fortsat være en del af de sundhedsfaglige og kliniske projekter, der som hidtil skal igennem en godkendelse i en etisk komité, når der er tale om projekter, der er mere risikofyldte for dem, der deltager. Dette vil derfor fortsat være en nødvendig sikring af projektdeltagernes personlige risiko sammenholdt med den potentielle effekt af projektet, hvilket er det, der er opgaven for den etiske komité.

Et andet element i loven er, at der kan fastsættes krav om information til forsøgspersonerne, hvis der dispenseres fra kravet om indhentelse af nyt samtykke. Dette kunne f.eks. være i forbindelse med det, der hedder in vitro-projekter, altså når man laver forskning på biologisk materiale, som er udtaget fra en person, og som man så arbejder med i et laboratorium. Det ville være en kæmpe lettelse, for i mange tilfælde eller faktisk i alle tilfælde skal man i dag igennem en godkendelse i en etisk komité. Moderaterne finder, at lovforslaget er både en nødvendig modernisering af procedureerne ved godkendelse af sundhedsvidenskabelig og klinisk forskning og er i tråd med den nationale life science-strategi fra 2024, så Moderaterne kan fuldt ud støtte op om lovforslaget. Tak.

Kl. 10:24

Anden næstformand (Karsten Hønge):

Tak. Der er ikke ønske om korte bemærkninger. Tak til hr. Sten Larsen, Moderaterne. Og til hr. Steffen Larsen må jeg også sige tillykke med en fremragende første tale til Folketinget. (Sten Larsen (M): Tak skal du have). Den næste ordfører er fru Charlotte Green, Det Konservative Folkeparti. Værsgo.

Kl. 10:24

(Ordfører)

Charlotte Green (KF):

Tak for ordet. Vi behandler i dag et ganske teknisk, men faktisk vigtigt lovforslag til justering af reglerne for behandlingen i de videnskabetiske komitéer. Ændringerne af loven er et resultat af et udvalgsarbejde nedsat i medfør af aftalen om lifesciencestrategien i 2024, en aftale, som Det Konservative Folkeparti også er en del af. Formålet er at gøre sagsbehandlingen af de såkaldte projekter med lav risiko enklere ved at give mulighed for, at formand, sekretariat eller et underudvalg kan behandle de sager. Lavrisikoprojekter kan ifølge materialet være brugerundersøgelser, observationsstudier eller sammenligninger af allerede godkendte behandlinger. Derved skal færre sager forelægges hele komitéen, og sagsbehandlingen vil blive kortere eller mindre omfattende.

Det er omtalt som en effektivisering og afbureaukratisering, men jeg vil godt tillade mig at hejse et flag for, at det nok ikke reelt bliver det. Dels er det frivilligt for komitéerne i regionerne, om de vil bruge muligheden, dels stiger kompleksiteten af projekter hele tiden. Endelig skal der også laves monitorering og en stikprøvekontrolordning, som skal følge tendenser og udvikling som følge af ændringerne. Så nej, der bliver nok ikke mindre bureaukrati i denne omgang, men forhåbentlig giver forslaget mulighed for en lidt kortere og enklere sagsbehandling i de mest simple sager, så projekterne kommer hurtigere i gang til gavn for forskningen, og det er positivt i sig selv.

Det er første gang, jeg står her, men jeg kan allerede afsløre, at det ikke bliver sidste gang. I vil høre mig vurdere det bureaukrati, som vi politikere skaber med vores regulering af dette og hint, uanset hvor ædelt formålet måtte være. Regulering kræver kontrol og dermed mere bureaukrati i sig selv. Det er vigtigt for mig og Det Konservative Folkeparti, at det er tydeligt, hvad vi skaber. For kun

ved at italesætte det får vi en reel samtale om, hvor vores mere regulering fører hen. Så det vil I høre mere om.

Jeg vil gå tilbage til L 50, for der er lidt mere i det forslag. Forslaget styrker nemlig også deltagernes rettigheder, da der indarbejdes en mulighed for at give information til deltagere, hvis tidligere afgivne biologiske materiale til en biobank bruges til andre projekter end det oprindelige. Det gælder i dag kun forskning i arvmasse, men den mulighed bliver nu en realitet for en række andre projekter om udtaget væv. I dag kan der dispenseres fra et helt nyt samtykke, men nu kommer der så også en mulighed for at give information, hvis projektet er lidt mere omfattende, og stadig undgå bøvet med at indhente et helt nyt samtykke. Det skal selvfølgelig stadig være en mulighed, at der kan indhentes nyt samtykke, hvis behovet er for det. Loven her vil gøre det lettere for forskerne og sikre, at deltagerne kan trække deres samtykke tilbage, hvis de ikke ønsker at deltage i det afledte projekt. Det er således positivt for både forskere og deltagere.

Endelig udvides antallet af medlemmer i de videnskabsetiske komitéer, så der kommer en større tværfaglighed, så f.eks. fagpersoner med kendskab til data, statistik eller jura kommer ind i komitéerne uden at svække det medicinske faglige antal medlemmer i komitéerne. Det kan også kun være kvalificerende for arbejdet.

Så samlet set er der tale om en række tekniske justeringer, der forhåbentlig gør det lidt lettere at få behandlet ansøgningerne og samtidig få bedret rettighederne for deltagere i forsøg. Formålet er selvfølgelig at fastholde gode muligheder for kliniske forsøg i Danmark, der understøtter vores allerede gode position på området. Afbureaukratiseringshåbet vil jeg dog se, før jeg tror det.

Men Det Konservative Folkeparti kan støtte lovforslaget. Vi imødeser udvalgsbehandlingen, og jeg skal endvidere hilse fra Radikale Venstre og sige, at de også kan støtte lovforslaget. Tak.

Kl. 10:28

Anden næstformand (Karsten Hønge):

Tak, og der er ikke ønske om korte bemærkninger. Så tak til fru Charlotte Green, Det Konservative Folkeparti, og minsandten om jeg ikke også her skal sige tillykke med den første fremragende tale til Folketinget. (*Charlotte Green (KF): Tak*).

Næste ordfører er hr. Jens Henrik Thulesen Dahl, Danmarksdemokraterne, og det er ikke første gang. Værsgo.

Kl. 10:28

(Ordfører)

Jens Henrik Thulesen Dahl (DD):

Tak for det. Det foreliggende lovforslag, L 50, handler om risikobaseret bedømmelse, tværfaglig ekspertise og øget information til forsøgspersoner i det videnskabsetiske komitéssystem. Lovforslaget udspringer af lifesciencestrategien for 2024 og analysen af fremtidens komitéssystem. Danmarksdemokraterne ser generelt kritisk på unødigt bureaukrati, også i sundhedsvæsenet og i forskningssystemet. Når forskerne bruger tid på administration frem for forskning, eller når projekter forsinkes af procedurer, som ikke står mål med den reelle risiko, så taber både patienter, forskningsmiljøer og samfundet som helhed.

Derfor ser vi i Danmarksdemokraterne positivt på forslaget om, at forskningsprojekter med lav eller ingen risiko kan behandles efter en mere risikobaseret model. Ressourcerne i komitésystemet skal bruges der, hvor de gør størst nytte, nemlig på de projekter, hvor de etiske dilemmaer og risici er størst. For Danmarksdemokraterne er det imidlertid afgørende, at effektiviseringen aldrig må ske på bekostning af forsøgspersonernes rettigheder og sikkerhed. Tilliden til dansk forskning er bygget op gennem mange år, og den tillid skal vi værne om. Derfor lægger vi vægt på, at den risikobaserede tilgang fortsat skal hvile på klare faglige kriterier og solid kontrol med, hvordan projekterne kategoriseres.

Vi ser også positivt på, at de videnskabsetiske komitéer tilføres yderligere tværfaglige kompetencer, eksempelvis inden for dataetik, teknologi og filosofi. Sundhedsforskning handler i dag ikke længere kun om lægevidenskab. Kunstig intelligens, sundhedsdata og nye teknologiske løsninger rejser spørgsmål, som kræver et bredere perspektiv. Derfor giver det god mening at styrke komitéernes samlede ekspertise.

Ligeledes finder vi det fornuftigt, at komitéerne får bedre muligheder for at stille krav om information til forsøgspersoner i tilfælde, hvor der gives dispensation fra kravet om fornyet samtykke. Den enkelte borger skal så vidt muligt have indsigt i, hvordan personoplysninger og sundhedsdata anvendes. Åbenhed og respekt for borgerne er en forudsætning for fortsat opbakning til forskningen. Derfor er det vigtigt, hvordan de kommende regler for risikoklassificering udmøntes i praksis. Det er vigtigt, at der ikke opstår usikkerhed eller forskellige praksisser, som kan svække retssikkerheden eller skabe tvivl om kvaliteten af de etiske vurderinger.

Samlet set vurderer Danmarksdemokraterne, at forslaget er et godt skridt i den rigtige retning. Det bidrager til et mere smidigt system, understøtter dansk forskning og lifesciencesektoren og fastholder samtidig fokus på forsøgspersonernes beskyttelse. Danmarksdemokraterne støtter lovforslaget og ser frem til den videre behandling i udvalget. Tak for ordet.

Kl. 10:31

Anden næstformand (Karsten Hønge):

Tak. Der er ikke ønske om korte bemærkninger. Tak til hr. Jens Henrik Thulesen Dahl, Danmarksdemokraterne. Den næste ordfører, som er til stede i salen, er hr. Lars Boje Mathiesen, Borgernes Parti. Værsgo.

Kl. 10:31

(Ordfører)

Lars Boje Mathiesen (BP):

Må jeg ikke starte med at ønske stort tillykke til alle dem, som var oppe med deres første tale. Når man har været herinde i nogle år, bliver det jo hverdag, og så bliver det arbejde. Men når man ser så mange nye, der kommer op, så husker man tilbage på første gang, man selv stod her, og på usikkerheden, nervøsiteten og sådan nogle ting. Så et stort tillykke herfra til jer alle sammen, og jeg ser frem til samarbejdet med jer alle sammen.

Angående det konkrete lovforslag så synes jeg, der er en del positive elementer i det. Jeg synes, at vi forsøger at fjerne noget bureaukrati i hvert fald, nogle administrative barrierer, og skabe en større smidighed i nogle procedurer, som måske har været for fastlåste på nogle områder. Det ser jeg positivt på. Man vil også øge diversiteten i selve komitéerne og de her ting.

Jeg vil lige knytte et par kommentarer til personers sikkerhed og deres datasikkerhed, for det er jo et sted, som vi ved bliver endnu mere trykket i de kommende år, og vi skal være meget, meget sikre på, at vi behandler folks data med stor sikkerhed. Jeg tror, det bliver meget, meget afgørende for, at folk fortsat vil have en tillid til at aflevere data ind til forsøgene, og vi er så afhængige af, at det sker. Så jeg håber fra ministerens side, at man – ikke kun på det her, men generelt set – vil have fuldt fokus på borgernes datasikkerhed i de kommende år. Det tror jeg bliver en nøgle til de forskellige ting.

Så er det også meget, meget vigtigt, at det her foregår på frivillighedens basis, og at det her er noget, som patienter og borgere ønsker, og som de ønsker at være en del af, og der skal være fuldstændig klarhed omkring, hvad det er for nogle data, der bliver givet, og hvad folks rettigheder er i forhold til det. Den gennemsigtighed og den synlighed skal vi hele tiden arbejde på at fastholde i det, vi arbejder med.

Så vil jeg gerne slutte af med at sige, at jeg også tror, vi kigger ind i en fremtid, hvor AI kommer til at accelerere hele sundhedsfag-

ligheden, og det kommer også i høj grad til at påvirke forskningen. Det gør, at jeg tror, vi kommer til at skulle genbesøge sådan et element som det her, som vi har med at gøre i dag. For accelerationen vil kræve, at vi som system også kommer til at arbejde hurtigere. Og jeg tror, vi skal åbne endnu mere op for en større fleksibilitet i flere forsøg, i takt med at AI bliver hurtigere og hurtigere og bedre og bedre. For jeg frygter, at det, der bliver, kan man sige, bremsen i noget af det, som AI kommer til at kunne gøre for sundhed – som jeg ser et af de helt fantastiske områder, hvor AI kan komme til at spille en stor rolle – er, hvis vi får nogle systemer, som bliver for rigide og bremser op, i forhold til hvad AI kan gøre på forskningsområdet. Så det er en lille opfordring herfra. Tak.

Kl. 10:34

Anden næstformand (Karsten Hønge):

Tak. Der er ikke ønske om korte bemærkninger, så tak til hr. Lars Boje Mathiesen, Borgernes Parti.

Se, hr. Stinus Lindgreen havde ikke forventet at kunne være til stede i salen på det her tidspunkt, men det viser sig jo, at her har vi hr. Stinus Lindgreen. Så nu viser jeg lige lidt fleksibilitet og lader ordføreren fra Radikale Venstre komme til nu. Værsgo.

Kl. 10:35

(Ordfører)

Stinus Lindgreen (RV):

Tak, formand. Og tak til fru Charlotte Green for at hilse. Jeg troede ikke, at jeg kunne nå at være her, men når der nu endelig er noget om forskning i Folketingssalen, skyndte jeg mig så meget, jeg overhovedet kunne.

Jeg skal gøre det relativt kort, men det er faktisk et ret vigtigt lovforslag. Det er blevet kaldt et teknisk lovforslag, og det kan man selvfølgelig sige det er. Danmark er jo et lille land, men vores forskning og især vores sundhedsforskning fylder faktisk markant mere, end vores lands størrelse egentlig retfærdiggør. Vi er dygtige, vi er gode, og vi laver forskning, som betyder utrolig meget, men forskningen flytter sig også. Vi har i de år, jeg har siddet herinde – og tillykke til alle dem, der har holdt deres første tale; det her er ikke min første og nok heller ikke min sidste – lavet meget forskning, som betyder meget for patienterne, men forskningen ændrer sig og udvikler sig hele tiden. Vi har lavet en række lovtiltag i den tid, jeg har siddet herinde, som har fulgt med tiden, og dette er endnu et af dem. Der er tre elementer.

Alle, der har siddet og bedømt videnskabsetiske ansøgninger, ved, at det faktisk er et utrolig stort arbejde, og alle de mennesker, der har været heldige nok til at sidde i en videnskabsetisk komité, ved, at det arbejde faktisk er utrolig stort. Så nu lægger vi op til, at ikke alle ansøgere behøver at gå igennem det fulde udvalg, men i stedet for kan blive behandlet af en formand, et underudvalg eller eventuelt sekretariatet, hvis det er i lavrisiko. Det er en god ting. Det slækker ikke på kravene, og det er stadig høje etiske standarder, vi sætter for vores forskning, men det gør, at vi kan bruge tiden der, hvor der reelt er behov for, at man læser ned i det og laver en reel bedømmelse. Så det er en god måde at komme det her kæmpe arbejdspress lidt i møde.

Vi åbner også op for andre fagligheder. Forskningen har ændret sig utrolig meget i de seneste år fra at være fokuseret på ét gen, ét pathway – undskyld, nu brugte jeg et engelsk ord (*Anden næstformand* (Karsten Hønge): Det gør ikke noget) ... eller én sygdom til at være meget bredere med store datasæt, som vi også hørte den forrige taler nævne. Så der er noget, vi kan i dag, som man ikke kunne for bare 5-10 år siden. Derfor giver det også mening, at vi åbner op for andre fagligheder i de videnskabsetiske komitéer, så det ikke alene er lægefagligheder, som selvfølgelig skal være til stede, men også datafagligheder, etiske overvejelser og filosofiske overvejelser, fordi datasættene er så store og spørgsmålene så dybe, at der er brug for

flere perspektiver på dem. Så det er også en god ting at have med her.

Så alt i alt er det et lovforslag, som gavner vores forskning, som stiller Danmark bedre, som moderniserer vores komitéarbejde, og som vi i Radikale Venstre bakker op om. Tak for ordet.

Kl. 10:37

Anden næstformand (Karsten Hønge):

Tak. Der er en kort bemærkning til hr. Lars Boje Mathiesen, Borgernes Parti.

Kl. 10:37

Lars Boje Mathiesen (BP):

Det synes jeg er på sin plads, når det nu handler om forskning, som jeg ved at ordføreren brænder for.

Jeg kunne godt tænke mig spørge lidt ind til noget. Nu er Radikale Venstre jo blevet et regeringsparti, og jeg kunne godt tænke mig at spørge ind til de ambitioner, som Radikale Venstre har ind i det regeringssamarbejde om nu at kunne sætte fokus på forskningsområdet. For vi ser jo, at der er overvejelser i forhold til det fradrag, som virksomheder kan få; det vil man måske sætte ned og sådan nogle ting. Og personligt synes jeg, at der er nogle ting, der måske peger lidt i den forkerte retning, i forhold til hvad vi har brug for

Så jeg kunne godt tænke mig høre ordførerens synspunkter og holdninger i forhold til de næste 3 år på de områder.

Kl. 10:38

Anden næstformand (Karsten Hønge):

Ordføreren.

Kl. 10:38

Stinus Lindgreen (RV):

Det ligger lidt uden for dette lovforslag, men det er altid en glæde at diskutere forskningspolitik her i salen. Man skal jo også bemærke, at der i regeringsgrundlaget og sådan set også i finanslovsforslaget bliver lagt flere penge til forskning, end vi har haft før. Vi har jo i Danmark en ambition om at bruge 1 pct. af bnp på offentligt finansieret forskning, og det loft bryder vi for første gang i årtier med den her regering, som vil investere mere end 1 pct. Så samlet set kommer vi til at bruge flere penge på forskning i fremtiden, end vi har gjort tidligere.

Vi åbner også op for flere studiepladser til de akademiske bachelorer allerede fra næste sommer: 2.000 pladser, som primært vil blive inden for STEM-fagene, for det er det, hvor der er en efterspørgsel – ikke alene, men primært inden for dem. Det vil sige, at der bliver lavet en række tiltag, som faktisk gør, at vi kommer til at stå stærkere i fremtiden.

For jeg er helt enig i, at det er en ambition, vi har i Radikale Venstre, nemlig at vi er et vidensbaseret og forskningsbaseret land, og det skal vi også være i fremtiden.

Kl. 10:38

Anden næstformand (Karsten Hønge):

Spørgeren.

Kl. 10:38

Lars Boje Mathiesen (BP):

Hvis man skulle prøve at identificere to-tre af de flaskehalse, som ligger i takt med den acceleration, som bliver både med AI, men også bare via computerhastigheden – undskyld, det er igen et engelsk ord – hvad vurderer ordføreren så? Hvad vurderer ordføreren til at være de flaskehalse, vi kigger ind i?

Kl. 10:39

Anden næstformand (Karsten Hønge):

Ordføreren.

Kl. 10:39

Stinus Lindgreen (RV):

Det er jo et stort spørgsmål. Altså, det kommer an på, hvad vi snakker om her. Hvis vi taler om klinisk forskning, som jo er det, lovforslaget her handler om, så er det klart, at vi begynder at kunne lave studier, som vi ikke kunne, bare dengang jeg sad på den anden side og lavede forskning. Altså, vi kan noget i dag, vi ikke kunne for relativt få år siden.

Det stiller større krav til de mennesker, der skal sidde og bedømme ansøgningerne, og det er en flaskehals. Det er jo det, man delvis prøver at imødekomme med lovforslaget her – om det er nok, vil jo vise sig – ved at man både kan tage nogle af dem fra, som er lette sager, men også have flere fagfolk med, altså en bredere faglighed i de grupper, der skal bedømme ansøgningerne.

Kl. 10:39

Anden næstformand (Karsten Hønge):

Tak. Så er der ikke flere korte bemærkninger. Tak til hr. Stinus Lindgreen, Radikale Venstre.

Må jeg lige knytte en lille, hurtig bemærkning til brugen af engelske udtryk. Man må gerne bruge engelske udtryk, hvis de i øvrigt er en integreret del af den måde, vi taler på i Danmark. Man kan faktisk også bruge engelske sætninger, hvis man umiddelbart efter oversætter dem. Så hvis de indgår som en naturlig del af den måde, vi kommunikerer på i Danmark, må man meget gerne bruge engelske udtryk. Det behøver man ikke at undskylde for.

Så er vi igennem ordførerrækken. Derfor giver jeg ordet til sundhedsministeren. Værsgo.

Kl. 10:40

Sundhedsministeren (Ida Auken):

Mange tak. Jeg skal gøre det fortrinsvis på dansk. Tak til ordførerne for behandlingen af lovforslaget, og også et stort tillykke fra mig til de mange ordførere, der har haft deres folketingsdebut i dag. Det ved jeg er en stor dag for jer.

Med lovforslaget tager vi et vigtigt skridt for at sikre stærke og tidssvarende rammer for sundhedsforskningen i Danmark. Danmark har noget helt særligt at bygge videre på. Vi har dygtige forskere, vi har et sundhedsvæsen med høj faglighed, vi har stærke universiteter og virksomheder, og så har vi nogle af de bedste og mest fuldstændige sundhedsdata i verden. Og ikke mindst har vi borgere og patienter, som gerne vil deltage i forskning. Det vil de, fordi de har tillid til, at det sker ordentligt og etisk forsvarligt, som flere af jer også pegede på. Netop derfor er de regler, vi behandler i dag, så vigtige.

Med lovforslaget moderniserer og forenkler vi rammerne for den sundhedsvidenskabelige og kliniske forskning. Vi gør systemet mere sammenhængende, og vi gør det mere tilpasningsdygtigt til den teknologiske udvikling. Med lovforslaget bliver Danmark et foregangsland for etiske vurderinger af kliniske forsøg. De nye ændringer kan være med til at tiltrække kliniske forsøg og bidrage til, at vi også i fremtiden er blandt de lande, hvor nye behandlinger udvikles, testes og kommer patienter til gavn først. Forskning er en forudsætning for bedre behandling, tidligere diagnostik og mere præcis medicinering. Når vi gør rammerne klarere og mere tidssvarende, gør vi det lettere at få ny viden omsat til reel behandling og bedre forebyggelse, og det gør en forskel for borgerne.

Samtidig fastholder vi noget helt afgørende, nemlig den høje etiske standard og den tillid, som hele vores sundhedssystem bygger på. Deltagelse i forskning skal altid være tryk, frivillig og forsvarlig. Borgernes rettigheder og sikkerhed må der ikke sås tvivl om. Tryk og sikkerhed er centralt for den risikobaserede bedømmelse, som vi med lovforslaget foreslår at indføre. Her skaber vi rammer for en mere sammenhængende og smidig forsøgsstruktur uden at gå

på kompromis med den etiske beskyttelse. Det vil kunne mærkes i lifesciencesektoren og bidrage direkte til innovation, iværksættelse og international konkurrencekraft. I sidste ende vil det forbedre muligheden for nye og bedre behandlinger for patienterne og bedre sygdomsforebyggelse i befolkningen.

Samtidig udvikler forskningen sig meget hurtigt. Kliniske forsøg bliver mere komplekse, og moderne teknologier skaber nye muligheder, men også nye etiske spørgsmål. Derfor styrker vi de videnskabs-etiske medicinske komitéer med et tværdisciplinært medlem. Det skal være med til at sikre, at vurderingen af de kliniske forsøg tager højde for den kompleksitet, som moderne forskning rummer.

Til sidst styrker vi borgernes selvbestemmelse, samtidig med at vi åbner op for, at visse forsøg, som ellers ville have fået afslag af etiske hensyn, kan gennemføres. Det gør vi, ved at de videnskabs-etiske komitéer fremover kan stille krav om, at den forsøgsansvarlige informerer en involveret borger om, at deres biologiske materiale bliver anvendt i et specifikt forskningsprojekt, hvis etiske hensyn kræver det. Det vil sige, at når der dispenseres fra kravet om informeret samtykke, skal der være klare rammer for, hvordan forskningen kan gennemføres på en etisk forsvarlig måde, netop ved øget information. Det er netop den balance, lovforslaget skal understøtte: gode muligheder for forskning, samtidig med at vi beskytter den enkelte borgers rettigheder.

Med de ord vil jeg sige tak for Folketingets opmærksomhed og den store opbakning til forslaget. Jeg ser frem til udvalgsbehandlingen og står naturligvis også til rådighed for besvarelse af spørgsmål undervejs i udvalgsbehandlingen, som udvalget måtte have. Tak for ordet.

Kl. 10:44

Anden næstformand (Karsten Hønge):

Tak. Der er en kort bemærkning til hr. Stinus Lindgreen, Radikale Venstre.

Kl. 10:44

Stinus Lindgreen (RV):

Tak for det, og tak for talen. Jeg håber også, at ministeren er til rådighed for besvarelse af spørgsmål her i salen lige nu. For et af de elementer, som ministeren er inde på, er netop det med tillid. At vi jo har en befolkning, der gerne vil bidrage til klinisk forskning, er jo en kæmpe gave. Jeg glemte selv i min tale at nævne et af elementerne, nemlig det, at man, hvis der dispenseres fra informeret samtykke, kan informere borgere om, at deres data bliver brugt. Det er jo en rigtig, rigtig god idé. For det, vi kan se, er jo, at rigtig mange gerne vil deltage, men også gerne vil vide det. Man vil gerne vide, at ens data bliver brugt.

Så jeg vil blot høre, om ministeren har gjort sig nogle overvejelser. Det behøver ikke at være i det her lovforslag, men på sigt. Kunne man gøre mere, for at borgere, der har givet data til kliniske forsøg, kan finde information om, hvordan deres data er blevet brugt, hvilke artikler der er kommet ud af det, og hvilke behandlinger i sidste ende? Så kunne man måske blive klogere på, hvad det egentlig er, der kommer ud af den data, vi alle sammen med glæde giver.

Kl. 10:44

Anden næstformand (Karsten Hønge):

Ministeren.

Kl. 10:44

Sundhedsministeren (Ida Auken):

Mange tak. Jeg synes, det er meget vigtigt, at vi bevarer tilliden, og at man skal kunne vide, hvad ens data bliver brugt til. Jeg har ikke umiddelbart gjort mig yderligere overvejelser. Det er jeg sikker på at ordføreren måske har, og vi kan tage det op i kredsen. Ordføreren har jo også en lang historie med at lave den her type forskning. Jeg

synes sådan set, det kan være ret relevant at vide, hvad ens data har været brugt til. Så det er jeg bestemt åben over for at diskutere.

Kl. 10:45

Anden næstformand (Karsten Hønge):
Spørgeren.

Kl. 10:45

Stinus Lindgreen (RV):

Nå ja, nu jeg får muligheden for det. Altså, det kræver selvfølgelig noget teknik, men data er jo derude. Man ved jo, hvilke datasæt en borger er med i, og man ved, hvilke datasæt der er indgået i en given artikel, så den viden er der. Det kræver jo bare, at vi sætter det sammen. Jeg tænker ikke, at vi skal bombardere alle borgere, hver eneste gang deres data bliver brugt. Det ville man blive ret overvældet af i sin e-Boks.

Men hvis man på sigt kunne gå ind på sundhed.dk og se en liste over artikler eller andet, så kunne det være interessant. Det tror jeg at rigtig mange – jeg ville personligt synes, det var superspændende – ville have den samme interesse i, altså på sigt, for det kræver nok lidt mere end bare en god idé.

Kl. 10:45

Anden næstformand (Karsten Hønge):
Ministeren.

Kl. 10:45

Sundhedsministeren (Ida Auken):

Tak for det. Altså, nu har vi jo så også et sundhedsvæsen, der står med meget, meget store opgaver og meget store udfordringer. Vi er lige ved at lave Digital Sundhed Danmark, vi står med at køre databaser sammen, og vi står med at gennemføre en fuldstændig omlægning af adskillige af vores institutioner.

Så måske er tidspunktet ikke lige nu til at bede om sådan en stor øvelse. Men jeg synes da bestemt, det er værd at overveje, hvad man kan gøre, især for meget interesserede borgere. Men selvfølgelig skal man jo altid have sikkerhed for, hvad ens data bliver brugt til, når vi også er ude i de her etiske spørgsmål.

Kl. 10:46

Anden næstformand (Karsten Hønge):

Tak. Så er der ikke flere korte bemærkninger. Tak til sundhedsministeren.

Da der ikke er flere, der har bedt om ordet, er forhandlingen sluttet.

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Sundheds- og Ældreudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg dette som vedtaget.

Det er vedtaget.

Det næste punkt på dagsordenen er:

4) 1. behandling af lovforslag nr. L 52:

Forslag til lov om ændring af lov om solarier, lov om forbud mod salg af tobak og alkohol til personer under 18 år og forskellige

andre love. (18-årsaldersgrænse for solariebrug samt styrket alderskontrol og indsats mod nikotin m.v.).

Af sundhedsministeren (Ida Auken).

(Fremsættelse 08.10.2026).

Kl. 10:46

Forhandling

Anden næstformand (Karsten Hønge):

Forhandlingen er åbnet. Den første, der får ordet, er fru Trine Birk Andersen, Socialdemokratiet. Værsgo.

Kl. 10:47

(Ordfører)

Trine Birk Andersen (S):

Tak for ordet, formand. Jeg vil egentlig gerne starte med nogle tal, som jeg egentlig synes bør bekymre os alle sammen. For det er sådan, at hver dag begynder omkring 45 børn og unge under 18 år at bruge et tobaks- eller nikotinprodukt. Hvis vi spørger de unge, som bruger de her produkter, siger fire ud af fem unge, der bruger nikotin, at de gerne vil stoppe. Det svarer til omkring 250.000 unge, som faktisk ikke ønsker at være afhængige af nikotin.

Nikotin er sundhedsskadeligt i sig selv, men det er særlig skadeligt for de unge, fordi hjernen ikke er færdigudviklet. Når vi så står med de her børn og unge og deres sårbare hjerner, som udsættes for nikotin, øger det i den grad risikoen for afhængighed, ligesom det har mange andre sundhedsmæssige konsekvenser. Og næsten det vigtigste er, at vi ganske enkelt ikke ved, hvilke konsekvenser det har på den lange bane, hvis du starter med at bruge snus eller at vape som 13-årig.

Det glædelige er, at samlet set er der faktisk færre unge, der bruger nikotinprodukter. Blandt de helt unge 15-17-årige har vi siden 2022 set et fald i den samlede andel, som enten ryger, bruger e-cigaretter eller andre nikotinprodukter. Det er de seneste positive tal fra Kræftens Bekæmpelse her i marts 2026. Jeg synes, at de tal viser, at lovgivning og strukturelle indsatser som bl.a. at mindske synligheden af produkterne og at indføre aldersbegrænsning virker. Hvorfor er det så vigtigt? Jo, det er det, fordi vi har et særligt ansvar, et helt særligt ansvar, for at passe på vores børn og unge, og det er et ansvar, vi i Socialdemokratiet tager meget alvorligt, også når det gælder forebyggelse og livskvalitet.

Så grundlæggende handler det her lovforslag om to ting. Det handler om at forebygge kræft, og så handler det om at beskytte børn og unge mod nikotin og begrænse tilgængeligheden.

Hvis vi starter med solarierne, som er en del af det her forslag, er det jo sådan, at hver gang man udsættes for uv-stråling, øges risikoen for at udvikle modernærkekræft. Vi kan se, at jo tidligere man starter på det, jo større er risikoen. Vi er simpelt hen nødt til at gøre op med de trends, hvor 13-14-årige, særlig piger, synes, at de skal være brune for at kunne være en del af en ungdomskultur eller andre af de trends, som vi ser. For det er sådan, at vi ser, at ca. 275 danskere dør af modernærkekræft hvert år. Alligevel er vi i Danmark et af de eneste lande i Vesteuropa uden en aldersbegrænsning for solariebrug. Langt de fleste unge har haft deres første tur i solariet, før de fyldte 18 år, og for nogle er det endda helt ned til 14 år.

Derfor giver det også så god mening, at vi med lovforslaget her indfører en 18-årsaldersgrænse, så offentligt tilgængelige solarier ikke længere må stilles til rådighed for børn og unge under 18 år. Vi ønsker, at solcentrene skal have et alderskontrollsystem, så aldersgrænsen kan blive overholdt, og det gælder også de ubemandede solcentre. Samtidig ønsker vi også at udfase de mest intense solarie typer og skærpe kravene til solcentrene. Og med det her forslag lytter vi faktisk til de unge, for de unge er fuldstændig med os på den

her. Tal fra Kræftens Bekæmpelse viser, at tre ud af fire unge mellem 15 og 25 år bakker op om den her 18-årsaldersgrænse.

Den sidste ting, som jeg også godt vil have lov til lige at fremhæve her, er, at vi jo sådan set også med det her lovforslag giver butikkerne mulighed for at bruge elektronisk alderskontrol, når vi taler om aldersgrænser på 18 år ved køb af bl.a. tobak og nikotin. Det er noget, der har været efterspurgt. Med det her forslag bygger vi oven på tidligere beslutninger, som er truffet her i salen, og vi skaber bedre rammer, både i forhold til at forebygge kræft og i forhold til nikotinafhængighed. Så tak til jer, der har bakket op om både forebyggelsesplanen fra 2023 og kræftplan V.

I Socialdemokratiet glæder vi os over, at vi med lovforslaget her tager endnu et skridt mod at passe endnu bedre på vores børn og unge. Vi støtter lovforslaget. Tak for ordet.

Kl. 10:52

Anden næstformand (Karsten Hønge):

Tak. Der er ikke ønske om korte bemærkninger. Tak til fru Trine Birk Andersen, Socialdemokratiet, og igen er det en fornøjelse at sige tillykke med en første fremragende tale til Folketinget. Næste ordfører er fru Lise Müller, Socialistisk Folkeparti. Værsgo.

Kl. 10:52

(Ordfører)

Lise Müller (SF):

Tak for det, formand, og tak for ordet. Skuespilleren James Dean blev sjældent fotograferet uden en cigaret i mundvigen. Dengang var rygning cool og en udbredt del af de unges hverdag. Pamela Anderson blev et globalt symbol på den brune strandkrop, og jagten på den perfekte kulør sendte unge i solarier. Og James Bond romantiserede med sin obligatoriske vodka-martini forbrug af alkohol.

Ud over at det siger noget om min alder, når jeg nu bruger de her referencer, for der er nok ikke mange af de unge, der faktisk ved, hvem de er, kunne man jo fristes til at sige, at det var en anden tid. Det er jo ikke helt forkert, for i dag ved vi bedre. Vi ved, at tobak, nikotin og alkohol er skadeligt, at det er stærkt afhængigheds-skabende, og at det kan påvirke helbredet hos især de unge. Vi ved, at unge, der går i solarie, har større risiko for at udvikle hud- og modernærkekræft senere i livet.

Så modsat datidens idealisering af usunde vaner bør vi jo sørge for, at børn og unge ikke gør unødigt skade på sig selv. De fortjener et godt børne- og ungdomsliv her og nu uden helbredsproblemer fra dårlige rygevaner, skadelig uv-stråling fra solarier eller et alkoholforbrug, der begynder for tidligt. Vi har et fælles ansvar for at passe på vores børn og unge, så deres helbred ikke sættes på spil, før livet for alvor er begyndt. De fortjener også chancen for at få mange gode leveår senere i livet.

Derfor mener vi i SF, at sundhed begynder længe før mødet med hospitalet. Sundhed handler ikke kun, men også om at forebygge livsstilssygdomme fra begyndelsen og ikke blot behandle følgesygdomme såsom hudkræft, modernærkekræft og lungekræft, når de allerede er til stede. Et langt liv starter med de rammer, som vi skaber omkring det. Vi lagde fundamentet for det her arbejde med forebyggelsesaftalen i 2023, og det bygger vi nu videre på. Børn og unge skal ikke stå alene med ansvaret for at navigere i produkter og vaner, der kan skade deres helbred. Derfor er initiativerne i dette lovforslag både fornuftige og kloge.

Som det ser ud nu, er det simpelt hen for nemt for børn og unge at købe tobak, nikotin og alkohol i butikker, også selv om deres alder ikke tillader det. Derfor ønsker vi at udvide alderskontrollen, så butikker nu får mulighed for at kontrollere kunders alder elektronisk. Samtidig ser vi et stadig stigende problem med unges forbrug af nikotinprodukter. Problemet kan altså ikke løses alene med gode råd fra forældre eller ved at lægge ansvaret over på den enkelte unge.

Derfor skal vi have en øget regulering af både markedsføring og udvikling af nikotinprodukter.

Hvis vi ikke sætter ind over for unges solarievaner, gør vi dem en bjørnetjeneste. En brun kulør er ikke det værd, når det kan risikere at udvikle sig til kræft. SF har stået fast på den her dagsorden tidligere, og allerede tilbage i 2009 foreslog vi en aldersgrænse for solariebrug. Nu lægger dette lovforslag også op til at indføre en 18-årsaldersgrænse for solariebrug og et krav om alderskontrol.

Så James Dean, Pamela Anderson og James Bond satte deres præg på populærkulturen, og nu skal vi sætte vores præg ved at tage forebyggelse alvorligt og gøre mere for at undgå sygdomme, som vi ved kan forebygges. Derfor støtter SF lovforslaget, og jeg skulle hilse fra Enhedslisten og Alternativet og sige, at det gør de også. Tak for ordet.

Kl. 10:56

Anden næstformand (Karsten Hønge):

Tak. Der er ikke ønske om korte bemærkninger. Tak til fru Lise Müller, SF, med helt relevante historiske henvisninger. Næste ordfører er hr. Christoffer Aagaard Melson, Venstre. Værsgo.

Kl. 10:56

(Ordfører)

Christoffer Aagaard Melson (V):

Tak for det. Det er vigtigt, at danskerne er oplyst om de produkter, de bruger. Når vi har at gøre med sundhedsskadelige produkter, har vi et særligt ansvar for at sikre, at forbrugerne kender risikoen. Som udgangspunkt synes vi jo også, at der er et personligt ansvar og et forældreansvar. Men vi har også et ansvar for at tage stilling til, hvem der skal have adgang til produkter, når der er tale om produkter med en særlig høj risiko. Her kan vi sige, at vi især har et ansvar, når det gælder adgangen for børn og unge. Derfor er det vigtigt, at det kun er myndige borgere eller unge over en vis alder, der har adgang til produkter, der har en særlig sundhedsrisiko.

Vi må jo sige, at vi efterhånden har fået så meget viden, at vi kan konkludere, at solariebrug også hører til i den kategori. Op mod tre ud af fire kræfttilfælde med modernærkekræft skyldes solariebrug. Det er voldsomt. Derfor er et forbud mod solariebrug for mindreårige også rimeligt, så det kun er myndige borgere, der kan vælge at bruge solarier trods sundhedsrisikoen. Til det skal der selvfølgelig også sikres en effektiv alderskontrol, så vi sikrer, at alderskravene overholdes.

Samtidig er det også vigtigt for os i Venstre, at kravene ikke bliver for byrdefulde for virksomhederne og fungerer i praksis. Der er vi også glade for, at virksomhederne får metodefrihed i alderskontrollen, så den kan fungere for virksomhederne i praksis, også fordi der er forskel på, hvordan de her solcentre er indrettet på tværs af landet. Vi vil også insistere på, at der er en tæt dialog med branchen om de konkrete løsninger, så rammerne for håndhævelsen bliver så velfungerende som muligt.

En anden del af lovforslaget, som jeg vil fremhæve her, er, at vi styrker aldersverifikationen i almindelige butikker ved køb af alkohol- og nikotinprodukter. Med det her lovforslag gør vi det, bl.a. ved at virksomhederne fremadrettet får mulighed for at foretage digital alderskontrol, fortsat med metodefrihed. Kort sagt skal butikker fremover frit kunne vælge mellem konventionel kontrol af billed-id og elektroniske løsninger såsom den nationale digitale identitetstegnebog. Det håber vi vil give de fysiske butikker bedre mulighed for at tage ansvar og lave en aldersverifikation, der fungerer for dem.

Her er der selvfølgelig også en række spørgsmål, i forhold til hvordan det her kommer til at fungere i praksis, og i forhold til de konkrete rammer. Vi vil også insistere på, at vi skal have en meget, meget tæt dialog med erhvervslivet om det, så vi får implementeret det på den bedst mulige måde. For det er ikke så simpelt, som det kan lyde, at få det her system op at køre på en måde, der både

styrker aldersverifikationen, men jo også administrativt ikke bliver for tungt for virksomhederne.

Så med de ord vil jeg sige, at vi kan støtte det her lovforslag, som vi føler finder de rigtige balancer i forhold til den håndhævelse og de forbud, som desværre også en gang imellem er nødvendige for at sikre, at unge mennesker ikke bliver udsat for noget, som er alt for sundhedsskadeligt for dem.

Kl. 10:59

Anden næstformand (Karsten Hønge):

Tak. Der er ønske om en kort bemærkning. Hr. Lars Boje Mathiesen, Borgernes Parti.

Kl. 11:00

Lars Boje Mathiesen (BP):

Jeg kunne godt tænke mig at spørge ordføreren: Er der nogen sundhedsfaglig forskel på skadelige virkninger for en 17½-årig og en 18½-årig?

Kl. 11:00

Anden næstformand (Karsten Hønge):

Ordføreren.

Kl. 11:00

Christoffer Aagaard Melson (V):

Jeg vil sige, at jeg tror, at for mange ting er det sådan, at jo tidligere du går i gang med noget, jo værre kan det blive, og jo større vil risikoen være. Og så har vi jo bare et princip i Danmark om, at man er myndig, når man er 18 år, og der har vi en tradition for, at så kan du i højere grad også tage ansvar for ting, der er skadelige for dig selv, end du kan, når du er under 18 år. Derfor synes vi, at 18-årsgrænsen er naturlig at lægge, fordi den følger de andre grænser, vi har sat i vores samfund, i forhold til hvornår vi vurderer at man er klar til at tage beslutninger, der også i højere grad kan være sundhedsskadelige, i forhold til hvad vi tillader for børn og unge under 18.

Kl. 11:00

Anden næstformand (Karsten Hønge):

Spørgeren.

Kl. 11:00

Lars Boje Mathiesen (BP):

Det er jo ikke helt korrekt, for Venstre har også været med til at lave 16-årsaldersgrænse omkring køb af alkohol, så man sætter jo forskellige grænser. Så det er jo ikke et princip, man har, for man følger det i hvert fald ikke helt. Så det er derfor, at jeg spørger: Er der en større sundhedsfaglig risiko for en 17½-årig ved at gå i solarie i forhold til en 18½-årig?

Kl. 11:01

Anden næstformand (Karsten Hønge):

Ordføreren.

Kl. 11:01

Christoffer Aagaard Melson (V):

Det er nok ikke signifikant. Men nu er 18-årsgrænsen jo den, vi har brugt i forhold til rigtig mange ting historisk, og for de fleste af de forbud, vi har, ligger grænsen på de 18 år. Så er det rigtigt, at i forhold til alkohol på under, jeg mener, det er 5 pct. har vi en 16-årsgrænse. Det er i høj grad også historisk og kulturelt betinget, i forhold til at vi også har en tid på ungdomsuddannelserne, hvor vi synes, at det, at man kan holde festerne i nogle rammer, hvor der også er voksne til stede, har en værdi. Der er også en tradition i Danmark for, at man på mange arbejdspladser allerede kommer ud, når man går på teknisk skole, og at man er en del af en arbejdsplads,

hvor vi også synes man skal kunne indgå i et fællesskab og kunne få en fredagsøl osv. Så det er selvfølgelig ikke en eksakt videnskab, men vi har vurderet – og det er en vurdering, som jo ikke er fuldstændig videnskabelig – at 18 år giver mening i det her tilfælde.

Kl. 11:02

Anden næstformand (Karsten Hønge):

Tak. Så er der ikke flere ønsker om korte bemærkninger. Tak til hr. Christoffer Aagaard Melson, Venstre. Den næste ordfører er hr. Jan Herskov, Dansk Folkeparti. Værsgo.

Kl. 11:02

(Ordfører)

Jan Herskov (DF):

Tak til formanden for ordet. Lovforslaget indeholder en række forskellige tiltag, som Dansk Folkeparti har forskellige holdninger til. Hvad angår solarier, ønsker vi naturligvis at beskytte vores børn og unge mod risikoen for hudkræft, men vi mener ikke, at et forbud mod solariebrug for unge under 18 år er den rigtige løsning. Vi tror mere på oplysning; vi tror mere på noget debat; og vi tror på noget personligt ansvar og forældrenes ansvar for at tale med deres børn om risikoen ved at bruge solarier. Dansk Folkeparti har tidligere sagt nej til forbud mod brug af solarier for unge under 18 år, og det gør vi stadig væk.

Derfor siger vi også nej til kravene om elektronisk aldersverifikation i ubemandede solarier. Vi mener, at det er en forkert vej at gå, og vi mener, at der er nogle udfordringer med de krav, man stiller op, og der er nogle alvorlige udfordringer med de straffe, som man vil lave for overtrædelser af de her aldersverifikationer.

Derimod kan vi godt støtte udfasningen af solarier med uv-type 1 og uv-type 2. Det er i dag faktisk primært solarier med uv-type 3, der bliver opstillet, og derfor ser vi ikke noget problem i, at man udfaser de to andre typer.

Med hensyn til elektronisk alderskontrol ved salg af tobak og nikotin er Dansk Folkeparti positive. Det er en moderne og fornuftig løsning, som kan hjælpe butikkerne med at overholde aldersgrænserne. Vi mener samtidig, at ordningen med unge kontrolkøbere bør afskaffes, når elektronisk alderskontrol fungerer effektivt. Så kan vi forebygge fejl i stedet for bare at udstede bøder.

Hvad angår sundhedsadvarsler på tobakssurrogater, støtter vi, at produkterne kan forsynes med flere advarsler, og at der indføres anmeldelsespligt for nye produkter. Forbrugere skal selvfølgelig have den korrekte information, og myndighederne skal kunne vide, hvilke produkter der markedsføres i Danmark. Reglerne skal være saglige, men uden unødvendigt bureaukrati.

Hvad angår skiltningen med aldersgrænser, støtter vi lempelserne. Det afgørende er ikke antallet af skilte, men at aldersgrænserne rent faktisk overholdes.

Derudover støtter Dansk Folkeparti, at Erhvervsstyrelsen får bedre kontrolmuligheder med alkoholsalg i ubemandede butikker. Kontrollen skal dog være effektiv, den skal være rimelig, og den skal være proportional, så man ikke pålægger små virksomheder unødvendige udgifter.

Endelig er der et forslag om hospitalers oplysningspligt over for patienter med livstruende sygdomme, og det er vi sådan set også positive over for. Dansk Folkeparti vil dog gerne spørge ministeren, om regeringen kan garantere, at ingen patienter kommer til at vente længere på besked om deres behandlingsmuligheder ved en ændring af fristen, inden vi tager endelig stilling til sagen.

Derudover vil vi godt bede om, at de her syv lovforslag, som er indlagt i det samlede lovforslag, bliver skilt ad. Det er sådan, at der her er lovforslag om brug af solarier; der er lovforslag om salg af nikotinprodukter; og så er der lovforslag om patientrettigheder. Dem vil vi egentlig godt have skilt ad, for Dansk Folkeparti kan støtte nogle af forslagene, og derfor skal vi anmode om, at forslagene

bliver splittet op, sådan så vi kan stemme for dem, som vi gerne vil stemme for, og vi kan stemme imod dem, som vi ikke kan stemme for. Så det er sådan set det, jeg vil sige. Tak for ordet.

Kl. 11:05

Anden næstformand (Karsten Hønge):

Tak. Der er ikke ønsker om korte bemærkninger. Tak til hr. Jan Herskov, Dansk Folkeparti. Næste ordfører er fru Freja Brandhøj, Liberal Alliance. Værsgo.

Kl. 11:06

(Ordfører)

Freja Brandhøj (LA):

Tak for ordet. Det skulle være så godt, og så er det faktisk skidt, skrev Sven Møller Kristensen i »Sangen om Larsen« i Højskole-sangbogen, og sådan har jeg det også lidt med det her ellers meget fornuftige lovforslag om digital alderskontrol. For meningen var jo, at vi skulle have en løsning via betalingskortet. Det får vi også med loven, men det kniber med bekendtgørelsen. I bekendtgørelsens § 4 er vi nødt til at holde muligheden åben for, at virksomhederne og bankerne sammen kan udvikle den løsning, der var hensigten, og sikre, at bankkortet faktisk har den her løsning indbygget i systemet. Nu har vi i stedet for lagt op til endnu en bureaukratisk løsning, hvor man skal ud i at opfinde apps og andre verificeringsmetoder, som vi skal godkende. Med den nye lov skal man dermed stadig som ansat i butikken vurdere, om det, man bliver præsenteret for, er gyldigt. Så hermed er der blot en appel til ministeren om at få omformuleret bekendtgørelsen på bagkant, så vi kan få det, vi alle sammen har ønsket os, nemlig en digital aldersverificering via betalingskortet, der letter den del af bureaukratiet, men som også sikrer, at alle har sikkerhed, både købere og ansatte. Virksomhederne og bankerne må tale sammen om, hvordan vi håndterer den her sag, og det giver bekendtgørelsen ikke mulighed for på nuværende tidspunkt.

Liberal Alliance stemmer for L 52 om bl.a. digital alderskontrol, men er mere kritiske over for delen om alderskontrol på solarier. Vi skal ikke regulere alt, og der skal være proportionalitet mellem den udfordring, vi ønsker at løse, og de store investeringer, vi pålægger virksomhederne i forhold til at indføre nye kontrolsystemer. Derudover mener vi også, at ansvaret ligger hos forældrene og de unge selv. Unge mennesker skal også lære at tage ansvar for deres sundhed, og vi som forældre må meget gerne sætte grænser, dele viden og forklare vores børn, hvorfor de skal passe på sig selv, både for deres egen skyld, men også for fællesskabet. Det ansvar kan og bør vi tage på os, både som borgere og forældre, helt uden at staten behøver at påbyde det. Derfor håber vi, at forslaget deles op, da vi er imod den del, men ellers bakker vi op om L 52. Tak for ordet.

Kl. 11:08

Anden næstformand (Karsten Hønge):

Tak. Der er en kort bemærkning til hr. Stinus Lindgreen, Radikale Venstre.

Kl. 11:08

Stinus Lindgreen (RV):

Tak for det. Tak for talen, og tillykke med talen. (*Freja Brandhøj (LA):* Tak). Jeg er jo selv far til fire børn, og jeg ved godt, man har ansvar som forældre i forhold til at opdrage, forklare om risici og alt muligt andet. Men det betyder jo ikke, at vi ikke herindefra fra statens side laver aldersgrænser. Det gør vi f.eks. på alkohol og på tobak, som jeg ikke har hørt at Liberal Alliance ønsker at vi skal fjerne igen. Det kunne man argumentere for, altså ud fra at det er forældrenes ansvar, at så må de jo forklare børn, hvorfor de ikke skal ryge.

Men jeg studsede lidt over bemærkningen om, at de også skal »lære at tage ansvar«. Problemet er, at hvis man som ung bruger

solarie – og der er jo nogle, der bruger rigtig meget solarie – så ser man måske først effekten at det mange år senere, når man får modernærkekræft eller får hudkræft, og så er det lidt sent at sige: Ha ha, der kan du bare se, du skulle ikke have gjort det, da du var barn.

Er det den form for lektion, man skal give sine børn, eller er det måske her, man skal sige: Det her har så lange udsigter og så store konsekvenser, at vi nok må gøre noget andet? For det er jo ikke noget, man ser med det samme. Det er jo først, når det kommer år senere.

Kl. 11:09

Anden næstformand (Karsten Hønge):

Ordføreren.

Kl. 11:09

Freja Brandhøj (LA):

Ordføreren og jeg har jo det tilfælles, at vi har rigtig mange børn. Vi har bl.a. fem derhjemme, og det er på ingen måder et problem at fortælle dem, at det der solarie er et no-go. Det har de aldrig brugt. Vi er tilmed også nogle, der prædiker det over for deres venner, og det er selvfølgelig overhovedet ikke vores plads; det er deres forældres ansvar. Men jeg synes ikke, det er et problem, at vi som forældre går ind og stiller det krav til vores børn. Vi går også forrest selv. Vi går heller ikke i solarie, for vi tager ansvar for vores sundhed. Men jeg synes ikke, det er proportionelt at pålægge virksomhederne det her ansvar. Og ud over det bliver det praktisk også en rigtig stor udfordring.

Kl. 11:10

Anden næstformand (Karsten Hønge):

Spørgeren.

Kl. 11:10

Stinus Lindgreen (RV):

Tak, og jeg vil sige blot for at gøre det helt klart, at vi har mange børn, men altså ikke børn sammen! (*Munterhed*). Selvfølgelig har vi et kæmpe ansvar for at fortælle vores børn det. Jeg fortæller også mine børn, at det er rigtig dumt at ryge, på trods af at vi har en aldersgrænse, for det synes jeg det er. Jeg har forklaret, hvorfor det er dumt at drikke for meget og for tidligt, selv om vi har en aldersgrænse. Og det kan godt være, at både jeg og fru Freja Brandhøj kan forklare vores børn det, men hvad med der, hvor det måske er lidt sværere at trænge igennem, idet vi ved, at der er en kæmpe social slagside i det her? Har vi ikke et ansvar for at hjælpe de børn? Det er jo dem, det handler om. Det kan godt være, forældrene ikke formår at forklare, hvorfor det er farligt, men det er jo i sidste ende børnene, der får hudkræften og sidder med skaderne.

Kl. 11:11

Anden næstformand (Karsten Hønge):

Ordføreren.

Kl. 11:11

Freja Brandhøj (LA):

Igen synes jeg, det handler om proportionaliteten i forhold til problemets omfang. Og jeg synes, at hvis vi kan få endnu mere evidens for, at det her er mindst lige så udbredt som rygning, så vil vi selvfølgelig gerne kigge på det i Liberal Alliance, ingen tvivl om det.

Kl. 11:11

Anden næstformand (Karsten Hønge):

Næste korte bemærkning er til fru Lise Müller, Socialistisk Folkeparti.

Lise Müller (SF):

Tak, og tak for talen. Jeg vil bare kort spørge, om LA bakker op om en aldersgrænse på alkohol og tobak.

Kl. 11:11 i livet, hvor man måske ikke selv tænker så meget over konsekvenserne, og specielt ikke, når det kan forebygges på en forholdsvis simpel måde, nemlig ved at forhindre, at børn og unge har adgang til solariecentre. Dette eliminerer selvfølgelig ikke risikoen for, at man kan udvikle hud- og modermærkekræft, men det nedsætter risikoen væsentligt, da det er den samlede uv-belastning, altså ultraviolet lys-belastning, fra sol og solarie, som er afgørende for udviklingen af hud- og modermærkekræft.

Anden næstformand (Karsten Hønge):
Ordføreren.

Freja Brandhøj (LA):
Ja, det gør vi.

Kl. 11:11 Når der fastsættes en nedre aldersgrænse for brug af solarier, skal der naturligvis også være et kontrolsystem, for ellers giver det ikke rigtig nogen mening at sætte en grænse. For så vil det ofte ikke blive overholdt – det er det, der sker i øjeblikket. Hvis det ikke var et problem, som det er nu, var der ikke nogen grund til at lave den her lov. Det er, fordi det er et problem. Derfor indeholder lovforslaget også et krav om fysisk eller elektronisk alderskontrol i solariecentre. Det bliver sundhedsministeren, der fastsætter kravene til disse kontrolsystemer.

Anden næstformand (Karsten Hønge):
Spørgeren.

Lise Müller (SF):

Så kan man vel også godt argumentere for, at forældreansvaret også gælder på det område, og hvordan er de to ting så forskellige?

Kl. 11:11 Noget andet er, at danske unge har nogle europarekorder. Normalt er vi ikke så kede af at have rekorder, europa- eller verdensrekorder, men lige præcis på det her område er vi nok ikke så stolte af det, for det er inden for forskellige områder af forbrug af alkohol, vi har haft europarekord flere gange. Samtidig har der de seneste år været et stigende forbrug af det, der er ikketobaksholdige varer, dvs. nikotinholdige produkter som eksempelvis snusposer. Alkohol i større mængder er sundhedsskadeligt, og risikoen for at udvikle varige skader på hjernen er større hos unge end hos voksne. Derfor er det også vigtigt med en regulering af muligheden for at købe alkohol i skadelige mængder og ikke kun tobaksvarer. Men naturligvis er alkohol i større mængder skadeligt for alle – det er det også for os andre. Så det er ikke nogen anbefaling, man skal komme med, at man skal drikke alkohol i større mængder. Men der er en øget risiko for børn og unge, fordi der er en større risiko for, at det ikkeudviklede nervesystem tager skade, når man drikker alkohol i større mængder.

Anden næstformand (Karsten Hønge):
Ordføreren.

Freja Brandhøj (LA):

Det bliver lidt samme svar. Det er proportionaliteten. Hvis der kommer evidens for, at det er så stort et problem, som vi har set med det andet, så er vi åbne over for at ændre holdning på det her område, ingen tvivl om det.

Kl. 11:12

Anden næstformand (Karsten Hønge):

Tak. Så er der ikke flere korte bemærkninger. Tak til fru Freja Brandhøj, Liberal Alliance. Og minsandten om jeg ikke igen skal sige tillykke med en første fremragende tale til Folketinget. (*Freja Brandhøj (LA): Tak*). Tillykke.

Næste ordfører er hr. Sten Larsen, Moderaterne. Værsgo.

Kl. 11:12

(Ordfører)

Sten Larsen (M):

Tak, hr. formand, og tak for ordet. Det her er et lovforslag, som udspringer af forskellige ting. Det er bl.a. en opfølgning på forebyggelsesinitiativerne fra kræftplan V fra 2025 og aftalen om en forebyggelsesplan målrettet børn og unges brug af tobak, nikotin og alkohol fra 2023 samt aftalen om elektronisk aldersverificering i fysiske butikker fra 2025. Så det er ikke sådan noget nyt, vi lige har fundet på.

Vi bor i et land, hvor det af naturlige årsager ikke er muligt at være brun mere end halvdelen af året eller deromkring i hvert fald. Og det siger sig selv, at hvis man så vil være brun hele året, skal man udsættes for noget, vi naturligt ikke bliver udsat for. Derfor er solariebrug en mulighed for at være brune hele året, men det har altså nogle konsekvenser. Man ved, at solariebrug øger risikoen for hud- og modermærkekræft. Man kan sige, at hudkræft jo er den mindste alvorlige kræftform, men ikke desto mindre er det stadig væk en kræftform, som har konsekvenser. Kræftens Bekæmpelse har via studier kunnet vise, at hvis man allerede som barn eller ung anvender solarie, har man en øget risiko for at udvikle hud- eller modermærkekræft senere i livet.

Jeg mener simpelt hen ikke, at vi kan leve med, at vi udsætter vores børn og unge for den her risiko, fordi det er på et tidspunkt

Det er derfor glædeligt, at lovforslaget vil medvirke til at reducere muligheden for, at unge kan købe alkohol. Tror vi, at det vil forhindre, at unge under 18 år har mulighed for at drikke alkohol i større mængder? Nej, det må jeg nok sige ikke er tilfældet, da der er forskellige muligheder for at få adgang til det, men det vil i hvert fald reducere muligheden. Derfor er det selvfølgelig også vigtigt, som det har været fremme for hos nogle af de andre ordførere, at forældre og forældredialog med børn og unge også har en rolle i det her i forhold til indtagelse af de her forskellige produkter.

Som jeg sagde før, er det et faktum, at børn og unge gennem de seneste år har haft et stigende forbrug af snusposer og andre nikotinholdige produkter, som ikke er tobaksvarer. Til trods for at nikotinbranchen i nogle reklamekampanjer kan give det indtryk, at snus- og nikotinholdige produkter, som ikke er tobaksvarer, nærmest er sunde, er det desværre langt fra korrekt. Der er ved indtagelse af diverse nikotinprodukter stor risiko for, at man bliver svært afhængig af det. Nikotin er et meget afhængighedsskabende produkt. Det kan så også være medvirkende til, at brugere af nikotinprodukter med tiden kan overgå til brug af cigaretter. Derudover, som det også er nævnt, kender vi ikke risikoen for udviklingen af mundhulekræft eller andre problemstillinger på længere sigt.

Så pointen her er, at Moderaterne uden problemer kan støtte op om lovforslaget.

Kl. 11:17

Anden næstformand (Karsten Hønge):

Tak. Der er ikke ønske om korte bemærkninger. Næste ordfører er fru Charlotte Green, Konservative Folkeparti. Værsgo.

(Ordfører)

Charlotte Green (KF):

Tak, og tak for ordet. Dette lovforslag er, som det allerede er blevet påpeget, en pose blandede bolsjer af forskellige forbedringer af folkesundheden og så lidt patientrettigheder. Helt generelt er der tale om forbedringer, så jeg kan allerede nu afsløre, at Det Konservative Folkeparti ender med at støtte lovforslaget.

Første del handler om en modernisering af solarieloven fra 2014. Her handler det om et forbud mod solariebrug for børn og unge under 18 år, og det udspringer af et konservativt beslutningsforslag og af den forrige regerings udspil til kræftplan V.

Forslaget vil betyde, at den stigning, vi beklageligvis har set i unges brug af solarier, forhåbentlig falder, når det ikke længere er muligt at bruge offentligt tilgængelige solarier. Det skulle gerne betyde, at antallet af hudkræfttilfælde blandt yngre også falder. Hudkræft er en lusket og ubehagelig sygdom, der desværre kan være livstruende, så det vil kun være godt at få det nedbragt.

Her er solariebrug en faktor, og den kan vi nu reducere for de unge. Så det kommer vi naturligvis til fortsat at støtte, som vi hele tiden har gjort. Det vil kræve en alderskontrol for solarierne og en håndhævelse af reglerne, og vi er opmærksomme på, at det selvfølgelig er bøvlet og bureaukratisk, når der ikke har været regler tidligere, men her må hensynet til de unges helbred veje tungere.

De øvrige punkter i forslaget er en modernisering af solarielovgivningen på en række punkter, herunder krav om brug af mere moderne rør, og det kan vi også kun støtte.

Næste del handler om tobaksvarer og alkohol. Her giver loven et grundlag for at indføre digital alderskontrol, også en konservativ mærkesag, og her er vi med i både forebyggelsesaftalen og aftalen om alderskontrol. Der har været og er fortsat nogle bump på vejen mod alderskontrollen, og denne lov er desværre ingen undtagelse. For det gøres nu til, at billedlegitimation kan kræves af kunderne, og ikke kun ved tvivl. Det er en skærpelse i forhold til den nuværende formulering, og fra vores side er det i hvert fald sagt nu: Det er ikke tænkt, som at det skal være et krav over for alle kunder. Lad det være sagt med det samme.

Vi er store fortalere for en elektronisk løsning, allerhelst i form af et betalingskort. Med lovforslaget kan alderen verificeres elektronisk, men kassemedarbejderen skal stadig tage initiativ til kontrollen, så lad os nu få en ensartet løsning. Der er ingen grund til at vente. Muligheden burde være teknisk mulig snart.

Princippet er enkelt: Når kunden køber tobak, nikotin og alkohol, kontrolleres alderen automatisk som en del af kortbetalingen, også når betalingskortet bruges via telefonen. Butikken får dermed ja eller nej til, om kunden er gammel nok, hverken kundens fødselsdato eller andre personlige oplysninger. Er kunden ikke gammel nok, kan købet afvises.

På den måde vil alle kunder i princippet kunne legitimere deres alder. Det skal man faktisk i nogle netbutikker allerede, så det kan sagtens fungere. Og så afhænger kontrollen ikke af, om kassemedarbejderen vurderer, om kunden ser gammel nok ud og får bedt om legitimation, når der er travlt. Systemet kontrollerer alderen hver gang, også når der er travlt ved kassen. Det vil gøre det langt sværere for børn og unge at købe tobak, nikotin og alkohol, før de er gamle nok.

Er det en perfekt model? Nej, den vil jo selvfølgelig altid, som så meget andet, kunne omgås, så der skal også være alderskontrol ved kontantbetaling og andre betalingsformer, men efter vores opfattelse vil betalingskortet være den mest effektive model til at håndtere aldersgrænserne i butikkerne.

Det afgørende er nu, om vi her i Folketinget har den politiske vilje til at skabe de nødvendige rammer, så butikkerne kan vælge den løsning. Det ønsker vi i Det Konservative Folkeparti, og derfor vil vi opfordre ministeren og aftalepartierne til at gå det sidste stykke af

Kl. 11:17

vejen og dermed skal der også lyde også en opbakning til at justere bekendtgørelsen, som LA var inde på tidligere.

Næste del af lovforslaget handler om mærkning og advarsler på tobakssurrogater, så også andre nikotinprodukter, som desværre har stigende udbredelse til skade for børn og unges koncentration og tankkød, bliver reduceret. Mere kontrol og mærkning hilser vi velkommen på dette område. Vi håber, det begrænser brugen af disse meget vanedannende produkter, som også kan føre til brug af cigaretter.

Den sidste del af lovforslaget er bedre patientrettigheder. Hvis man skulle få brug for at få sine oplysninger om behandlingsmuligheder lige omkring en juleferie eller en påskeferie, så ændres kravet fra 8 hverdage til 10 kalenderdage. Det kan lyde som en lille bitte ting, men når man selv har stået og forklaret folk op til jul, at de nok først fik besked efter nytår, så er det bare en forbedring, der vil kunne mærkes hos nogle patienter ude i virkeligheden.

Så med disse ord vil jeg blot gentage, at vi hilser initiativerne i lovforslaget velkomne, bortset fra reguleringen af bekendtgørelsen, og håber, at alle vil være med på dette. Vi ser frem til udvalgsbehandling. Tak for ordet.

Kl. 11:23

Anden næstformand (Karsten Hønge):

Tak, og der er en kort bemærkning til hr. Stinus Lindgreen, Radikale Venstre.

Kl. 11:23

Stinus Lindgreen (RV):

Tak for det, og tak for talen. Jeg skal bare være sikker på, at jeg forstod ordføreren korrekt. For som jeg hørte ordføreren, var man imod, at man kunne kræve fysisk aldersverifikation fra kunderne i en butik, men man argumenterede ganske fint for, hvorfor det bare skulle være automatisk og noget, man gjorde for alle, når man betaler elektronisk. Altså, der vil det så de facto være et krav, at man tjekker folks alder.

Så hvis man vil have et system, hvor det ikke er op til den enkelte, der sidder bag disken, at bede en, der kommer op og betaler kontant, om at forklare alderen, så kan jeg ikke se, hvad problemet er.

Så jeg synes bare, der var en diskrepans mellem de ting, ordføreren argumenterede for, for jeg synes, det var ganske klart. Når du betaler med dit kort eller på anden måde elektronisk, tjekker man din alder, uanset om du ser ud til at være 80 eller 20 eller 50, for så er det nemmere for alle parter. Men det vil ordføreren ikke gøre, hvis man betaler kontant – jeg skal bare forstå argumentationen her.

Kl. 11:24

Anden næstformand (Karsten Hønge):

Ordføreren.

Kl. 11:24

Charlotte Green (KF):

Tak for spørgsmålet. Ja, det er fuldstændig rigtigt, at hvis man har noget, der kan fungere glidende og effektivt, og som egentlig gælder for alle, f.eks. aldersverifikation med betalingskort, så er vi varme tilhængere. Der er jo ikke mange kontantbetalinger i dag, så det vil man nok godt kunne kræve. Men det, der er lagt op til lige nu med lovforslaget, den stramning, der ligger i lovforslaget, er, at man jo i princippet kan kræve det af alle kunder. Det vil jo øge den tid, folk står i kø i de her butikker. Så vi siger bare, at selv om der står ordet kræve, tænker vi ikke, at vi lægger op til, at det vil være alle kunder, indtil den mere elektroniske er gennemført.

Anden næstformand (Karsten Hønge):
Spørgeren.

Stinus Lindgreen (RV):

Jeg tror ikke helt, jeg deler bekymringen, vil jeg sige. Nu boede jeg selv nogle år i New Zealand, og der var det et krav, at man altid viste ID af en eller anden art, inden man købte alkohol eller andet. Jeg og min kone er blevet afvist, og vi var altså væsentligt over aldersgrænsen, og sådan var det, hvis man havde glemt sit pas eller sit kørekort: Alle blev tjekket uanset hvad. For så er det ikke op til den enkelte bag kassen, i forhold til om der skal spørges eller ej. Så jeg tror ikke helt, jeg forstår bekymringen, vil jeg sige. Når du alligevel står i kø og har din pung, tager det ikke lang tid at finde et eller andet ID frem, hvis du står og venter på, at kunden foran dig er færdig. Så jeg tror ikke, jeg forstår bekymringen fra Konservatives side.

Anden næstformand (Karsten Hønge):
Ordføreren.

Charlotte Green (KF):

Tak. Nej, men vi er nu stadig væk bekymrede for, at det kan forlænge køtiden og reducere effektiviteten i butikkerne, hvis vi gør det. Det er nok, som ordføreren nævner, primært et spørgsmål om kultur. Og det kan jo sagtens være, at vi hurtigt får ændret kulturen. Vi ser dog hellere, at vi skynder os at få indført den digitale alderskontrol. Tak.

Anden næstformand (Karsten Hønge):

Tak. Så er der ikke flere korte bemærkninger. Tak til fru Charlotte Green, Konservative Folkeparti. Næste ordfører er hr. Jens Henrik Thulesen Dahl, Danmarksdemokraterne. Værsgo.

(Ordfører)

Jens Henrik Thulesen Dahl (DD):

Tak for det, formand. L 52 samler en række forskellige initiativer om forebyggelse og alderskontrol i forhold til nikotinprodukter, alkohol og solarier. Danmarksdemokraterne er med i forebyggelsesaftalen, som størstedelen af lovforslaget handler om, og som vi støtter. Derimod er elementerne om 18-årsaldersgrænse for solarier ikke en del af forebyggelsesaftalen, og vi kan ikke støtte den del.

For Danmarksdemokraterne er det et grundlæggende princip, at voksne mennesker som udgangspunkt selv må træffe beslutninger om deres eget liv, så længe de ikke skader andre. Selvfølgelig skal børn og unge beskyttes, men vi mener faktisk ikke, at den foreslåede solarieordning er tilstrækkeligt begrundet, og vi er bekymrede for endnu et skridt i retning af en stadig mere formynderisk sundhedspolitik.

Derfor ønsker Danmarksdemokraterne solariedelen udskilt i et selvstændigt lovforslag. Det vil give Folketinget mulighed for at tage en reel og selvstændig politisk debat om lige præcis det spørgsmål i stedet for at placere det i en samlet pakke med en række andre tiltag.

Når det gælder de øvrige dele af lovforslaget, stammer de jo fra den særskilte aftale, som vi støtter. Vi støtter ambitionen om at forhindre salg af nikotin-, tobak- og alkoholprodukter til mindreaktuelle. Vi ser positivt på, at detailhandlen får mulighed for at anvende elektronisk alderskontrol som et redskab til at sikre, at gældende aldersgrænser overholdes.

Kl. 11:24

Samtidig skal løsningerne selvfølgelig være enkle og ikke påføre erhvervsdrivende unødige byrder. Derfor er det helt afgørende, at regeringen tager initiativ til en dialog med detailhandlen, med Nets og med bankerne med det formål at bruge de muligheder, der er.

Kl. 11:24

Jeg har en oplevelse af, at detailhandlen gerne vil, og at Nets gerne vil, men at bankerne i et eller andet omfang er tøvende over for det her. Der vil jeg bede regeringen om at medvirke til en betænkningstekst med en forpligtelse til aktivt at arbejde for en løsning på aldersverifikation i forbindelse med betaling.

Vi ser også positivt på initiativerne vedrørende nikotinprodukter og styrkelse af kontrollen på området. Alt for mange unge begynder i dag med nikotinprodukter i en tidlig alder, og det er en udvikling, vi skal tage alvorligt. I den sammenhæng er det måske største problem for mig at se den illegale import af nikotinprodukter. Det er bydende nødvendigt at gøre en indsats for at stoppe det.

Under udvalgsbehandlingen vil vi derfor arbejde for, at solariedelen adskilles ud i et særskilt lovforslag. Sker det, ser vi positivt på den resterende del af forslaget, og vi håber, der kan være bred enighed om at iværksætte et arbejde med at sikre muligheden for aldersverifikation i forbindelse med betaling.

Kl. 11:25

Danmarksdemokraterne ønsker en forebyggelsespolitik, der beskytter børn og unge, men som også bygger på personligt ansvar, frihed og proportioner. Det bør også være udgangspunktet i behandlingen af de her lovforslag. Tak for ordet.

Kl. 11:25

Kl. 11:28

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):

Tak. Der er et spørgsmål til hr. Stinus Lindgreen. Værsgo.

Kl. 11:28

Stinus Lindgreen (RV):

Tak for det, og tak for talen. Jeg skal bare være sikker på, at jeg helt forstod ordførerens argumentation i starten. Al respekt for, at man gerne vil dele det op; det støtter vi selvfølgelig, hvis man gerne vil det. Men jeg synes, at ordføreren sagde, at når man var voksen og myndig, havde man ansvar for egen sundhed. Og det er jeg jo enig i. Men at vi ikke enige om, at 18-årsgrænsen er myndighedsalderen i Danmark, og at vi her snakker om, at vi laver en 18-årsaldersgrænse? Det vil sige, at ordføreren skal være velkommen til at gå i solarie alt det, ordføreren vil, men vi snakker om dem, der ikke er myndige endnu. Så det er bare for, at jeg forstod argumentationen for, hvorfor man var imod en 18-årsaldersgrænse, der trods alt er myndighedsalderen i Danmark.

Kl. 11:29

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):

Ordføreren.

Kl. 11:29

Jens Henrik Thulesen Dahl (DD):

Det er fuldstændig korrekt, at vi også støtter, at der er en 18-årsaldersgrænse i forhold til tobak, og at vi har en 16- og en 18-årsaldersgrænse i forhold til alkohol i forskellige versioner. Når vi ikke umiddelbart kan støtte det i forhold til solarier, handler det simpelt hen om, at vi ikke har nogen evidens for, hvordan fordelingen egentlig er, altså hvor mange under 18 år der rent faktisk bruger solarier. Ved lovforslaget er der lagt noget fra Kræftens Bekæmpelse, og jeg mener, at det er unge fra 15 til 25 år, de opgør det for. For vi vælger at lave sådanne tiltag, som der er gang i her med en 18-årsaldersgrænse, så mener vi sådan set, og det bør være dokumenteret, at der rent faktisk er et problem, så proportionerne bliver rimelige. Så det er den vej rundt, ordføreren skal forstå argumenterne herfra.

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):
Spørgeren.

Stinus Lindgreen (RV):

Okay. Så det vil sige, at man ikke nødvendigvis er imod en 18-årsaldersgrænse, hvis vi finder ud af, at der er et problem, der i ordføreren optik er stort nok til, at man skulle gribe ind. Er det sådan, man skulle forstå det?

Og så vil jeg blot opfølgende spørge, nu jeg har ordet, om ordføreren er bekendt med, hvor mange andre lande der har en 18-årsaldersgrænse for brug af solarier.

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):
Ordføreren.

Jens Henrik Thulesen Dahl (DD):

Jeg har ikke umiddelbart overblik over, hvilke lande der har hvilke grænser. Men jeg er med på at se på det, hvis vi får evidens for problemets størrelse; så er vi helt klar til det. For ellers svarer det jo til nikotin, hvor vi siger, at det er vi også med på at sætte grænser for. Så på den led er svaret ja. Lad os tage snakken, når vi har evidensen.

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):

Vi siger tak til Danmarksdemokraternes ordfører og fortsætter nu talerrækken og giver ordet til Radikale Venstres ordfører, hr. Stinus Lindgreen. Værsgo.

(Ordfører)

Stinus Lindgreen (RV):

Mange tak, formand, og tak for talerne indtil videre. Vi har jo i Danmark en række uheldige rekorder, når det kommer til alkoholforbrug, særlig blandt unge mennesker, og når det handler om kræfttilfælde. Danmark har faktisk den højeste forekomst af kræft i EU, og de danske unge topper statistikkerne, når det handler om at drikke mest og oftest. Det kalder i min optik på handling, og det viser med al tydelighed, at vi skal gøre endnu mere for at styrke forebyggelsen, for det er jo alt andet lige bedre at forebygge sygdom end at behandle den, når det er muligt.

Nogle af de mest hyppige kræftformer i Danmark er hud- og modermærkekræft. Vi ved, at uv-stråling er hovedårsagen til netop disse kræftformer, og netop derfor anbefaler WHO, Sundhedsstyrelsen og Kræftens Bekæmpelse også en 18-årsaldersgrænse for brug af solarier. Det er jo også lidt paradoksalt, når vi kigger ud over landets grænser, at vi kan se, at Danmark er et af de eneste lande, der ikke har en aldersgrænse for brug af solarier.

Med lovforslaget ønsker vi at rette på den fejl og indføre en 18-årsaldersgrænse. Det er klogt, især når vi ved, at risikoen er reel, og vi ved, at udviklingen af hudkræft kan tage 5-10-20 år, så skaden først ses, årevis efter at man har ligget der som ung i et solarie og er blevet stegt. Her har vi et ansvar for at beskytte vores borgere. Men en aldersgrænse er ikke meget værd uden håndhævelse. Derfor følges det naturligvis også op med et krav om, at solarierne skal verificere brugernes alder enten fysisk eller elektronisk.

Aldersgrænser skal også håndhæves på andre områder, når det handler om salg af alkohol, tobak og nikotinprodukter. Med lovforslaget her giver vi mulighed for elektronisk alderskontrol – noget, der har været efterspurgt længe, også af flere af mine ordførerkol-

Kl. 11:30

leger, som vi kunne høre før – men dog også med metodefrihed, så den enkelte butik kan vælge, om det skal være fysisk eller elektronisk, at man tjekker kundernes alder. Det er også klogt, fordi forskellige butikker kan have forskellig indretning, forskellige behov og forskellige salgsmåder. Derfor er det også klogt, at vi ikke detailstyrer, hvordan man skal gøre det. Det vigtigste er, at man håndhæver aldersgrænsen, og derfor er det også godt, at der kommer nye muligheder.

Kl. 11:30

Lovforslaget her indeholder også nogle stramninger i forhold til nikotinprodukter. Der skal nu være sundhedsadvarsler på dem, og der er også blevet lavet en anmeldelsespligt for tobakssurrogater, så vi ved på forhånd, hvad der måtte komme af nye produkter. For hvis der er noget, vi har lært, så er det, at tobak- og nikotinindustrien er meget kynisk og kreativ. De er meget gode til at finde på nye måder til at gøre deres kunder afhængige af nikotin, der, som en af de tidligere talere også nævnte, er et af de mest vanedannende stoffer, der findes. Derfor skal vi også have mulighed for at være på forkant, så vi ikke bliver oversvømmet af nye produkter, fordi vi får forbudt eller begrænset noget af det, vi allerede kender til. Så det er rigtig klogt at være på forkant over for den branche; det er noget, vi har lært de seneste par år.

Kl. 11:30

Kl. 11:30

Radikale Venstre støtter derfor lovforslaget. Tak for ordet.

Kl. 11:33

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):

Tak til ordføreren. Der er ingen spørgsmål, og derfor fortsætter vi nu talerrækken. Jeg giver ordet til hr. Lars Boje Mathiesen fra Borgernes Parti. Værsgo.

Kl. 11:30

Kl. 11:34

(Ordfører)

Lars Boje Mathiesen (BP):

Tak for det. Det kan nok ikke komme som en overraskelse, at når Folketinget er i gang med at lave flere forbud, bliver det næppe støttet af Borgernes Parti. Vi tror på, at staten skal bestemme mindre, og at politikerne skal træde et skridt tilbage og have mere tillid til borgerne. Så når der kommer flere restriktioner på den her måde og flere forbud, er det ikke noget, som Borgernes Parti generelt set kan støtte. Jeg synes også, at der lige omkring nogle af elementerne er nogle udfordringer med, hvor ansvaret for overtrædelse af de her ting ligger, og så er der bødestørrelserne, som måske ikke er proportionale i forhold til den overtrædelse, som er der. Så grundlæggende kan vi ikke støtte den del.

Det, jeg så gerne vil bruge min tid på, er, at jeg kommer til at stille et ændringsforslag til det. Det er, fordi jeg synes, at vi i den del, som handler om patientsikkerhed, faktisk skal tage det som en mulighed, når vi nu begynder at ændre på de her tidsfrister. Det er jo tallene 8 og 11, som er i spil her, hvor man vil gøre det til en samlet tidsfrist med kalenderdage. Så synes jeg, at man skal have noget ambition på vegne af borgerne derude og også på vegne af sundhedssystemet og så sætte en grænse, der hedder 7 kalenderdage. Det er simpelt hen for at sige, at vi skal styrke patientsikkerheden. Vi har at gøre med mennesker, som står over for livstruende sygdomme. Jeg tror godt, at vi kan gøre det lidt bedre der. Jeg tror godt, at vi kan tage et skridt og sige, at på deres vegne vil vi gerne sørge for, at der bliver sat kortere tid på.

Jeg er sikker på, at det kan sundhedsvæsenet godt og det kan det offentlige godt levere, hvis det er sådan, at det kommer herindefra, hvor vi siger, at det altså er 7 kalenderdage, og at længere tid skal du ikke gå. Det synes vi er det rimelige. Så det ændringsforslag kommer vi til at stille, og vi håber selvfølgelig på, at Folketinget vil bakke op om at styrke patientsikkerheden, og at fristen bliver kortere, i forhold til hvornår du skal have besked, når du står over for en livstruende sygdom. Tak.

Kl. 11:36

Kl. 11:37

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):

Tak til ordføreren. Der er spørgsmål fra hr. Stinus Lindgreen fra Radikale Venstre. Værsgo.

Kl. 11:36

Stinus Lindgreen (RV):

Tak for talen. Jeg kan ikke sige, at jeg er overrasket over, hvor hr. Lars Boje Mathiesen står på spørgsmålet, men jeg blev bare nysgerrig. For når man i Borgernes Parti er imod at indføre nye aldersgrænser, hvor står man så i forhold til de eksisterende? Det er blot for min egen oplysnings skyld. Vi har jo aldersgrænser for tobak, nikotin og alkohol. Er Borgernes Parti med på at bevare dem, eller ville man, hvis man havde 90 mandater – der er jo et stykke vej – ændre på det?

Kl. 11:36

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):
Ordføreren.

Kl. 11:36

Lars Boje Mathiesen (BP):

Jeg har jo været i Folketinget i en del år nu, og også i Borgernes Parti har vi stemt imod de andre aldersgrænser, der er. Jeg mener ikke, at den aldersgrænse, man har lavet omkring 16 år i forhold til stærk alkohol, var særlig fornuftig. Så sådan nogle ting ville vi støtte, hvis man ønskede at fjerne det, ja.

Kl. 11:36

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):
Spørgeren.

Kl. 11:36

Stinus Lindgreen (RV):

Hvad med tobak? Jeg antager, at ordføreren er enig i, at der her er en ret klar evidens for, at tobak medfører kræft. Så er man tilhænger af en aldersgrænse på det produkt? Og hvis man er det, hvor meget evidens skal man så have for, at solarier kan give kræft, før man kan være med på en aldersgrænse for brug af solarie – i forhold til hud- og modernærkekræft?

Kl. 11:37

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):
Ordføreren.

Kl. 11:37

Lars Boje Mathiesen (BP):

Generelt set skal det være en opvejning af skadevirkningerne kontra forældrene og familiens ansvar i forhold til de her ting. Når vi taler om solarier, synes jeg simpelt hen ikke, at den proportionalitet er der. Jeg synes heller ikke, at der er en proportionalitet omkring, hvor ansvaret ligger for dem, som driver solarierne, kontra dem, som bruger solarierne ... [Lydudfald]. (*Den fg. formand* (Theresa Berg Andersen): Bare fortsæt, vi har tillid til det). Okay, der er ingen gps-chip eller noget i mig, så vidt jeg ved, så jeg ved ikke, hvorfor teknikken reagerer sådan.

Jeg håber, det var svar. Beklager lyden.

Kl. 11:37

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):

Men det betyder ikke, at ordføreren er færdig, for den næste spørger er fru Charlotte Bagge Hansen. Så værsgo – vi prøver igen.

Charlotte Bagge Hansen (M):

Tak for ordet. Jeg er et af de tidligere børn, som måske ville have nydt godt af, hvis der havde været en aldersverifikation i solarier, dengang jeg var ung, for jeg er en af dem, der døjer med følgerne ved at have fået noget hudkræft. Mine forældre kunne jo, som fru Freja Brandhøj siger, sagtens prædike for mig om, at det ikke var en god idé at gå i solarie, men jeg ville jo bare være lækkerbrun. Det tror jeg faktisk uanset hvad; selv om jeg nærmer mig boomer alderen, tror jeg faktisk, at der er mange unge mennesker i dag, der har det lidt på samme måde.

Hvorfor vil ordføreren ikke være med til at hjælpe dem, så de ikke ender ligesom mig?

Kl. 11:38

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):
Ordføreren.

Kl. 11:38

Lars Boje Mathiesen (BP):

Fordi der er en skillelinje mellem, hvad der er statens opgave, og hvad der er individets eget ansvar.

Kl. 11:39

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):
Spørgeren.

Kl. 11:39

Charlotte Bagge Hansen (M):

Så det, jeg hører, er, at ordførerens ideologi går forud for, at man er velvidende om – for man kan jo bare tage nogle undersøgelser – at der er mange børn, der vælger at gå i solarie, fordi de kan, men måske kunne være blevet hjulpet af, at man sagde, at det var fra 18 år. Så tænker man måske lidt mere over det, når man lægger sig ind i et solarie.

Så ideologien går forud for at hjælpe nogle børn til at undgå at udvikle hudkræft fremadrettet.

Kl. 11:39

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):
Ordføreren.

Kl. 11:39

Lars Boje Mathiesen (BP):

Nej, man skal forstå det på den måde, at det altid er en proportionalitetsafvejning. Vi har jo også sat en hastighedsgrænse på motorvejen på 110 og 130 km/t. Der ville også være færre dødstilfælde, hvis vi satte den til 30 km/t. Men det gør vi ikke, fordi der ikke er proportionalitet i det.

Der ville også være færre dødsfald, hvis vi fuldstændig forbød rygning i Danmark. Jeg har ikke hørt Moderaterne komme med et forslag om, at rygning fuldstændig skal forbydes, eller at alkohol eller sukker skal forbydes. Hvis vi gjorde det, altså forbød de ting, ville vi også have en større sundhedsgrad i samfundet, men de forslag kommer jo heller ikke fra Moderaterne.

Så derfor er det jo konstant en afvejning, også en afvejning, som Moderaterne faktisk foretager sig.

Kl. 11:40

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):

Den næste spørger er fru Lise Müller fra SF. Værsgo.

Kl. 11:40

Kl. 11:42

Lise Müller (SF):

Tak for det, og tak for talen. Antallet af modernærkekræfttilfælde er tredoblet inden for de seneste 30 år. Det er den hyppigste kræftform blandt børn og unge mellem 15 og 34 år, og antallet af tilfælde er højest i Danmark af alle lande i Europa. Hver anden ung mellem 15 og 25 år anser det for moderne at gå i solarie, og 20 pct. af dem bruger i dag solarie, og det er dobbelt så mange som for 10 år siden. Jeg vil bare gerne spørge: Hvordan skal risikoprofilen se ud, for at ordføreren ændrer holdning?

Kl. 11:40

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):

Ordføreren.

Kl. 11:40

Lars Boje Mathiesen (BP):

Ja, jeg håber da, at der er nogle forældre, der begynder at overveje, om de måske har gjort deres arbejde godt nok med at orientere deres børn omkring de her ting. Så tror jeg også, at folk historisk set måske ikke har været så bekendt med skadevirkningerne ved solarierne, som de er nu. Det er der så ikke nogen, synes jeg, der i dag kan være i tvivl om at der er, og hvis det er sådan, skal der jo være endnu mere oplysningskampagne omkring de her ting. Men at oplyse er jo ikke det samme som at fratage muligheden for det.

Så synes jeg også, at vi, når vi kigger konkret på den her lovgivning, kan spørge: Hvor ligger ansvaret henne? Ligger det hos ham, der har solcenteret, eller hos dem, der bruger det?

Kl. 11:41

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):

Ønsker spørgeren en anden kort bemærkning? Så er den næste spørger fru Charlotte Green fra Konservative. Værsgo.

Kl. 11:41

Charlotte Green (KF):

Tak for det. Jeg vil gerne spørge nysgerrigt til ordførerens ændringsforslag i forhold til det med de 10 kalenderdage og de 7 kalenderdage. Det vil selvfølgelig være en forbedring for de patienter, det handler om, men ordføreren brugte argumentet, at det vil forbedre patientsikkerheden, og det vil jeg gerne spørge ordføreren til om han vil uddybe. Tak.

Kl. 11:42

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):

Ordføreren.

Kl. 11:42

Lars Boje Mathiesen (BP):

Generelt set mener jeg, at en sikkerhed skal forstås på den måde, at det er en tryghed, altså at det er en sikkerhed for, at du kan komme i gang med en behandling for noget, der er livstruende, hurtigere, og at du ikke går rundt med den her bekymring i længere tid. Når vi har et lovforslag, som faktisk tager tidsfristen op, så synes jeg også, det er en helt oplagt mulighed for at justere i den, for at sige, at vi har større ambitioner på vegne af sundhedssystemet, men også på vegne af patienterne, som kan få besked hurtigere.

Kl. 11:42

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):

Ønsker spørgeren en anden kort bemærkning? Så siger vi tak til hr. Lars Boje Mathiesen fra Borgernes Parti. Det ser ud til, at vi er kommet igennem talerrækken, og derfor byder jeg nu velkommen til sundhedsministeren. Værsgo.

Sundhedsministeren (Ida Auken):

Tak, og tak til ordførerne for alle bemærkningerne. Det her er et vigtigt lovforslag. For i Danmark har vi en virkelig kedelig førsteplads. Vi er nemlig det land i hele EU med den største forekomst af kræft. I 2025 fik næsten 50.000 danskere en kræftdiagnose, og i dag lever knap 400.000 i Danmark et liv med eller efter kræft. Men ifølge WHO kan mellem 30 og 50 pct. af kræfttilfældene forebygges. Det må og skal vi arbejde for. Med forebyggelsesaftalen fra 2023, som blev indgået mellem Socialdemokratiet, Venstre, Moderaterne, SF, Danmarksdemokraterne, Det Konservative Folkeparti og Alternativet, blev der med 30 initiativer sat markant ind for at forebygge børn og unges brug af tobak, nikotin og alkohol. Med det her lovforslag fortsætter vi den forebyggende indsats. Vi skaber endnu bedre rammer og forudsætninger for børne- og ungdomslivet, så flere borgere får flere gode år i fremtiden. Det håber jeg at Folketingets partier vil bakke op om. Lovforslaget indeholder en bred vifte af initiativer. Det følger bl.a. op på forebyggelsesinitiativer fra kræftplan V og aftalen om elektronisk alderskontrol i fysiske butikker fra marts 2025 – en aftale, der er indgået med partierne bag forebyggelsesaftale. Jeg vil ikke gennemgå alle initiativer i detaljer, men jeg vil gøre nogle centrale nedslag.

For det første styrker vi reguleringen af solariecentre og indfører en 18-årsgrænse for solariebrug. Vi ved, at solariebrug øger risikoen for hud- og modernærkekræft, og vi ved, at risikoen for at få de her kræfttyper senere i livet er højere, jo yngre man er, når man begynder at gå i solarie. Ifølge Kræftens Bekæmpelse kan tre ud af fire tilfælde af modernærkekræft blandt solariebrugere under 30 år forklares med, at de har gået i solarie. Så det er lidt af de data, nogle har efterspurgt her i debatten. Danmark har længe stået alene med ikke at have en aldersgrænse for brug af solarier. Kigger man imod vores nabolande – ja, faktisk langt størstedelen af landene i Europa – så har de en aldersgrænse for solariebrug. Det laver vi om på nu, og nej, vi kommer ikke til at forebygge al hud- og modernærkekræft med en aldersgrænse, desværre. Men vi har et stort ansvar for at beskytte vores børn og unge, og her sender en aldersgrænse et rigtig vigtigt signal om, at solariebrug ikke er for børn og unge. Jeg synes også, det er meget relevant, som den socialdemokratiske ordfører sagde, altså at der er meget stor opbakning blandt de unge mennesker til sådan en aldersgrænse. Det er faktisk 80 pct. af de unge, der bakker op om det. Så det er jo også værd at lytte til de unge selv. Med en aldersgrænse følger selvfølgelig også et krav om alderskontrol. For en alderskontrol har ingen effekt, hvis den ikke overholdes. Derfor stilles der med lovforslaget et krav om, at solariecentre enten skal spørge om id eller gøre brug af et elektronisk alderskontrollsystem.

Med lovforslaget styrker vi også alderskontrollen ved salg af tobak, nikotin og alkohol i de fysiske butikker. Det bliver nemlig muligt for butikkerne at kontrollere deres kunders alder elektronisk, og det er noget, som detailhandelen har efterspurgt længe. De vil måske også mene, at det har været for længe undervejs. Men, som vi også har kunnet høre i debatten i dag, så er elektronisk alderskontrol komplekst. Det viste en analyse fra 2024, som blev sat i gang med forebyggelsesaftalen. Der er mange aspekter at overveje og tage hensyn til, for der er stor forskel på at være en supermarkeds kæde, der er stor, og på at være en lille lokal købmand. Derfor stilles der heller ikke krav til, at butikker skal kontrollere elektronisk, men vi giver butikker metodefrihed, så de kan vælge de løsninger, der passer bedst i den lokale butik. Vælger de at kontrollere alder elektronisk, skal det dog ske inden for nogle rammer, som sikrer effektivitet og beskytter forbrugerne. En af de løsninger, som butikkerne er særlig interesserede i, og som jeg ved at flere partier her i Folketinget også har været nysgerrige på, og som flere har nævnt i deres taler, er alderskontrol via betalingskortet. Analysen fra 2024 viser desværre,

at løsningen med betalingskort kommer med en række faldgruber, som ikke vil styrke alderskontrollen, og det er en risiko, vi ikke skal løbe. For det her tiltag skal styrke alderskontrollen og ikke medføre en mulighed for, at aldersgrænserne kan omgås.

Ud over elektronisk alderskontrol styrker vi også reguleringen med nikotinprodukter. Det indebærer bl.a., at vi tager endnu et skridt mod en mere ensartet regulering af tobaksvarer og af nikotinprodukter, og det er et rigtig vigtigt skridt. For vi ved, at nikotin er stærkt afhængighedsskabende, som også Moderaternes ordfører pegede på, og at det påvirker hjernen og nervesystemet kraftigt, og selv om vi med forebyggelsesaftalen allerede har sat markant ind med bl.a. produktregulering af f.eks. nikotinposer, ser vi desværre fortsat et stigende forbrug blandt børn og unge. Det er jeg dybt bekymret for, for vi ved, at nikotin bl.a. påvirker børn og unges evne til at lære, til at koncentrere sig og være opmærksomme, og så kan nikotin være en trædesten til cigaretter, som vi jo ved er yderst kræftfremkaldende. Derfor er det vigtigt at forebygge forbruget af nikotinprodukter og oplyse om de sundhedsskadelige virkninger, som nikotin har.

Kl. 11:48

Med lovforslaget sikrer vi de lovmæssige hjemler til, at tobakssurrogater, f.eks. nikotinposer, kan forsynes med flere sundhedsadvarsler. Det kan f.eks. være et billede, som vi kender det fra cigaret-pakkerne. Derudover indfører vi en anmeldelsespligt for tobakssurrogater. Det betyder, at hvis man vil sælge et nyt nikotinprodukt i Danmark, skal man anmelde det til Erhvervsstyrelsen 6 måneder før. Det skal sikre, at vi fremover har kendskab til produkterne, før de rammer det danske marked.

Med de ord takker jeg for Folketingets opmærksomhed og for behandlingen i dag, og jeg ser frem til udvalgsbehandlingen. Tak for ordet.

Kl. 11:48

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):

Tak. Der er et spørgsmål til hr. Lars Boje Mathiesen fra Borgernes Parti.

Kl. 11:49

Lars Boje Mathiesen (BP):

Tak. Kan ministeren svare på, hvad straffen vil være, hvis en 18-årig låner sit aldersverificeringskort ud til f.eks. en 17-årig, som så går ind og bruger solariet? Altså, hvem er det, der så straffes? Bliver det så stadig væk dem, der ejer solariet, der bliver straffet? De har jo sat systemet op, men der er nogle, der, kan man sige, misbruger systemet. Hvad vil straffen være for dem, som misbruger det?

Kl. 11:49

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):

Ministeren.

Kl. 11:49

Sundhedsministeren (Ida Auken):

Det er jo sådan set et spørgsmål for justitsministeren, hvis der bliver lavet f.eks. dokumentfalsk. Det, vi gør i dag, er, at vi siger: Solarierne skal have styr på det, og butikkerne skal have styr på det. Så det er dem, der får bøderne.

Kl. 11:49

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):

Spørgeren.

Kl. 11:49

Lars Boje Mathiesen (BP):

Men det er da meget væsentligt at vide, når vi nu her vil vedtage et lovforslag på ministerens område, hvad konsekvenserne bliver for borgerne, når vi vedtager det her. Det kan vi ikke bare sende videre til justitsministeren. Det bliver vi nødt til at forholde os til her, for

det er nu, at vi skal til at vedtage det her lovforslag. Så spørger jeg bare: Hvad vil konsekvenserne være? Og hvordan vil man sikre, at straffen står mål med den forbrydelse, man så har begået? Og hvem er det, der har ansvaret for det?

Kl. 11:50

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):
Ministeren.

Kl. 11:50

Sundhedsministeren (Ida Auken):

Jamen det er slet ikke det, vi behandler i dag. I dag laver vi et krav til solarierne, og det er dem, der skal stå til ansvar for at have tjekket id. Om der så er en borger, der laver identitetstyveri og falskneri, ligger et helt andet sted. Det har ikke noget med dagens lovgivning at gøre.

Kl. 11:50

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):

Vi siger tak til sundhedsministeren.

Da der ikke er flere, der har bedt om ordet, er forhandlingen sluttet.

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Sundheds- og Ældreudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg dette som vedtaget.

Det er vedtaget.

Det næste punkt på dagsordenen er:

5) 1. behandling af lovforslag nr. L 48:

Forslag til lov om ændring af lov om fremme af integritet i idrætten. (Etablering af dopingnævn og appelinstans til behandling af dopingsager).

Af kulturministeren (Zenia Stampe).

(Fremsættelse 08.10.2026).

Kl. 11:51

Forhandling

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):

Forhandlingen er åbnet, og den første, der får ordet, er fru Sophie Hæstorp Andersen fra Socialdemokratiet. Værsgo.

Kl. 11:51

(Ordfører)

Sophie Hæstorp Andersen (S):

Tak for ordet. For Socialdemokratiet er det helt grundlæggende, at idrætten skal være et sted, hvor fair konkurrence, tillid og lige vilkår er i centrum. Når vi konkurrerer, skal vi konkurrere på lige vilkår. Når danske idrætsudøvere stiller op til konkurrence, skal de kunne stole på, at reglerne gælder for alle, at man ikke kan snyde sig til en fordel gennem doping, og at dopingsager bliver behandlet ordentligt, uafhængigt og med respekt for retssikkerheden. Derfor støtter Socialdemokratiet dette lovforslag, vi behandler her i dag. Og jeg skulle hilse at sige fra Moderaterne, hvis ordfører ikke kunne være her, at det gør de også.

Baggrunden for, at vi står her, er jo så, at de internationale antidopingregler bliver ændret her fra den 1. januar 2027, og det stiller helt nye krav til, hvordan vi organiserer behandlingen af dopingsager herhjemme. Vi skal sikre, at Danmark fortsat lever op til de internationale regler. Det er vigtigt for vores danske atleter, for dansk idræts

troværdighed og for Danmarks mulighed for fortsat at deltage aktivt i det internationale antidopingarbejde.

Lovforslaget indebærer, at vi opretter et nyt dopingnævn og en ny appelinstans. Samtidig samler vi behandlingen af dopingsager, så både konkurrenceidrætten og motionsidrætten bliver omfattet af samme system. Og det er en rigtig vigtig ændring, for kampen mod doping handler ikke kun om medaljer og eliteidræt; den handler også om fair vilkår og tillid i den idræt, som tusindvis af danskere dyrker i deres fritid.

Samtidig er det afgørende, at behandlingen af dopingsager er uafhængig af de organisationer, der selv er en del af idrætten. Afgørelser skal træffes på et sagligt grundlag, og både atleter og motionister skal kunne have tillid til vores system. Med lovforslaget tager vi et nødvendigt skridt for at sikre en organisering, der lever op til de nye internationale krav, og som kan være klar her fra den 1. januar 2027.

Det er vigtigt, at arbejdet med at få den nye organisering på plads sker hurtigt og rettidigt, og at vi selvfølgelig også forholder os til økonomien i det. For os handler det i sidste ende om at beskytte idrættens integritet. Reglerne skal være klare, kontrollen skal være troværdig, og alle skal konkurrere på fair vilkår. Med det vil jeg bare sige tak for ordet.

Kl. 11:53

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):

Tak til ordføreren. Der er ingen spørgsmål, så vi fortsætter til ordføreren for Socialistisk Folkeparti, nemlig fru Charlotte Broman Mølbæk. Værsgo.

Kl. 11:53

(Ordfører)

Charlotte Broman Mølbæk (SF):

Tak for det, formand. I Danmark har vi en stærk tradition for en idræt, hvor fair konkurrence, tillid og ordentlighed er helt centrale værdier. Vi har sat tidligt ind over for doping og prioriteret indsatsen, der bekæmper doping i både den professionelle idræt og i motionsverdenen. Anti Doping Danmark gør allerede i dag et stort og vigtigt arbejde for at sikre ren og fair idræt, og det skal vi selvfølgelig fortsat understøtte med klare regler og en stærk retssikkerhed for vores idrætsudøvere, ligesom vi selvfølgelig også skal tilpasse os de nye reviderede Anti Doping Danmark-regler med baggrund i det internationale antidopingagentur, WADA.

Med lovforslaget foretager vi en række ændringer, der skal sikre, at Danmark fortsat lever op til de nye regler, der træder i kraft i 2027. Konkret etablerer vi et mere uafhængigt dopingnævn og en uafhængig appelinstans, som fremover skal behandle dopingsager. Det sidstnævnte er nu placeret under Danmarks Idrætsforbund appelinstans, og det må det ikke længere være grundet de reviderede regler fra WADA, der beskriver, at der skal være en klar adskillelse fra idrætsforbund for at sikre uafhængighed.

Samtidig samler vi behandlingen af dopingsager under ét fælles regelsæt og ophæver de særskilte regler for motionsudøvere. Vi opretter et nyt dopingnævn, som fremover skal træffe afgørelser i dopingsager i første instans. Det gælder både de sager, der i dag behandles af Dopingnævnet, og de sager, der hidtil har ligget hos Motionsdopingnævnet. Samtidig oprettes en ny appelinstans for dopingsager, der netop skal træffe afgørelse i dopingsagerne i anden instans. Der er altså tale om ændringer af mere teknisk karakter, i forhold til hvem der afgør dopingsager og afhængigheden i den forbindelse, som først og fremmest handler om organisering af behandlingen af sagerne og ikke om selve antidopingindsatsen.

For det handler ikke bare om at lave afgørelser om doping, men også og langt mere om at opdage doping og forebygge, at det sker, og det arbejde fortsætter som i dag. Det handler om at sikre en uafhængig og retfærdig behandling, som både atleter og motionister kan have tillid til, og med lovforslaget sikrer vi, at Danmark fortsat

lever op til de internationale regler, samtidig med at vi bevarer et stærkt og velfungerende system til behandling af dopingsager. SF støtter naturligvis lovforslaget.

Kl. 11:56

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):

Tak til ordføreren. Der er ingen spørgsmål. Derfor giver jeg nu ordet til fru Marie Bjerre fra Venstre. Værsgo.

Kl. 11:56

(Ordfører)

Marie Bjerre (V):

Tak for det. Vi skal have en effektiv og troværdig antidopingindsats. For sport handler om fællesskab, præstationer og ikke mindst en fair konkurrence. Vi skal kunne stole på, at det er talent, hårdt arbejde og dedikation, der afgør, hvem der vinder, og ikke hvem der har fundet ud af, hvordan man kan snyde bedst. Derfor er kampen mod doping helt afgørende.

Doping er ikke kun et dansk problem. Det er en international og grænseoverskridende udfordring, og derfor bakker vi også op om, at vi har fælles internationale regler, der sikrer en fair og troværdig konkurrence. Det er jo sådan set baggrunden for det her lovforslag, som vi behandler i dag. Med lovforslaget tilpasses den danske lovgivning til de nye regler fra World Anti-Doping Agency. Både Socialdemokratiet og SF har sådan set redegjort for, hvad reglerne nærmere går ud på, så det vil jeg undlade at gøre her, men blot sige, at det bakker vi op om.

Jeg noterer også, at de indkomne høringssvar er meget positive og grundlæggende opbyggende i forhold til lovforslaget. Hvis jeg skal fremhæve en ting fra høringssvarene, er det, at det er vigtigt at være opmærksom på, at implementeringen af den nye lov ikke fører til yderligere administrative eller praktiske krav, som vanskeliggør deltagelse i ubemandede fitnesscentre. Det mener vi er et rimeligt synspunkt, og derfor bør implementeringen være proportionel og tage højde for moderne driftsformer i fitnessbranchen. Jeg er tilfreds med, at ministeren i høringsnotatet bekræfter, at yderligere administrative eller praktiske krav ikke er hensigten med det her lovforslag.

Venstre støtter lovforslaget.

Kl. 11:58

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):

Tak til ordføreren. Vi fortsætter talerrækken og går nu videre til Dansk Folkeparti, og den næste, der får ordet, er fru Mette Thiesen. Værsgo.

Kl. 11:58

(Ordfører)

Mette Thiesen (DF):

Tusind tak. Den tale, der lige er blevet holdt af Venstres ordfører, tror jeg næsten jeg kunne holde en til en. Det er rigtig vigtigt, at vi sikrer, at man selvfølgelig opretholder, kan man sige, lov og orden, også i vores fitnesscentre og også i vores sport og idræt generelt, sådan at der selvfølgelig ikke er nogen, der snyder med doping.

Jeg har den samme bekymring, som lige er blevet anført fra talerstolen her. Det her må ikke være noget, som skaber benspænd i forhold til de ubemandede centre. Så derfor kommer jeg til at stille en del spørgsmål i udvalgsbehandlingen og afvente de svar, inden jeg giver vores stilling endeligt til kende. Men det er vigtigt at slå ned i forhold til doping, og jeg synes også, det giver rigtig god mening i forhold til det her med uvilligheden, altså den her, hvad skal man sige, nyoprettelse. Så vi afventer udvalgsbehandlingen.

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):

Tak til ordføreren. Vi fortsætter talerrækken, og denne gang er det til Liberal Alliance, nemlig hr. Peter Larsen. Værsgo.

Kl. 11:59

Kl. 11:59

(Ordfører)

Peter Larsen (LA):

Tak for ordet, formand. Danmark har mange dygtige atleter, som fortjener de bedst mulige vilkår for at konkurrere internationalt. Derfor skal vi selvfølgelig også have et internationalt omdømme, der er helt i top, når det handler om at overholde de internationale standarder for dopingkontrol. Det er vigtigt både for vores egne atleter og for Danmarks troværdighed i det internationale idrætssamarbejde. Liberal Alliance støtter derfor intentionen med forslaget.

Som liberale er vi dog altid kritiske over for, at der oprettes nye statslige instanser og nævn. Vi har allerede rigeligt med bureaukrati i Danmark, og vores udgangspunkt er altid, at nye regler og administrativ struktur skal kunne begrundes ordentligt. I den forbindelse hæfter vi os ved, at de nye instanser skal erstatte eksisterende instanser. At omkostningerne alligevel forventes at stige med det her forslag, forventer jeg selvfølgelig ministeren kan redegøre for. Hvordan vil ministeren i øvrigt sikre, at budgetterne for de nye enheder holder sig inden for de fremlagte estimater? Hvis udgifterne viser sig at være højere end forventet, hvor finder man så besparelserne, så vi ikke bare endnu en gang løfter de offentlige udgifter? Det er helt rimelige spørgsmål at stille, når vi opretter nye administrative strukturer.

Så vil jeg også godt fremhæve, at vi selvfølgelig er tilfredse med ministeriets bekræftelse af, at lovforslaget ikke har til formål at pålægge fitnesscentre og andre mindre virksomheder og organisationer yderligere administrative eller praktiske krav. Det er vigtigt, at vi gør hverdagen så nem og så lidt besværlig for dem, der bidrager til idræt og foreningsliv.

Samlet set mener Liberal Alliance naturligvis, at Danmark skal leve op til internationale standarder, og at danske atleter skal have de bedst mulige forudsætninger for at deltage i internationale konkurrencer. Vi støtter forslaget, men forventer naturligvis, at ministeren følger op på økonomien og sikrer, at de nye strukturer bliver så effektive som muligt. Tak for ordet.

Kl. 12:02

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):

Tak til ordføreren. Der er ingen spørgsmål. Vi fortsætter til Moderaternes ordfører, nemlig hr. Sten Larsen. Værsgo.

Kl. 12:02

(Ordfører)

Sten Larsen (M):

Tak, formand, og tak for ordet. Jeg er ikke kulturordfører, men har lovet at tage talen for vores kulturordfører, som ikke kunne være til stede i dag. Doping hører ikke hjemme i idrætten. Vi skal kunne have tillid til, at konkurrencer foregår på fair vilkår, og at dopingsager bliver behandlet ordentligt, retfærdigt og uafhængigt. Det er netop det, lovforslaget her handler om. Med de nye internationale antidopingregler er der behov for at justere den måde, vi behandler dopingsager på i Danmark. Det betyder bl.a., at vi skaber en tydeligere adskillelse mellem idrætsorganisationerne og de instanser, der træffer afgørelser i dopingsager. Det er et vigtigt princip, for når der træffes afgørelser, som kan have store konsekvenser for den enkelte idrætsudøver, skal der ikke kunne herske tvivl om, at behandlingen sker på et uafhængigt og sagligt grundlag. Samtidig er det vigtigt at understrege, at vi allerede har et velfungerende antidopingsystem i Danmark. Lovforslaget handler derfor ikke om at

lave grundlæggende om på den danske antidopingindsats, men om at tilpasse organiseringen til de internationale krav.

For langt de fleste idrætsudøvere og motionister vil ændringerne heller ikke få nogen særlig betydning i hverdagen. For Moderaterne er det afgørende, at vi værner om retssikkerheden for den enkelte idrætsudøver, samtidig med at vi tager ansvar for de internationale forpligtelser, vi har påtaget os. Dansk idræt er en del af et internationalt fællesskab, og det kræver, at vi har fælles spilleregler, som både udøvere og tilskuere kan have tillid til. Derfor støtter Moderaterne lovforslaget. Tak for ordet.

Kl. 12:04

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):

Tak til Moderaternes ordfører. Der er ingen spørgsmål. Vi giver nu ordet til fru Helle Bonnesen fra De Konservative. Værsgo.

Kl. 12:04

(Ordfører)

Helle Bonnesen (KF):

Tak for det. Da jeg var lille pige, elskede jeg at se sport og sport på fjernsyn, og jeg slugte de olympiske lege. Moralen var ligesom den samme hver gang: Det var enten Sovjetunionen eller Østtyskland, der fik medaljerne. Når jeg dengang længtes efter de danske resultater eller bare resultater fra lande tæt på os i Vesteuropa, skulle man glæde sig over mindre, måske at vi kom med i finalen, eller at der var en ny dansk eller personlig rekord. For som man sagde, er det vigtige ikke at vinde, men at være med. Det er det jo også. Der var et »dem« og et »os« – dem, der dopede sig, og dem, der ikke gjorde det. Det blev en del af præmissen. Selv om doping stadig væk eksisterer, er der gudskelov sket meget, og i 1999 blev World Anti-Doping Agency oprettet, så man kunne koordinere styrke og overvåge kampen mod doping i international sport.

Jeg tror, at de fleste er enige med mig i, at det skal kunne betale sig at gøre sig umage. Når en atlet træner og bruger år på at blive bedre, skal vedkommende også stole på, at konkurrenterne spiller efter de samme regler, for idræt bygger på en grundlæggende idé om fairness, nemlig at man vinder på sin indsats og sine evner og ikke på snyd. Derfor er kampen mod doping vigtig, men den kræver også et system, hvor afgørelser træffes uafhængigt og på et ordentligt grundlag, og med L 48 etableres der et uafhængigt dopingnævn og en uafhængig appelinstans til behandling af dopingsager. Samtidig skal Danmark så leve op til de reviderede internationale regler, som træder i kraft 1. januar 2027, hvor lokale særregler skal udgå.

Når en dopingsag kan få store konsekvenser for et menneskes karriere og omdømme, skal der ikke herske tvivl om, at sagen skal behandles rigtigt, sagligt og uvildigt, for en idrætsudøver kan miste retten til at konkurrere og et helt livs arbejde blive sat over styr. Derfor skal der også være en klar adskillelse mellem dem, der arbejder med antidoping, og dem, der træffer afgørelserne. Det er fornuftigt, at nævnet får adgang til juridisk, medicinsk og idrætsvidenskabelig ekspertise, og lige præcis det er også noget, som flere af hørings svarene påpeger. Samtidig skal vi huske på, at uafhængighed ikke må føre til unødigt langsom sagsbehandling. For en atlet, der er suspenderet, er ventetiden ikke bare en administrativ detalje. Den kan betyde tabte konkurrencer og muligheder, som aldrig kommer igen. Derfor er det også vigtigt, at den enkelte får en reel mulighed for at blive hørt, og at afgørelser prøves gennem en appelinstans. Vi taler om ren idræt og retssikkerhed – to rigtig gode principper. Det er sådan, vi passer på idrættens troværdighed, og det er sådan, vi passer på de mennesker, der gør sig umage for at konkurrere på fair vilkår. Og at vi får gode internationale rammer samtidig, er blot en styrke.

Der har faktisk været en række kommentarer blandt hørings svarene, når man læser dem igennem, men som jeg kan se det, er de i høj grad enten forklaret eller brugt til korrektioner, og alt i alt støtter Det Konservative Folkeparti lovforslaget. Tak for ordet.

Kl. 12:07

Kl. 12:10

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):

Tak til ordføreren. Den næste på talerstolen er fru Leila Stockmarr fra Enhedslisten. Værsgo.

Kl. 12:07

(Ordfører)

Leila Stockmarr (EL):

Jeg vil fatte mig i korthed for ikke at gentage de mange fremragende ord og input, som mine ordførerkolleger er kommet med. Så jeg vil egentlig takke ministeren for at praktisere rettidig omhu ved at sikre, at Danmarks antidopingindsats er i tråd med internationale standarder. Det er vigtigt, og det er selvfølgelig naturligt, at det er noget, Enhedslisten bakker fuldt op om. Det er vigtigt at sikre, at der er den her uafhængighed mellem de instanser, der træffer afgørelsen, og så idrættens organisationer og også det politiske niveau.

Så vil jeg også, som andre ordførere har gjort det, benytte lejligheden til at understrege nødvendigheden af, at vi også som lovgivere og politikere i Folketinget tager ansvar for at beskytte sportens og idrættens integritet på alle mulige måder, særlig på det her kritiske tidspunkt, hvor sportens integritet om noget er under pres og jo nærmest er gået hen og blevet til geopolitik. Derfor vil jeg også takke kulturministeren for at bakke op om, at vi skal arbejde for at få nogle bedre strategiske rammer for, hvordan vi også fra regeringens side og fra Folketingets side kan være med til at bidrage til, at vi tager et større internationalt ansvar for at beskytte sporten og idrættens integritet. Så med de ord vil jeg afslutte og sige, at Enhedslisten bakker op om forslaget.

Kl. 12:08

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):

Tak til ordføreren. Vi fortsætter talerrækken og byder nu velkommen til Danmarksdemokraternes ordfører, hr. Mads Fuglede. Værsgo.

Kl. 12:09

(Ordfører)

Mads Fuglede (DD):

Tak for ordet. Jeg er her som vikar for vores kulturordfører, fru Susie Jessen. Lovforslaget, som vi behandler i dag, har til formål at sikre, at kravene skærpes, så der kommer større uafhængighed mellem de aktører, der træffer afgørelser i dopingsager. Med andre ord skal lovforslaget her styrke uafhængigheden i antidopingsager, og baggrunden for lovforslaget er, at WADA har revideret deres antidopingregler, og for at Danmark fortsat skal leve op til kravene, er det nødvendigt at styrke uafhængigheden ved behandling af dopingsager. Det vil betyde, at et nyt uafhængigt dopingnævn etableres, og det skal behandle sager i første instans. Herefter kan sagerne ankes til en ny appelinstans, som også er uafhængig. Som altid er vi i Danmarksdemokraterne optaget af, at ny lovgivning ikke skaber mere administration og byrder for små erhvervsdrivende og i dette tilfælde eksempelvis mindre motionscentre. Vi er derfor glade for, at ministeriet i høringssvaret til SMVdanmark bekræfter, at lovforslaget ikke vil medføre yderligere administrative eller praktiske krav til bemanning eller faciliteter, som kunne vanskeliggøre fitnesscentrenes deltagelse i samarbejdet med Anti Doping Danmark.

Med de ord vil jeg sige, at selv om jeg er på udebane i dag, har jeg ikke anvendt nogen præstationsfremmende midler, før jeg gik op på talerstolen, og at Danmarksdemokraterne bakker op om lovforslaget.

Kl. 12:10

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):

Tak for talen. Vi fortsætter rækken og går videre til De Radikales ordfører, nemlig hr. Philip Vivet. Værsgo.

(Ordfører)

Philip Vivet (RV):

Tak for det. For Radikale Venstre er det helt afgørende, at dansk og international idræt bygger på fair konkurrence, integritet og tillid. Det handler om tillid til, at konkurrencen sker på lige vilkår, tillid til, at de atleter, der står på podiet, er nået dertil på egne evner, og tillid til, at reglerne håndhæves konsekvent og retfærdigt. Den tillid er helt afgørende. Uden den mister idrætten sin troværdighed, både for udøverne og for os, der følger med fra sidelinjen. Derfor er et stærkt internationalt samarbejde om antaldoping helt centralt. Idrætten stopper jo ikke ved landegrænserne, og det kan bekæmpelsen af doping heller ikke gøre. Hvis danske atleter skal konkurrere på lige vilkår med resten af verden, kræver det, at vi lever op til de fælles internationale regler, som sporten bygger på. Det lovforslag, vi behandler i dag, handler grundlæggende om netop det, nemlig at sikre, at Danmark også fremover har et antidopingsystem, der lever op til de internationale standarder.

De nye regler stiller bl.a. større krav til uafhængigheden i behandlingen af dopingsager, og det er efter vores opfattelse fornuftigt, ikke mindst når man kigger internationalt. Når der skal træffes afgørelser i dopingsager, skal det ske på en måde, hvor der ikke kan sås tvivl om instansernes uafhængighed. Det styrker retssikkerheden for sportsudøverne og tilliden til de afgørelser, der træffes. Det er vigtigt, for hvis Danmark ikke gør det her, kan det få konsekvenser både for danske atleters muligheder for at deltage i internationale konkurrencer og for Danmarks mulighed for at være vært for internationale idrætsbegivenheder, og det ønsker vi jo selvfølgelig ikke. I en tid, hvor nogle sætter spørgsmålstegn ved internationale institutioner og fælles spilleregler, er det værd at minde om, at den her tillid ikke opstår af sig selv. Det kræver gennemsigtighed, uafhængighed og klare spilleregler, og det er præcis det, som det her lovforslag er med til. Derfor støtter vi i Radikale Venstre lovforslaget.

Kl. 12:12

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):

Tak til ordføreren. Der er ingen spørgsmål, og så fortsætter vi til hr. Lars Boje Mathiesen fra Borgernes Parti. Værsgo.

Kl. 12:12

(Ordfører)

Lars Boje Mathiesen (BP):

Tak for det. Jeg må sige, at da jeg først så, at der var kommet en radikal kulturminister, og da det her var noget om doping, frygtede jeg lige pludselig, at min røde steak kom på dopinglisten, og at det nu blev forbudt at spise røde oksekød, når vi skulle lave idræt. Men heldigvis blev jeg tryk igen. Jeg tror faktisk, at det er kulturministerens første lovforslag, der er kommet her, og det er et rigtig godt lovforslag, som adresserer nogle ting, som der er behov for at få adresseret, så der bliver en balance mellem det internationale og det danske.

Doping er et område, som er under konstant bevægelse, og selv om vi har fået referencer fra den kolde krig og andet, foregår det stadig væk og endnu mere sofistikeret. Udøverne er som regel altid et skridt foran, og det skal vi hele tiden prøve at indhente, og det synes jeg vi gør med det her, uden det selvfølgelig strammer op på nogen områder. Men bare det, at vi får handlet på det, synes jeg er fornuftigt. Jeg kan godt tilslutte mig de ting, som ordføreren for Liberal Alliance nævner omkring økonomien. Det er selvfølgelig væsentligt at køre på med det, men det er jeg sikker på ministeren også kan give et svar på, altså de bekymringer, der er, for det er fuldstændig reelt, og vi skal selvfølgelig sørge for, at økonomien passer.

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):

Tak til ordføreren. Vi er nu igennem talerrækken, og derfor giver jeg nu ordet til kulturministeren. Velkommen til.

Kl. 12:13

Kulturministeren (Zenia Stampe):

Tak for det. Det er nemlig mit første lovforslag som minister, og så sidder man jo og spidser ører, ikke bare til, hvad der bliver sagt af holdninger, men også, hvilke spørgsmål der bliver stillet, om de nu står i beredskabet, og om der er noget, man ikke har fået svar på, som man lige kan nå ned at spørge om, og som der måske faktisk lå svar på, men som man havde overset osv. osv. Men jeg vil gøre alt, hvad jeg kan, for at svare så godt som muligt, for lovbehandlingen er jo ikke bare en mulighed for at dele anskuelser med hinanden, men jo også at gøre de ting, som eventuelt er uklare, klare, eller svare på de spørgsmål, der er forbundet med et lovforslag. Men tak for mange gode bemærkninger og den brede opbakning. Jeg kommer altså alligevel til at holde min ministertale, selv om det bliver lidt en gentagelse af mange af ordførernes gennemgange, men jeg synes, at det til protokollen er vigtigt, at jeg som minister også har forklaret, hvad det her lovforslag egentlig går ud på, selv om der er nogle, der har gjort det så fremragende før mig.

Det internationale antidopingsamarbejde er afgørende for en effektiv bekæmpelse af doping og for tilliden til den internationale konkurrenceidræt og til idræt i det hele taget. Det fremlagte lovforslag skal sikre, at Danmark fortsat lever op til sine internationale forpligtelser og bidrager til et stærkt og velfungerende internationalt antidopingsamarbejde. Jeg vil også gerne understrege, at det her lovforslag jo ikke skal ses som en kritik af eller mistillid til den måde, det fungerer på i Danmark i dag, eller den rolle, som vores idrætsaktører spiller i dag på området. Men hvis vi ikke tilpasser organiseringen er antidopingindsatsen, kan det bl.a. få betydning for danske atlethers muligheder for at deltage i internationale konkurrencer og for Danmarks muligheder for at være vært for internationale mesterskaber. Så det er jo grunden til, at vi nu også lægger op til at ændre vores organisering, altså for at leve op til nogle nye internationale standarder, selv om vi ikke har nogen grund til at tænke, at der er problemer med vores system.

Men i december 2025 vedtog det internationale antidopingagentur, WADA, et sæt reviderede internationale antidopingregler, som træder i kraft den 1. januar 2027. De nye regler indebærer særlig to ændringer, som har betydning for den måde, vi har organiseret antidopingarbejdet i Danmark på.

For det første stiller WADA's nye regler skærpede krav til uafhængigheden. Det betyder, at der skal være en klar adskillelse mellem de instanser, der træffer afgørelser i dopingsager, og så de organisationer og myndigheder, der i øvrigt arbejder med idræt og antidoping. Formålet er at sikre, at behandlingen af dopingsager lever op til en fælles international standard, så det er tydeligt, at de organer, der træffer afgørelser i dopingsager er uafhængige af idrætten selv. I dag kan dopingsager i Danmark som udgangspunkt behandles i to instanser: Indbringes en sag for Dopingnævnet, træffer nævnet afgørelse i første instans, og afgørelserne derfra kan prøves ved Danmarks Idrætsforbunds appelinstans. Medlemmerne af både Dopingnævnet og appelinstansen vælges af repræsentantskabet i Danmarks Idrætsforbund, og begge instanser sekretariatsbetjenes også af Danmarks Idrætsforbund. Det er der, jeg bare har brug for at sige: Vi har ikke noget grundlag for at være kritiske over for den organisering, men den lever altså ikke op til de nye retningslinjer, som kommer fra WADA. Det skyldes, at Danmarks Idrætsforbund som idrætsorganisation ikke må være involveret i håndteringen af dopingsager, og derfor skal både udpegningen af medlemmer og sekretariatsbetjeningen flyttes væk fra Danmarks Idrætsforbund. Der-

for vil jeg bare endnu en gang gentage, og det har jeg selvfølgelig også sagt direkte over for Danmarks Idrætsforbund, at det jo ikke skyldes konkret mistillid til DIF, Danmarks Idrætsforbund.

For det andet betyder WADA's nye regler, at der ikke må eksistere særskilte antidopingregler ved siden af WADA's regler. I Danmark har vi imidlertid i dag et særskilt dansk motionsdopingreglement, som gælder for motionister i de almindelige idrætsforeninger. WADA's nye regler betyder dog, at dette motionsdopingreglement ikke må eksistere fremover. Sager om overtrædelse af motionsdopingreglementet behandles i dag i Motionsdopingnævnet, og afgørelser herfra kan prøves ved Danmarks Idrætsforbunds appelinstans. Det er ligesom afgørelser fra Dopingnævnet. Når der ikke længere må eksistere særskilte nationale antidopingregler ved siden af WADA's regler, er der heller ikke længere grundlag for et særskilt navn til at behandle nævner efter motionsdopingreglementet. Derfor nedlægges Motionsdopingnævnet. Med lovforslaget foreslås det at oprette ét nyt dopingnævn, som fremover skal træffe afgørelser i dopingsager i første instans, både de sager, der i dag behandles af Dopingnævnet, og de sager, der hidtil har ligget hos Motionsdopingnævnet.

Kl. 12:19

Samtidig foreslår jeg, at vi opretter en ny appelinstans for dopingsager, som skal træffe afgørelse i dopingsagerne i anden instans. Jeg foreslår desuden, at kulturministre fremadrettet får ansvaret for at udpege medlemmerne af både dopingnævnet og appelinstansen for dopingsager. Det skal ses i forlængelse af, at Danmarks Idrætsforbunds repræsentantskab ikke længere må varetage udpegningsopgaven. Lovforslaget skal også sikre hjemmel til at sekretariatsbetjeningen af dopingnævnet og appelinstansen for dopingsager kan lægges ud til en ekstern aktør, som ikke er en del af idrætsbevægelsen. Det kunne f.eks. være et advokathus. Begrundelsen er igen, at Danmarks Idrætsforbund eller nogen anden idrætsorganisation for den sags skyld, ikke må være involveret i håndteringen af dopingsager, heller ikke, hvad angår sekretariatsbetjening.

Kort fortalt, kunne man måske have nøjedes med at sige, skal lovforslaget ændre organiseringen af afgørelsesinstanserne på dopingområdet, ikke selve antidopingindsatsen. Det er vigtigt for mig at understrege, at hverken eliteatleterne eller motionisterne i idrætsforeningerne vil komme til at opleve væsentlige forskelle i hverdagen med den nye organisering. Sagsgangen vil langt hen ad vejen være den samme. De mest markante ændringer ligger i, hvem der udpeger de medlemmer, der skal behandle dopingsagerne, og i, hvem der sekretariatsbetjener dopingnævnet og appelinstansen for dopingsager.

Med lovforslaget ønsker vi at sikre, at organiseringen af den danske antidopingindsats også fremover lever op til de internationale regler, samtidig med at vi bevarer et velfungerende system for behandlingen af dopingsager. Jeg ser frem til en god og konstruktiv behandling af lovforslaget, og den synes jeg vi allerede har taget så fint hul på her i dag.

Kl. 12:20

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):

Tak til ministeren. Der er et spørgsmål til fru Mette Thiesen fra Dansk Folkeparti. Værsgo.

Kl. 12:20

Mette Thiesen (DF):

Tusind tak, og tak for gennemgangen også. Og som jeg også sagde fra talerstolen, er vi meget positivt indstillet over for det her fra Dansk Folkepartis side. Der er en enkelt del, som vi har en bekymring om, og det er de her ubemandede centre. Det fremgår jo af lovgivningen, at det ikke har til hensigt at ramme dem, men vi ved jo alle sammen godt, at det ikke er alle gode hensigter, der nødvendigvis går i opfyldelse. Så kan ministeren ikke forklare lidt om, hvordan man vil sikre, at det ikke kommer til at ramme de her ubemandede centre, som mange af os jo benytter os af, og som jo fungerer rigtig,

rigtig godt for ganske almindelige motionister? Hvordan sikrer man, at de ikke bliver ramt af unødigt bureaukrati og en masse bøvl?

Kl. 12:21

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):
Ministeren.

Kl. 12:21

Kulturministeren (Zenia Stampe):

Så vidt jeg er bekendt, men jeg vil meget gerne følge op med et skriftligt svar, så kommer det ikke til at have nogen betydning for de her ubemandede centre – eller i mine beredskaber hedder det kommercielle centre, og det tror jeg er det samme. Det er jo kun, hvis der er nogen, der rent faktisk tager doping, og der opstår en eller anden sag. Så er det den person, der så vil opleve, at det vil være stort set den samme proces, men det vil så være nogle andre, der er udpeget til at fælde dom eller træffe afgørelse i sådan en sag. Men der vil ikke umiddelbart være noget, som hverken de centre eller brugerne af de centre vil kunne mærke. Det er vores vurdering.

Men jeg vil meget gerne vende tilbage med et skriftligt svar. Jeg blev selv en lillebitte smule forvirret. Det var derfor, jeg løb ned og spurgte mine embedsfolk, for det her med ubemandede centre stod der ikke noget om i mine beredskaber. Der stod der kommercielle centre. Jeg tænker, det er det samme, vi taler om. I dag er der jo et samarbejde mellem flere af de her centre og Anti Doping Danmark, og det vil fortsætte fuldstændig på samme måde. Så min og vores vurdering er, at det ikke vil medføre ændringer for hverken centrene eller brugerne af de centre.

Kl. 12:22

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):
Ordføreren.

Kl. 12:22

Mette Thiesen (DF):

Tusind tak for den præcisering. Jeg tror også, det er det samme. Men det kunne jeg rigtig godt tænke mig, for jeg kunne se, at SMVdanmark jo har den samme bekymring og nok har læst nogenlunde det samme, som jeg og bl.a. ordføreren for Venstre også har læst. Så det er bare, for at vi er fuldstændig sikre på, at det står, som det skal være, sådan at det ikke ender med noget unødigt bureaukrati eller andet for de her ubemandede centre.

Kl. 12:23

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):
Ministeren.

Kl. 12:23

Kulturministeren (Zenia Stampe):

Det vender vi tilbage med svar på.

Kl. 12:23

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):

Den næste spørger er hr. Lars Boje Mathiesen fra Borgernes Parti.

Kl. 12:23

Lars Boje Mathiesen (BP):

Tak for det. Der må være nogle embedsfolk, som skal have kage for at have tænkt, at når det var ministerens første tale, så skulle den også have fuld gas og være lang. Så det er jo dejligt.

Jeg kunne godt tænke mig at spørge ind til noget, og jeg forstår godt, hvis ministeren ikke vil svare, for det er lidt uden for lovforslaget her. Nu elsker jeg håndbold rigtig meget, og Færøerne står i en situation, og OL kommer tæt på, så hvis ministeren vil svare på det, vil jeg høre, hvilke overvejelser man måske har gjort sig om, hvad

man kan gøre der for måske at hjælpe, så Færøerne ikke kommer til at stå i en ufattelig uheldig situation.

Kl. 12:23

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):
Ministeren.

Kl. 12:23

Kulturministeren (Zenia Stampe):

Undskyld, jeg skal lige forstå det rigtigt: Spørger spørgeren mig til Færøernes mulighed for at deltage i OL i en debat nu, der handler om antidoping? Det er ikke, fordi jeg ikke synes, det andet spørgsmål er vigtigt og centralt – det fylder meget for regeringen, og der står også noget om det i regeringsgrundlaget – men det er jo ikke det, der er på dagsordenen for den her lovbehandling, så det vil jeg måske tillade mig ikke at svare på her.

Jeg stiller meget gerne mig selv til rådighed i alle mulige anledninger til at tage den drøftelse, for det er noget, der ligger regeringen meget på sinde. Men jeg synes ikke rigtig, det hører hjemme i en diskussion om organiseringen af den danske antidopingindsats.

Kl. 12:24

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):
Spørgeren.

Kl. 12:24

Lars Boje Mathiesen (BP):

Nu var det heller ikke for at drage paralleller, men bare for at effektivisere lidt, for så var jeg fri for at indkalde med et mundtligt § 20-spørgsmål. Men det gør vi så i stedet for; vi tager det så en onsdag som et § 20-spørgsmål i stedet for. Det kan vi godt gøre i stedet for, det er helt fint for mig.

Kl. 12:24

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):
Ønsker ministeren at svare?

Kl. 12:24

Kulturministeren (Zenia Stampe):

Jamen det vil jeg bare kvittere for. Det står i regeringsgrundlaget, og vi har sagt flere gange – ikke kun mig, men også andre i regeringen – at det er en sag, vi er meget optagede af. Det kan vi også godt forstå at færingerne er, og vi gør alt, hvad vi kan, for at hjælpe.

Men for en mere præcis besvarelse, ja, så vil jeg hellere have et spørgsmål, et samråd eller noget lignende med det på dagsordenen i stedet for under det her punkt.

Kl. 12:25

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):

Tak til kulturministeren. Der er ikke flere spørgsmål.

Da der ikke er flere, der har bedt om ordet, er forhandlingen sluttet.

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Kultur- og Kirkeudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg dette som vedtaget.

Det er vedtaget.

Det næste punkt på dagsordenen er:

Kl. 12:28

6) 1. behandling af lovforslag nr. L 49:

Forslag til lov om ændring af lov om ophavsret. (Beskyttelse af personlige kendetegn m.v. og ændret proces for prøvelse ved Ophavsretslicensnævnet).

Af kulturministeren (Zenja Stampe).

(Fremsættelse 08.10.2026).

Kl. 12:25

Forhandling

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):

Forhandlingen er åbnet, og den første, der nu får ordet, er fru Sophie Hæstorp Andersen fra Socialdemokratiet. Værsgo.

Kl. 12:25

(Ordfører)

Sophie Hæstorp Andersen (S):

Tusind tak for ordet. Forestil jer, at nogle bruger kunstig intelligens til at skabe en video, hvor det ser ud, som om I siger noget, I aldrig har sagt – med jeres ansigt, med jeres stemme og måske med ord, der kan skade jeres omdømme. Videoen bliver delt på nettet, og pludselig skal I bevise, at det var faktisk ikke jer. Det er en virkelighed, som den teknologiske udvikling gør stadig mere relevant, og det er en udfordring, som vi er nødt til at tage alvorligt. For Socialdemokratiet er det grundlæggende: Den teknologiske udvikling skal skabe muligheder for mennesker, ikke gøre det lettere at misbruge dem.

Med det forslag, vi behandler i dag, får vi en bedre beskyttelse mod virkelighedsnære digitalt skabte efterligninger af menneskers ansigt, stemme og andre personlige kendetegn, når de bliver delt uden samtykke. Det handler om at beskytte den enkelte mod misbrug, om at værne om vores identitet og om, at vi i sidste ende skal have tillid til det, vi ser og hører. Samtidig styrker vi beskyttelsen af skuespillere, musikere og andre udøvende kunstnere. Deres præstationer skal ikke uden videre kunne kopieres digitalt og bruges i stedet for dem selv. Kunstnere skal have rimelige vilkår. Deres arbejde og deres talent skal respekteres, også i en tid, hvor kunstig intelligens skaber helt nye muligheder for at efterligne dem. Men selvfølgelig må beskyttelse ikke blive til censur. Vi skal fortsat kunne lave satire, parodier og karikaturer. Vi skal kunne kritisere magthaverne og udfordre samfundet, f.eks. i memes. Ytringsfriheden er afgørende i et demokratisk samfund, og det skal lovgivningen afspejle.

Jeg synes, lovforslaget prøver at finde den balance med beskyttelse mod skadelige digitale efterligninger uden at lukke ned for den frie debat og den kreative udfoldelse. Samtidig gør vi processen for visse sager ved Ophavsretslicensnævnet mere hensigtsmæssig. Det skal bidrage til, at tvister om licensvilkår og betaling behandles i det organ, der har den særlige faglige ekspertise. Vi skal ikke standse den teknologiske udvikling, men vi har et ansvar for at sikre, at lovgivningen følger med, og at udviklingen sker på en måde, hvor vi beskytter mennesker, respekterer kunstnere og væerner om vores demokratiske frihedsrettigheder, og det ansvar synes jeg faktisk vi forsøger at tage med dette lovforslag. På den baggrund støtter Socialdemokratiet lovforslaget.

Kl. 12:28

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):

Tak til ordføreren. Der er ingen spørgsmål. Vi fortsætter til ordføreren for Socialistisk Folkeparti, fru Charlotte Broman Mølbæk. Værsgo.

(Ordfører)

Charlotte Broman Mølbæk (SF):

Tak for ordet. Kunstig intelligens har åbnet op for en verden med nye muligheder, men udviklingen har også gjort det muligt at skabe billede, lyd og video af mennesker, der siger og gør ting, som aldrig har fundet sted. De såkaldte deepfakes bliver stadig mere og mere virkelighedstro og sværere at gennemskue, og det er en udvikling, der udfordrer både vores demokrati og kunstneres rettigheder.

For det første udfordrer deepfakes og virkelighedsnært manipuleret indhold noget helt grundlæggende i vores demokrati, nemlig at vi skal kunne stole på det, vi ser og hører. Når manipulerede billeder og videoer bliver sværere at skelne fra virkeligheden, skaber det grobund for både ubevidst misinformation og bevidst vildledning. Og når vi ikke længere kan vide, hvad der er ægte, risikerer vi at svække tilliden til den offentlige debat og i sidste ende vores demokrati.

For det andet udfordrer teknologien kunstneres og artisters arbejde og deres rettigheder. Deres stemmer, ansigter og kunstneriske præstationer kan efterlignes digitalt uden deres samtykke. Det er simpelt hen ikke alene et indgreb i deres kunstneriske integritet og kreative arbejde; det kan også få alvorlige økonomiske konsekvenser for deres levebrød. Derfor har vi i SF i lang tid været optaget af behovet for at regulere virkelighedsnære efterligninger og beskytte retten til egen identitet.

Med det her lovforslag, som udmønter den brede politiske aftale for 2025, tager vi et vigtigt skridt. Vi styrker beskyttelsen af den enkeltes ansigt, stemme og personlige kendetegn, og vil sikre kunstnere bedre rettigheder over deres egne præstationer. Samtidig er det selvfølgelig afgørende, at vi også væerner om ytringsfriheden, for selvfølgelig skal der fortsat være plads til satire, parodi og magtkritik. Det er en helt central del af vores demokrati. Der er bare forskel på at gøre grin med magten og at manipulere med virkeligheden. Og det er også derfor, at det her lovforslag handler om virkelighedsnære efterligninger. Vi skal kunne kende forskel på, når der efterlignes eller laves satire, og når det er reelt indhold fra en person, vi ser og hører. Det er afgørende vigtigt for vores demokratiske samfund, at vi ikke manipuleres, og det er stærkt under pres i den her tid. Med det her lovforslag tager vi et vigtigt skridt, for den teknologiske udvikling må bare ikke ske på bekostning af vores rettigheder eller tilliden til hinanden.

I lovforslaget gemmer der sig faktisk også en lille perle, en lille nørdet en af slagsen. Med lovforslaget gør vi – og nu skal man holde tungen lige i munden – Ophavsretslicensnævnet til obligatorisk førsteinstans. Det betyder i sin enkelthed, at når to parter er enige, skal det afgøres i nævnet først, inden det går videre til domstolen. I dag kan man bare gå videre til domstolen. Og vi ser helt aktuelt nu, hvordan det udfordrer rettighedshaverne. YouSee er stoppet med at give dem deres fulde betaling – det, de har aftale med hinanden om – og siger, at nu afventer de en dom fra domstolene. Så bliver man som kunstnere og filmfolk dem, der har produceret det indhold, som YouSee fortsat tjener penge på. Så bliver man presset på sine penge og sin løn i hverdagen, og det er simpelt hen ikke fair. Så det her er en opstramning af retssikkerheden og også en bedre stilling for de mennesker, der er med til at lave kunstnerisk indhold. Det er rigtig vigtigt. Det er også en aflastning af domstolene, så man ikke putter alt ind i domstolene, men faktisk også skal lægge mere vægt på nævnsafgørelserne i fremtiden.

Det er en aftale, jeg var med til at lave med den tidligere kulturminister, og derfor er jeg rigtig glad for, at den nye kulturminister følger op og får det her videre. Det er super nørdet, men det kommer faktisk til at gøre en reel forskel. Så det er jeg naturligvis også rigtig glad for. Vi bakker op om lovforslaget med de her bemærkninger.

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):

Tak til ordføreren. Der er ikke nogen spørgsmål. Vi fortsætter talerrækken, og jeg giver nu ordet til fru Marie Bjerre fra Venstre. Værsgo.

Kl. 12:33 justere reglerne, hvis udviklingen kræver det. På den baggrund kan Venstre støtte lovforslaget.

Kl. 12:36

(Ordfører)

Marie Bjerre (V):

Tak for det. Det her er et lovforslag, som handler om noget meget bredere end kulturpolitik. Det handler om vores demokrati, og det handler om retssikkerhed. Kunstig intelligens er noget, der giver os en masse nye muligheder, muligheder, som vi skal gribe og udnytte, men med den teknologiske udvikling følger der også udfordringer.

I dag kan man med ganske få klik skabe billeder, videoer og lydoptagelser, hvor mennesker siger eller gør ting, som de aldrig har sagt eller gjort. Man kan udgive sig for at være en kendt journalist, en politiker eller en musiker og misbruge den tillid, som de nyder i offentligheden. Det er ikke alene skadeligt for den person, der får misbrugt sin identitet. Det er også et problem for vores demokrati, når vi ikke længere kan være sikre på, at det, vi ser og hører, er ægte. For tillid er en helt grundlæggende forudsætning for vores demokrati, tillid til hinanden, til vores medier og til den offentlige debat. Og den tillid risikerer vi at undergrave, hvis ikke vi tager problemet med deepfakes alvorligt.

Derfor støtter Venstre også, at vi får bedre muligheder for at beskytte mennesker mod, at deres ansigt, stemme eller identitet bliver misbrugt. Det var også baggrunden for, at Venstre sidste år var med til at indgå aftalen om at styrke beskyttelsen mod digitale efterligninger.

Med lovforslaget indfører vi en ny beskyttelse mod digitale efterligninger af både almindelige borgere og udøvende kunstnere. Det er grundlæggende fornuftigt, at man får bedre muligheder for at gribe ind, hvis andre uden ens samtykke skaber og spreder virkelighedsnære efterligninger af en.

Men vi skal samtidig være opmærksomme på, at vi bevæger os ind på et nyt område. Der har bl.a. været rejst spørgsmål om og en betydelig kritik af, hvorvidt beskyttelsen af almindelige borgers ansigt og stemme hører hjemme i ophavsretsloven, eller om den burde være placeret et andet sted i lovgivningen. Jeg tror, det handler om, at den tidligere kulturminister også var meget optaget af, at det skulle reguleres på vedkommendes område. For det her er en relevant diskussion, som vi skal tage alvorligt. Selv om formålet er klart, er det vigtigt, at vi får en lovgivning, der fungerer i praksis, og som ikke utilsigtet begrænser eksempelvis ytringsfriheden, den politiske satire eller den kunstneriske frihed.

Samtidig ved vi, at udviklingen inden for kunstig intelligens går stærkt, og det kommer den også til at gøre i de kommende år. Derfor skal vi heller ikke bilde os ind, at vi med det her lovforslag har fundet den endelige løsning på alle de udfordringer, som teknologien fører med sig. Vi kommer til at gøre os nye erfaringer med reglerne, teknologien vil udvikle sig, og der kommer også til at komme ny EU-lovgivning, som regulerer området. Derfor er det vigtigt for Venstre, at vi er åbne for at genbesøge lovgivningen, hvis udviklingen giver anledning til det, også hvis det viser sig, at beskyttelsen med fordel kan indrettes anderledes eller placeres et andet sted i lovgivningen. For det afgørende er, at vi får en beskyttelse, som virker efter hensigten, og som samtidig tager hensyn til vores grundlæggende frihedsrettigheder.

Med lovforslaget tager vi fat på en reel udfordring, som vi er nødt til at forholde os til, og vi bakker op om, at mennesker skal beskyttes bedre mod misbrug af deres identitet, og at vi skal værne om tilliden til det, vi ser og hører, men vi skal også være parate til at

Kl. 12:33 **Den fg. formand** (Theresa Berg Andersen):
Tak til Venstres ordfører. Vi fortsætter i talerrækken, og denne gang er det Dansk Folkeparti. Jeg giver nu ordet til fru Mette Thiesen. Værsgo.

Kl. 12:36

(Ordfører)

Mette Thiesen (DF):

Tusind tak, formand. Tak for ordet. Jeg tror, at langt de fleste af os kan forestille os – jeg kan i hvert fald godt – hvor ubehageligt det må være at opdage, at der måske figurerer en video på nettet, hvor man tilsyneladende gør noget, man måske aldrig nogen sinde ville have gjort, eller siger noget, man aldrig nogen sinde ville have sagt. Måske har familie, venner eller kollegaer allerede set det, og skaden er sket, inden sandheden kommer frem. Så det er jo ikke svært at forstå, at vi skal tage den form for misbrug alvorligt.

Teknologien udvikler sig hurtigt, og vi skal selvfølgelig sikre, at danskerne er beskyttet mod, at deres ansigt, stemme og identitet bliver misbrugt. Men et godt formål er ikke i sig selv nok til at vedtage en god lov. Det er her, vi er nødt til at stille nogle meget grundlæggende spørgsmål.

Vi har allerede lovgivning på det her område, ikke nødvendigvis i ophavsretsloven, men i straffeloven og flere andre love. Straffelovens § 264 e gør det bl.a. strafbart uberettiget og på utilbørlig vis at manipulere en persons fremtræden og videregive materialet. Vi har også regler om privatlivets fred, æreskrænkelser og beskyttelse af personoplysninger. Det betyder ikke, at den eksisterende lovgivning nødvendigvis dækker alle situationer, men inden vi vedtager nye regler, bør vi vide, præcis hvad der mangler, og det er altså ikke helt klart, hvilket også fremgår ret tydeligt af de høringssvar, der er kommet til det her lovforslag. Hvilke digitale efterligninger, der er lovlige i dag, mener regeringen bør være ulovlige i morgen? Hvorfor kan de problemer ikke løses gennem en mere målrettet ændring af de regler, vi allerede har?

Så er der ytringsfriheden. I Danmark har vi heldigvis en stærk tradition for at kunne gøre grin med magthaverne. Vi laver satire, vi tegner karikaturer, og vi overdriver, provokerer og udstiller politisk hykleri. Sådan skal det blive ved med at være. Selv om den tidligere regering har gjort et voldsomt øksehug ind i ytringsfriheden, skal vi selvfølgelig ikke gå ned ad den vej igen – tværtimod. Lovforslaget indeholder ganske vist en undtagelse for bl.a. satire, parodi, magtkritik og samfundskritik. Det er vigtigt, men det er også en begrænsning af undtagelsen, hvis en digital efterligning udgør misinformation, der konkret kan medføre alvorlig fare for andres rettigheder eller væsentlige interesser. Og hvor går grænsen så? Hvornår er grov satirisk overdrivelse bare satire, og hvornår bliver den betragtet som misinformation? Hvad nu, hvis nogen laver en tydeligt kunstig video af en minister for at udstille et politisk standpunkt, eller hvis kritikken er alvorlig og slet ikke humoristisk?

Det er ikke små detaljer, for hvis almindelige danskere, satirikere og samfundsdebattører ikke længere kan gennemskue, hvad de lovligt må offentliggøre, risikerer vi, at de begynder at holde sig tilbage – ikke fordi de har gjort noget forkert, men fordi de frygter konsekvenserne. Så risikerer vi en utilsigtet bivirkning ved en medicin, som vi endnu ikke har fået dokumenteret behovet for. Det er præcis den risiko, vi skal undersøge, før vi lovgiver.

Det er heller ikke kun os, der rejser de her spørgsmål. Justitia har i sit høringssvar advaret om, at uklare grænser for misinformation kan skabe problemer for ytringsfriheden og føre til selvensur. Andre høringssvar har også rejst spørgsmål om forholdet til eksisterende lovgivning og konsekvenserne for medier, virksomheder

og kunstnerisk arbejde. Der *er* foretaget ændringer efter høringen – det skal siges – men det afgørende er naturligvis, om ændringerne faktisk løser de problemer, der er blevet påpeget.

Lovforslaget handler også om at beskytte kunstneres fremførelser og præstationer mod digitale efterligninger. Det er et selvstændigt hensyn, som vi også skal tage meget alvorligt. Så indeholder forslaget selvfølgelig også ændringer i processen i forhold til Ophavsretslicensnævnet, som vi også skal have behandlet ordentligt.

Men når det gælder beskyttelsen af personlige kendetegn, står vi altså tilbage med nogle spørgsmål, som vi har brug for at få nogle konkrete svar på. For det første: Hvilke konkrete huller i den eksisterende lovgivning er det, den nye bestemmelse skal lukke? For det andet: Hvordan sikrer ministeren, at satire og politisk kritik fortsat er beskyttet, også når kritikken er skarp, ubehagelig og måske ikke engang særlig morsom? For det tredje: Hvilken betydning har det, at en video tydeligt er mærket som kunstigt fremstillet eller satirisk?

Vi skal selvfølgelig beskytte danskerne imod digitalt identitetsmisbrug, men vi skal ikke ende med at skabe en lovgivning, hvor frygten for at overtræde uklare regler får mennesker til at tie. For det er en grundlæggende frihed i Danmark, at man må kritisere magten, også når magten ikke bryder sig om det.

I Dansk Folkeparti kan vi ikke støtte det her lovforslag, som det ligger nu. Jeg glæder mig personligt til at følge udvalgsbehandlingen. Det var den mest præcise ordførertale, jeg nogen sinde har holdt. Tak for ordet.

Kl. 12:41

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):

Tak. Der er et spørgsmål til fru Sophie Hæstorp Andersen, Socialdemokratiet. Værsgo.

Kl. 12:42

Sophie Hæstorp Andersen (S):

Tak. Det overrasker mig måske ikke så meget, at Dansk Folkeparti står og ikke kan støtte det her lovforslag. Det er jo Dansk Folkeparti, der heller ikke ville tage afstand netop fra en video, som var en deepfakevideo af statsministeren, der står i en meget virkelighedsnær – som man jo siger i det her lovforslag – setting, hvor man var i gang med et pressemøde og skulle vise, for sjov åbenbart, at man afskaffede en lang række helligdage. Det er jo den balance, som lige præcis er svær. Men er ordføreren ikke enig i, at når man laver satire og man laver politisk parodi og andre ting, så er der forskel på, om man kan se, at det er parodi og satire, og på, om man står i netop en virkelighedsnær setting, hvor det kan give det indtryk, at det faktisk bare er ren misinformation, og andre folk kan misforstå det budskab, der ligger i det?

Kl. 12:42

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):

Ordføreren.

Kl. 12:42

Mette Thiesen (DF):

For det første synes jeg, det er et ret dårligt eksempel, ordføreren kommer med, for statsministeren *har* afskaffet en helligdag, så jeg ved da ikke, om der er andre, hun kunne finde på at afskaffe. Der er ikke noget som helst, der ville komme bag på mig, hverken fra hendes eller fra udenrigsministerens side, for at være helt ærlig. Så jeg synes, det er et dårligt eksempel.

Kl. 12:43

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):

Spørgeren.

Kl. 12:43

Sophie Hæstorp Andersen (S):

Det er ikke et dårligt eksempel, for det var lige præcis en video, hvor det lignede statsministeren, der stod i netop en setting, hvor man kunne tænke at det her *var* virkeligheden. Og nej, vores statsminister kan ikke finde på bare at fjerne alle mulige helligdage. Det er jo noget vrøvl i sidste ende. Derfor synes jeg jo, at det er Dansk Folkeparti, der netop burde gå ind i den her debat og så sige, at man gerne vil være med til at lave nogle konkrete regler for det her, når nu man selv gik så langt som til at sidde og dele indhold, der netop kunne misforstås, og som førte til misinformation af rigtig mange mennesker.

Kl. 12:43

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):

Ordføreren.

Kl. 12:43

Mette Thiesen (DF):

Altså, det kommer ikke bag på mig, at Socialdemokratiet og den socialdemokratiske ordfører tager så let på ytringsfrihed, som man gør. Det har vi jo sådan set også set i den tidligere regeringsperiode, hvor man indførte koranloven, som jo var en økse hug ind i ytringsfriheden, og hvor man simpelt hen lavede det vildeste knæfald for islamister, for at sige det, som det er. Jeg har, synes jeg, holdt en meget, meget fin og afbalanceret tale, netop i forhold til hvorfor det er så ekstremt vigtigt, at man altid skal kunne kritisere og lave satire osv. Det ved jeg godt at Socialdemokratiet ikke er enig i, men der står jeg altså fast.

Kl. 12:44

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):

Den næste spørger er hr. Lars Boje Mathiesen fra Borgernes Parti. Værsgo.

Kl. 12:44

Lars Boje Mathiesen (BP):

Det her er interessant, for der står jo i lovforslaget, at det ikke er gældende for magtkritik og satiriske ting og elementer, men Socialdemokratiets ordfører rejser sig op og siger, at det også er for dårligt, at man kan støtte det her med, at der er lavet en satirisk video om statsministeren.

Det gør mig urolig, for hvad er så den reelle hensigt bag det her lovforslag? Er det, at man gerne vil begrænse kritik, og at man så bare skjuler det under noget her? For ellers skulle ordføreren da bare have sagt: Det her, som Dansk Folkeparti har lavet, vil ikke være omfattet.

Jeg tror da i hvert fald, at vi absolut skal stille et spørgsmål til ministeren om, om den konkrete video, som Dansk Folkeparti har lavet, vil være omfattet af den her lov eller ikke vil være omfattet af den her lov? Det synes jeg er vigtigt. Jeg beklager, at der ikke var et direkte spørgsmål, men man må også godt komme med en kommentar, og jeg syntes, det var væsentligt at gøre det nu.

Kl. 12:45

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):

Ordføreren.

Kl. 12:45

Mette Thiesen (DF):

Jeg er sådan set enig, for det er fuldstændig rigtigt, som hr. Lars Boje Mathiesen siger, at det faktisk står ret specifikt i lovgivningen, at det burde være undtaget. Alligevel har vi jo ret mange, som faktisk har skrevet ind med høringssvar – også folk, som eksempelvis laver magtkritiske memes eller andre ting rundtomkring på sociale medier,

og som er meget bekymrede for det her, og som faktisk er i tvivl om, om det, de laver, kommer til at være ulovligt fremadrettet.

Kl. 12:47

Det er lige præcis det, jeg også synes. En ting er, at jeg synes, at vi skal stille nogle spørgsmål, men at der allerede nu er så meget usikkerhed, også hos eksempelvis Justitia, i forhold til hvad det egentlig er, man går ind med her, synes jeg skal tages meget alvorligt.

Kl. 12:46

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):
Spørgeren.

Kl. 12:46

Lars Boje Mathiesen (BP):

Måske er det bare mig, men har ordføreren også fået den opfattelse, at den socialdemokratiske ordfører faktisk synes, at det, som Dansk Folkeparti har gjort, faktisk burde have været ulovligt? Det var i hvert fald den opfattelse, jeg fik, da jeg hørte den socialdemokratiske ordfører.

Kl. 12:46

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):
Ordføreren.

Kl. 12:46

Mette Thiesen (DF):

Det var også den klare opfattelse, jeg fik. Så jeg synes, det er rigtig godt, at vi får det afklaret. Det var egentlig også derfor, at et af de punkter, jeg sagde vi er nødt til at få afklaret fuldstændig, er, at vi er nødt til at have nogle klokkeklare eksempler på, hvad det så er, man gør ulovligt med den her nye lov, som ikke allerede er ulovligt i dag. For som jeg nævnte før, har vi allerede rigtig, rigtig meget lovgivning i forhold til identitetstyveri, deling af forskellige personlige data og alt muligt andet.

Så hvad er det lige præcis, den her lov skal gå ind og ulovliggøre? Og vi er ikke de eneste, der er bekymrede; det kan man jo se ud fra høringssvarene.

Kl. 12:46

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):
Den næste spørger er fru Marie Bjerre fra Venstre. Værsgo.

Kl. 12:47

Marie Bjerre (V):

Jeg reagerer på den udveksling, der var mellem ordføreren og fru Sophie Hæstorp Andersen. Jeg må bare sige, at jeg støtter fuldt op om det, Socialdemokratiet giver udtryk for. Det her handler ikke kun om Socialdemokratiet. Jeg så også for et par år siden den video med statsministeren, som er under al kritik, altså det, at man efterligner en politiker. Hvis man kun hører noget af det, kan man måske godt tro, at det er rigtigt, at statsministeren ønske at afskaffe påskedag, og hvad der ellers blev sagt i den video. Det var jo også derfor, at et bredt flertal i Folketinget efterfølgende blev enige om, at man så vidt muligt ville undgå at efterligne hinanden, altså fordi det skader den politiske debat.

Derfor vil jeg også spørge ordføreren, om han ikke kan se, at man med deepfake og AI, hvor man kopierer kollegaer og får synspunkter frem, kan være med til fuldstændig at forrykke den demokratiske samtale, vi har, altså at det her udgør en udfordring for vores demokrati.

Kl. 12:47

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):
Ordføreren.

Mette Thiesen (DF):

Jeg vil igen sige, at det er et dårligt eksempel, fordi det da var så tæt på sandheden, som man overhovedet kunne komme. Altså, jeg tror ikke, at der er nogen, der ville undre sig over, hvis statsministeren gik i gang med at afskaffe flere helligdage; hun har allerede afskaffet en. Så det vil jeg sige.

Men som nummer 2 vil jeg egentlig gerne stille spørgsmålet tilbage til Venstre, for så undrer det mig ret meget. For det eksempel, som den socialdemokratiske ordfører kommer med, burde jo være undtaget fra den her lov. Det burde jo netop ikke være en del af det, på grund af det med magtkritik osv.

Mener ordføreren så, at det er implicit i det her, når det er satirisk indhold osv.?

Kl. 12:48

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):
Spørgeren.

Kl. 12:48

Marie Bjerre (V):

Der skal være plads til politisk satire, og det tror jeg sådan set også at den der video ville gå ind under. Det ændrer bare ikke på, at det affødte en meget relevant diskussion for vores demokrati: Hvad sker der med vores demokrati, hvis vi bare uden videre kopierer hinanden og der bliver sagt falske ting?

Jeg må bare sige, at det er vildt nok at forsvare det med, at det, der blev sagt i den video, var tæt på sandheden. Det var det jo ikke! Der blev sagt, at man ønskede at afskaffe påskedag og andre helligdage, og det havde statsministeren aldrig sagt. Så hvordan kan man forsvare det? Det forstår jeg simpelt hen ikke.

Kl. 12:49

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):
Ordføreren.

Kl. 12:49

Mette Thiesen (DF):

Statsministeren og den tidligere regering afskaffede store bededag, og så mener man, at det er dybt urealistisk og overhovedet ikke udtryk for satire eller sjov, at hun siger, at hun vil afskaffe påskedag? Altså, jeg synes, som jeg også sagde før, at det er et dårligt eksempel.

Igen vil jeg sige: Det burde ikke være implicit i det her lovforslag, vi diskuterer. Så jeg synes egentlig, det gør min tale endnu mere relevant i forhold til at finde ud af, hvad det egentlig er, man vil ramme. Hvad er det egentlig, man vil ulovliggøre, som ikke allerede er ulovligt i dag?

Kl. 12:49

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):
Den næste spørger er fru Charlotte Broman Mølbæk fra SF.

Kl. 12:49

Charlotte Broman Mølbæk (SF):

Tak for det. Jeg havde egentlig ikke tænkt mig, at jeg ville trykke mig ind, men så fik jeg simpelt hen et chok i svaret fra ordføreren lige før, der fra Folketingets talerstol siger, at det er okay, at folkevalgte herinde fra folkestyrets side vidt og bredt fortæller befolkningen noget, der er tæt på sandheden. Er det virkelig et udtryk for ordførerens og Dansk Folkepartis holdning til, hvor meget vi må vildlede og manipulere befolkningen?

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):
Ordføreren.

Kl. 12:50 nen med L 49: at styrke beskyttelsen mod virkelighedsnære digitale efterligninger. Lovforslaget skal som udgangspunkt gøre det ulovligt at offentliggøre sådanne efterligninger af menneskers personlige kendetegn uden deres samtykke. Samtidig får udøvende kunstnere og artister en særskilt beskyttelse mod digitale efterligninger af deres fremførelser og kunstneriske præstationer.

Mette Thiesen (DF):

Debatten her går på, om satire og magtkritik osv. er en del af det her lovforslag. Og derfor sagde jeg egentlig bare stilfærdigt, at jeg synes, at det var et dårligt eksempel, og i særdeleshed, når vi har en statsminister, som allerede har afskaffet én helligdag.

Kl. 12:50

Kl. 12:50

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):
Spørgeren.

Charlotte Broman Mølbæk (SF):

Jeg vender lige tilbage til det, ordføreren selv sagde lige før, i forhold til at det var tæt på sandheden. Er det så okay, at folkevalgte herinde fra Christiansborg fortæller befolkningen om ting, der er tæt på sandheden, bruger andres person, bruger andres stemme og mimik, kropsmimik, og på den måde er med til at manipulere befolkningen? Er det virkelig et udtryk for ordførerens og Dansk Folkepartis holdning til, hvad vi kan tillade os herinde?

Kl. 12:50

Kl. 12:51

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):
Ordføreren.

Kl. 12:51

Mette Thiesen (DF):

Som jeg startede med at sige i min ordførertale, som jeg er ked af at ordføreren tilsyneladende ikke har hørt, men så vil jeg gerne gentage det: Nej, jeg tror ikke, det er særlig rart at se sig selv gengivet. Det, vi skal være fuldstændig knivskarpe på med den her lov, er, at vi ikke lovgiver om noget, som allerede er ulovligt, og at vi ikke går ned ad en vej, som lukker for magtkritik og satire. Derfor kan vi fra Dansk Folkepartis side ikke støtte lovforslaget, som det ligger nu, og derfor kommer vi også til at stille en del spørgsmål i udvalgsbehandlingen. Jeg synes, det er meget relevant, i forhold til præcis hvad det er for et hul, man gerne vil lukke.

Kl. 12:51

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):

Tak til ordføreren. Der er ikke flere spørgsmål, og derfor fortsætter vi i talerrækken og går videre til Liberal Alliance. Denne gang byder vi velkommen til hr. Peter Larsen. Værsgo.

Kl. 12:51

(Ordfører)

Peter Larsen (LA):

Tak for ordet, formand. Jeg erstatter vores kulturordfører, fru Katrine Daugaard, som desværre ikke kunne være her i dag. Kunstig intelligens giver os nogle store muligheder, men udviklingen stiller os også over for nogle udfordringer, som vi er nødt til at tage alvorligt. Et menneskes ansigt og stemme kan efterlignes så overbevisende, at det bliver svært at skelne mellem virkelighed og manipulation. Man kan blive fremstillet i situationer, man aldrig har deltaget i, eller få lagt ord i munden, man aldrig har sagt. For den enkelte kan det være en voldsom krænkelse, og for samfundet udfordrer det tilliden til det, vi ser og hører. Og for kunstnere kan det betyde, at deres stemme og præstation bliver efterlignet og udnyttet uden deres samtykke.

I Liberal Alliance mener vi, at frihed og ansvar følges ad. Friheden til at udvikle og bruge ny teknologi indebærer også et ansvar for at respektere andre menneskers rettigheder. Derfor støtter vi intentionen med L 49: at styrke beskyttelsen mod virkelighedsnære digitale efterligninger. Lovforslaget skal som udgangspunkt gøre det ulovligt at offentliggøre sådanne efterligninger af menneskers personlige kendetegn uden deres samtykke. Samtidig får udøvende kunstnere og artister en særskilt beskyttelse mod digitale efterligninger af deres fremførelser og kunstneriske præstationer.

Lovforslaget ændrer også processen ved Ophavsretslicensnævnet. Visse tvister om betaling og licensvilkår skal først behandles i nævnet, hvis en af parterne ønsker det. Det skal forebygge parallelle sager og sikre, at nævnets særlige fagkundskab bliver brugt. Men beskyttelsen af den enkelte skal gå hånd i hånd med en stærk beskyttelse af ytringsfriheden. Derfor har vi stillet nogle udvalgs spørgsmål til ministeren. Vi ønsker klarhed over, om også alvorlig magt- og samfundskritik er beskyttet af undtagelsen, selv om den ikke er humoristisk, og vi vil sikre os, at hensynet til en magthavers omdømme ikke bliver en genvej til at standse skarp satire. Vi har også spurgt, hvilken betydning tydelig mærkning om AI-genereret fiktion eller satire har. Endelig ønsker vi klarhed over ansvaret, når borgere deler indhold i god tro, eller når mærkning og satirisk sammenhæng forsvinder ved videredeling. Det er væsentlige spørgsmål, som vi selvfølgelig afventer svar på i udvalgsbehandlingen.

Men vores udgangspunkt er positivt. Der er behov for at beskytte mennesker og kunstnere mod misbrug af deres identitet og præstationer. Derfor forventer Liberal Alliance at kunne stemme ja til lovforslaget. Tak for ordet.

Kl. 12:55

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):

Tak til ordføreren. Der er ikke nogen spørgsmål. Derfor går vi videre i talerrækken, og denne gang byder vi velkommen til hr. Sten Larsen fra Moderaterne. Værsgo.

Kl. 12:55

(Ordfører)

Sten Larsen (M):

Tak, formand, og tak for ordet. Jeg skal lige igen sige, at jeg er vikar for vores kulturordfører, som ikke er til stede i salen. Den teknologiske udvikling går stærkt, og med kunstig intelligens følger også store muligheder og nye udfordringer, som vi som samfund er nødt til at forholde os til. I dag er det blevet stadig lettere at skabe billeder, videoer og lydoptagelser, hvor mennesker tilsyneladende siger eller gør noget, som aldrig har fundet sted. Det kan have store konsekvenser for den enkelte, men det kan også udfordre vores tillid til den information, vi møder, og i sidste ende vores demokratiske samtale. Derfor er det vigtigt, at vi sikrer en tidssvarende beskyttelse af den enkeltes rettigheder.

Med lovforslaget tager vi et vigtigt skridt i den retning. Vi giver den enkelte en bedre beskyttelse mod, at ens stemme, udseende eller andre personlige kendetegn bliver efterlignet og delt digitalt uden samtykke. Samtidig styrker vi beskyttelsen af kunstnere og artister, så deres arbejde og kunstneriske præstationer ikke uden videre kan udnyttes gennem ny teknologi.

For Moderaterne er det vigtigt, at vi omfavner de muligheder, som den teknologiske udvikling giver os, men at vi samtidig sørger for, at udviklingen sker med respekt for den enkelte menneske. Og her skal vi selvfølgelig også finde den rette balance, for ytringsfriheden skal fortsat have gode vilkår, og der skal også være plads til både satire, parodier og samfundskritik. Lovforslaget indeholder desuden en række ændringer af reglerne for Ophavsretslicensnævnet, som skal sikre en mere hensigtsmæssig behandling af tvister om ophavsretlige aftaler.

Samlet set er der tale om et lovforslag, der skal være med til at sikre, at vores lovgivning følger den teknologiske udvikling. Vi løser ikke alle udfordringer med kunstig intelligens med dette lovforslag, men vi tager et vigtigt skridt for at beskytte den enkelte og skabe

mere klare rammer for brugen af ny teknologi. På den baggrund støtter Moderaterne lovforslaget.

Kl. 12:57

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):

Tak til Moderaternes ordfører. Vi fortsætter talerrækken, og denne gang er det fru Helle Bonnesen fra Det Konservative Folkeparti. Værsgo.

Kl. 12:57

(Ordfører)

Helle Bonnesen (KF):

Tak. Jeg står her som suppleant for fru Birgitte Bergman, og hvis hun havde været her, ville hun have sagt, at hun mener, tanken om, at andre kan tage dit ansigt, din stemme og dit arbejde og få dig til at fremstå som en anden, end du er, grundlæggende er ubehagelig, ligesom man kan få dig til at sige noget, du aldrig har sagt, eller bruge en kunstners præstation uden tilladelse. Derfor er den beskyttelse, vi indfører nu her med aftalen fra 2025, vigtig. Det handler om retten til sin egen identitet og om retten til ikke at få sit ansigt, sin stemme eller andre personlige kendetegn misbrugt. Og så handler det om tillid. For hvis vi ikke længere kan stole på det, vi ser, og det, vi hører, så udfordrer det den demokratiske samtale og den offentlige samtale.

Lovforslaget beskytter derfor mod »virkelighedsnære digitalt genererede efterligninger af personlige kendetegn«, som i udgangspunktet ikke må deles uden samtykke. Det gælder også for vores kunstnere. En sanger skal ikke opleve, at andre uden tilladelse kan skabe en kunstig version af vedkommendes stemme. En skuespiller skal ikke acceptere, at en digital kopi kan fremføre noget, som vedkommende aldrig har medvirket i. Samtidig skal vi passe på ytringsfriheden, og der skal fortsat være plads til satire, parodi, karikatur, magtkritik og kunstneriske udtryk. Beskyttelse mod digitalt misbrug må ikke blive til et værn mod legitim kritik eller satire.

Det er også fornuftigt, at Ophavsretslicensnævnet inden for sit eksisterende kompetenceområde anvendes som det primære tvistløsningsorgan. Men det er vigtigt at understrege afgrænsningen. Ordningen gælder de sager, som oprindelig falder inden for Ophavsretslicensnævnets kompetenceområde, og her har nævnet den særlige faglige ekspertise. Det giver mening, at sådanne sager behandles dér først. Det kan samtidig være med til at undgå parallelle sager ved både Ophavsretslicensnævnet og domstolene.

For Det Konservative Folkeparti handler lovforslaget grundlæggende om tre ting: retten til egen identitet, respekten for den kunstneriske præstation og tilliden til, at vi også i en digital tidsalder kan skelne mellem virkelighed og manipulation. Derfor bakker Det Konservative Folkeparti op om lovforslaget.

Kl. 12:59

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):

Tak til ordføreren. Vi fortsætter talerrækken, og denne gang går vi videre til Enhedslistens ordfører, fru Leila Stockmarr. Værsgo.

Kl. 12:59

(Ordfører)

Leila Stockmarr (EL):

Tak. Det er jo næsten umuligt at sætte ord på, hvilke udfordringer den digitale udvikling stiller os over for, uden at lyde som en kliché. Men ikke desto mindre er det jo rigtigt, som flere ordførere også har understreget heroppefra i dag, at vi fra politisk hold har et meget, meget stort politisk ansvar for at sørge for, at vi helst er på forkant eller om ikke andet så i hvert fald er ajour med at sikre, at den lovgivning, der skal beskytte grundlæggende rettigheder i vores samfund, følger den digitale udvikling. Der skal ikke herske tvivl om, at fra Enhedslistens side er det hjerteblod og helt afgørende, at

vi, både hvad angår individers ret til egen krop og til egen stemme, men også, hvad angår kunstnernes rettigheder til at eje og også drage nytte af de rettigheder, der er blevet stadfæstet ved lov, hele tiden er på forkant og sikrer os, at de rettigheder går hånd i hånd med den digitale udvikling.

Derfor er vi rigtig glade for, at vi endelig vedtager det her lovforslag. Det er noget, vi har set frem til. Jeg ved også, at min forgænger hr. Søren Søndergaard har set frem til, at det her lovforslag blev til virkelighed, netop fordi det er så principielt vigtigt, at vi, som flere ordførere også har påpeget, stadfæster og ikke bare stadfæster principielt, men også sikrer, at der kommer håndhævelse bag, at individer har ret til egen krop, at man har ret til – det burde jo være en selvfølge – ikke at blive efterlignet, kopieret og misbrugt, medmindre der gives samtykke, og selvfølgelig også stadfæster, at kunstnere har ret til deres egne værker og til det indhold, de skaber, og at det ikke kan blive misbrugt, eller at der kan blive drevet forretning på det, uden der er givet samtykke.

I sidste ende handler det her jo også om at beskytte vores demokrati. For jo mere det vokser med mængden af kopier, misbrug og deepfakes derude, jo mere falder tilliden hos os alle sammen, hos helt almindelige mennesker, til, at det, man ser, når man f.eks. er på internettet, er rigtigt. Det er en demokratisk udfordring, som vi har et ansvar for at tage livtag med. Ikke mindst handler det om nødvendigheden af, at det her lovforslag også styrker muligheden for, at indhold, der er deepfakes, bliver fjernet fra sociale medier og gerne hurtigere end i dag.

Så vil jeg også gerne hilse velkommen, at det her lovforslag også sikrer, at Ophavsretslicensnævnet skal anvendes som det primære tvistløsningsorgan i sager om fastsættelse af vederlag for aftalte licensaftaler. Det betyder jo, måske lidt mere jordnært formuleret, at aktører, som f.eks. i den verserende YouSeekonflikt, hvor YouSee nægter at betale danske kunstnere, danske rettighedshavere for det indhold, de har skabt, ikke kan bruge domstolene som primært organ til at føre sager, der trækker ud i årevis, og som måske har som primært formål at tilbageholde de penge, de skal udbetale og give til kunstnerne, i unødigt lang tid.

Jeg vil også understrege, at det her element i lovaftalen ikke handler om at underminere domstolene. Det handler om at fastholde og styrke den position, som nævnet har, bl.a. for at aflaste domstolene, men også, fordi vi ved, at langt de fleste sager allerede bliver afgjort og afsluttet i nævnet, og at det også går væsentlig hurtigere, end hvis man starter ved domstolene og underminerer nævnets rolle.

Så på den baggrund bakker Enhedslisten op om lovforslaget.

Kl. 13:03

Den fg. formand (Benny Engelbrecht):

Det gav ikke anledning til korte bemærkninger. Så vi siger tak til fru Leila Stockmarr og går videre i ordførerrækken til hr. Mads Fuglede repræsenterende Danmarksdemokraterne. Værsgo.

Kl. 13:03

(Ordfører)

Mads Fuglede (DD):

Tak for ordet. Jeg er her igen som vikar for vores kulturordfører, fru Susie Jessen. Lovforslaget, vi behandler i dag, er i virkeligheden to nye tiltag samlet i ét forslag. Den ene del handler om at indføre mere beskyttelse mod digitalt genererede efterligninger. Den anden del handler om at ændre processen for sager, der kører i Ophavsretslicensnævnet og ved domstolene. Jeg tillader mig at dele min tale op, så jeg først taler om den ene del og derefter siger lidt om den anden.

Der er ingen tvivl om, at teknologien, der hele tiden udvikler sig, har gjort, at vi i dag står med mange nye udfordringer, som vi skal tage hånd om. Hvis magtpersoner, både nuværende og tidligere, helt berettiget bliver udsat for satirikeres skarpe pen, skal vi i dag forholde os til, at der er andre grænser mellem parodi og satire

og decideret deepfake materiale, som kan forveksles så meget med virkeligheden, at man ikke kan se forskel på det. Det går ud over vores alle sammens troværdighed, og det bliver ikke bare til et demokratisk problem, men det bliver også til et problem for alle udøvende kunstnere og andre.

Det ser vi allerede eksempler på på sociale medier, og det skaber sådan et rum for, hvad der er et rigtigt og forkert, som er meget, meget problematisk. Man kan jo ikke forstå, om noget er satire, hvis man ikke kan se, om det er virkelighed eller satire, man har med at gøre. Det går ud over kunstnere, hvis deres stemmer, deres musik og deres personlige kendetegn stjæles og bruges og lægges ud på sociale medier.

I Danmarksdemokraterne mener vi, det er vigtigt, at offentlige personer ikke misbruges. Derfor indgik vi sammen med den tidligere regering en aftale om at indføre et værn mod deling af digitale efterligninger af personlige kendetegn, og denne lov er så et resultat af den aftale. Danmarksdemokraterne er et parti, der insisterer på, at man beskytter personer og deres værker, og i en tid med massiv misinformation, der spredtes på nettet, er det vigtigt, at vi gør alt, hvad vi kan, for at modarbejde netop dette.

Vi er også et parti, der insisterer på, at Danmark skal være et land, der holder fast i ytringsfriheden, og som holder fast i, at der skal være magtkritik, og at parodi, satire og karikatur fortsat skal være noget, der kan udleveres i fuldt flor. Så vi er også meget opmærksomme på, at man ikke må bruge love som den her til at lukke munden på satiren. Det ser vi heller ingen fare for.

Det er afgørende for os, at dette lovforslag ikke indskrænker parodi og satire, og selv om vi kan have bekymringer for, at lovforslaget er udformet så upræcist og så uklart, at der opstår tvivl om, hvornår noget er satirisk indhold, og hvornår det karakteriseres som manipuleret indhold, så tænker vi, at det er noget, vi i praksis må følge nøje, så vi kan være sikre på, at vi har ramt den rette balance. Vi ved, at ministeren også er meget opmærksom på netop denne del, og derfor håber jeg, at vi kan følge op på, hvordan vi evaluerer det her ad åre, når vi ser, hvordan det udfolder sig.

Der er eksempler på, at der har kørt sager i både Ophavsretslicensnævnet og hos domstolene på samme tid, og det er den anden del af det her lovforslag. Oven i det kan man med dette lovforslag udelukke, at man som techvirksomhed eller -selskab kan trække sager i langdrag hos domstolene i årevis, sideløbende med at kunstneres og kunstproducenters rettigheder udfordres. Derfor giver det rigtig god mening for os, at man med dette lovforslag sikrer en bedre proces, hvor sagen skal fremføres ved Ophavsretslicensnævnet, inden den prøves ved domstolene.

Med de ord kan jeg sige, at Danmarksdemokraterne bakker op om lovforslaget. Tak for ordet.

Kl. 13:07

Den fg. formand (Benny Engelbrecht):

Det gav ikke anledning til korte bemærkninger. Vi siger tak til ordføreren og går videre i ordførerrækken til Radikale Venstres hr. Philip Vivet. Velkommen til.

Kl. 13:07

(Ordfører)

Philip Vivet (RV):

Tak. Teknologien udvikler sig i et tempo, som få af os havde forestillet os for bare få år siden. Kunstig intelligens har skabt nye muligheder for læring, kreativitet og innovation, men den har samtidig også gjort det muligt at efterligne mennesker på en så virkelighedsnær måde, at det kan være både krænkende og skadeligt. I dag kan man med få klik skabe videoer, billeder og lydoptagelser, der får det til at se ud, som om mennesker har sagt eller gjort noget, som aldrig er sket. Det kan ramme offentlige personer, men det kan i lige så høj grad også ramme helt almindelige borgere.

Forestil dig at se en video af dig selv, som du aldrig har medvirket i, at høre din egen stemme sige noget, du aldrig har sagt. Det tror jeg de fleste af os ville opleve som både meget ubehageligt og grænseoverskridende. For Radikale Venstre er det derfor helt afgørende, at den teknologiske udvikling sker på menneskets præmisser, og derfor er det både rimeligt og nødvendigt, at mennesker får en bedre beskyttelse mod digitale efterligninger af både deres stemme, deres udseende og andre personlige kendetegn. For selvfølgelig skal andre ikke bare kunne misbruge og manipulere andre menneskers udseende og stemme til at producere lyd, billeder og videoer uden deres samtykke. Og så handler det grundlæggende også om vores demokrati. Hvis vi ikke kan stole på det, vi ser og hører, bliver det sværere at skelne mellem virkelighed og manipulation. Det udfordrer tilliden mellem mennesker, og det kan i sidste ende svække den offentlige samtale og vores demokrati. For hvad sker der, når vi begynder at tvivle på, om den person, vi ser på skærmen, faktisk har sagt de ting eller gjort de ting, som man ser og hører? Så risikerer vi ikke bare mere misinformation, vi risikerer at underminere den tillid, som vores demokrati bygger på.

Lovforslaget handler samtidig om respekten for kunstnerne og deres kreative erhverv. Når en kunstnerisk præstation kan kopieres og efterlignes digitalt, skal der også være klare regler for, hvordan rettighederne beskyttes. Teknologiske fremskridt må ikke betyde, at kunstneres optrædener bare kan udnyttes af andre til at tjene penge på det uden kunstnerisk samtykke. Og det er klart, at det her lovforslag ikke løser alle de udfordringer, vi ser på det her område med kunstig intelligens og digital manipulation, og der bliver uden tvivl brug for nye politiske diskussioner i de kommende år, men det her lovforslag er et vigtigt skridt i den rigtige retning.

Endelig indeholder lovforslaget også nogle mere tekniske ændringer af processen omkring Ophavsretslicensnævnet, som det så fint hedder. Det lyder teknisk, men det handler om noget vigtigt. Det handler om, hvordan vi sikrer, at sager, som handler om ophavsret, ikke kan føres parallelt og i både Ophavsretslicensnævnet og ved domstolene, som vi har set eksempler på. Det retter vi nu op på, og samlet set er det en rigtig god løsning. Med de ord støtter vi i Radikale Venstre lovforslaget.

Kl. 13:10

Den fg. formand (Benny Engelbrecht):

Det gav ikke anledning til korte bemærkninger. Vi siger tak til ordføreren, hr. Philip Vivet, og går videre. Jeg kan ikke se, at Alternativet er repræsenteret, og derfor går vi direkte til hr. Lars Boje Mathiesen, der repræsenterer Borgernes Parti. Værsgo.

Kl. 13:10

(Ordfører)

Lars Boje Mathiesen (BP):

Tak, formand. Udviklingen med AI går med lynets hast, og jeg er personligt overbevist om, at vi har ramt AGI, og herfra går det rigtig, rigtig stærkt. Det stiller selvfølgelig nogle nye krav.

Jeg har personligt været i den anden ende og oplevet, at der er nogle, der her for nylig har lavet deepfakevideoer af mig personligt, hvor jeg slog en anden person ned. Det blev spredt på nettet, og folk, som ikke kunne kende mig, sendte det til mig og spurgte: Lars, hvad pokker er det? Har du været ude at slå nogen ned? Det var så et gammelt klip med noget fra Skagen med nogle helt andre mennesker, men jeg var simpelt hen puttet ind i det. Det blev delt på de sociale medier, og det er ikke mere end et par uger siden. Så jeg har selv her for nylig oplevet at være i den ende, hvor man har fået sådan video sendt rundt. Det er ikke behageligt på nogen som helst måde.

Derfor forstår jeg til fulde intentionerne og hensigten, især når det kommer til den del om, hvordan vi kan beskytte kunstnere, deres intellekt, deres kreative evner og deres kreative ting. Vi har

appprogrammer nu – jeg vil tro, at Suno nok er det, der er længst fremme – som laver de bedste sange baseret på AI. Hvor henter de inspirationen fra? Hvor går definitionen, i forhold til om det er hentet fra en anden kunstner, eller om det er hentet fra nogle algoritmer, som man kan finde ud fra en nodesammensætning? Det er svært, det her. Derfor skal sådan en lov også være yderst præcis, for at den rammer rigtigt.

Jeg har nogle bekymringer i forhold til den måde, lovforslaget er på på nuværende tidspunkt, især § 73 a, stk. 2, hvor den ligesom går bredere ud og ligesom åbner op, synes jeg, for nogle fortolkninger, som jeg er bekymret for. Der snakkes mere om væsentlige interesser, og hvad er en væsentlig interesse? Det er et fortolkningsspørgsmål, og det bekymrer mig. Så der er noget omkring de her ting – også når det handler om renommé eller noget andet. Hvor går skillelinjen, i forhold til om noget er satirisk, eller om noget er manipulerende? Er det afsenderen eller modtageren, der får lov til at definere det? Det er ikke sikkert, at der er en fælles forståelsesramme for det. Spørgsmålet er også, om noget ikke både kan være satirisk og manipulerende. Jeg vil i hvert fald gerne fremføre den påstand, at det kan det godt.

Så jeg synes, der er nogle uklarheder i lovforslaget, som jeg under udvalgsarbejdet gerne vil have afklaret. Jeg har også en lang række spørgsmål, som jeg kommer til at sende af sted, for jeg synes, det kræver afklaring.

Et andet aspekt er det tværnationale. Altså, rammer det her kun folk i Danmark? Men hvad gør man, hvis det er delt i Danmark, eller hvis det er delt med en udenlandsk konto og er dansk indhold? Hvor skal vpn være registreret henne? Hvis en dansker sidder i Danmark og kører på en udenlandsk vpn eller en udenlandsk server og deler noget materiale eller køber sig ind hos et udenlandsk firma, som laver manipulationen, og som så poster det, er det så den, der har købt ydelsen hos det udenlandske firma, som stadig væk lovmæssigt er ansvarlig for det – selv om det er købt i udlandet? Måske er det ikke ulovligt i udlandet, hvor det faktisk er foretaget, men det bliver spredt i Danmark.

De her uklarheder har vi simpelt hen behov for at få meget, meget større klarhed over, inden jeg i hvert fald personligt kan gå ned og stemme for sådan et lovforslag. For jeg frygter, at der ligger noget censur deri. Især da jeg hørte Socialdemokratiets ordfører, syntes jeg, at der var en undertone af, at der faktisk er et ønske om større censur omkring politik og magtkritik. Jeg ønsker virkelig ikke, at vi går ned ad den sti i vores samfund. Tak for ordet.

Kl. 13:14

Den fg. formand (Benny Engelbrecht):

Det gav heller ikke anledning til korte bemærkninger. Vi siger tak til ordføreren. Dermed har vi afrundet ordførerrækken, og jeg overlader ordet til kulturministeren. Værsgo.

Kl. 13:15

Kulturministeren (Zenia Stampe):

Tak. Tak for en utrolig konstruktiv drøftelse af forslaget – også til dem, som ikke var med til at indgå aftalen; det vil jeg gerne kvittere for. Selv om der kom en lidt hård meningsudveksling mellem Dansk Folkeparti og nogle af de andre partier, så hørte jeg det egentlig som en konstruktiv tilgang og en nysgerrighed og usikkerhed i forhold til de uklarheder, der er. Sådan hørte jeg også hr. Lars Boje Mathiesen, og sådan hørte jeg også Liberal Alliance, der måske var lidt mere positive end de førnævnte, og det overraskede mig faktisk, at tilgangen var så konstruktiv.

Jeg deler sådan set den der usikkerhed; jeg tror også bare, at vi er i en virkelighed nu, hvor det går så hurtigt med kunstig intelligens, at vi ikke kan sidde og vente på, at det hele er afklaret, for så har virkeligheden også ændret sig igen. Så vi bliver nødt til at komme i gang. Og jeg tror, at en af de misforståelser, der hersker, og som jeg godt kan forstå skaber utryghed, vedrører, hvis det handlede om, at

vi ville ud at straffe de mennesker, der måtte sidde og lave en eller anden parodi, som så var lidt for virkelighedsnær eller ikke var sjov nok, eller hvad der kunne være uklarhed om. Det her handler jo først og fremmest om at kunne anmelde til en onlineplatform, at der ligger noget indhold, som er ulovligt, og at de skal tage det ned. Det er det, det handler om. Det handler ikke om, at vi skal begynde at forfølge komikere, fordi vi synes, at nu var de lidt for grove, eller at det ikke var sjovt nok, eller at det først var til sidst, at der stod i videoen, at det var lavet med AI.

Men det er da klart, at der er nogle gråzoner, og det er jo dem, som domstolene skal hjælpe os med at vurdere. Men det her handler altså ikke om at forfølge magtkritikere eller komikere. Det handler om, når man oplever en digital efterligning – og det kan være af en person, f.eks. en politiker eller en anden offentlig person. Det kan jo være for at lægge mig ord i munden; det kan også være for at misbruge et brand. Vores egen Karsten Hønge blev brugt meget intensivt, vil jeg sige, i en misinformationskampagne, hvor der var videoer med ham, hvor han sagde ting om Grønland, som han aldrig har sagt, og det blev brugt helt målrettet i den situation, vi alle sammen kender til, for at skabe misinformation. Brostrøm, vores gamle chef for Sundhedsstyrelsen, blev brugt til at markedsføre produkter, han intet havde at gøre med.

Det er jo, når man oplever sådan noget, at man som bruger skal kunne gå ind at anmelde det til platformen, og så vil de have et ansvar for at tage det ned. Det er jo kun, hvis de siger, at det gider de ikke at tage alvorligt, og at de lader det være, at det kan være, at der kan opstå en eller anden retssag, og så vil det jo være imellem platformen og os; det vil ikke være med den, der har lagt det ud, som udgangspunkt.

Det her forslag er superkompliceret, for det handler både om krænkelse og manipulation af virkelighed, og det handler jo også om at stjæle andres levebrød, altså stjæle andres brand, stjæle andres stemme, stjæle andres ansigt osv. Og hvis der er nogen, der lider et personligt tab, fordi man stjæler et eller andet brand fra dem, f.eks. deres stemme, kan der være noget med henholdsvis at skulle holdes ansvarlig og at få en form for godtgørelse. Men ellers handler det her forslag altså primært om – ligesom i forhold til ophavsret, og det er derfor, det ligger i ophavsretslovgivningen og ikke i straffeloven – at techgiganterne er forpligtede til at tage ulovligt indhold ned. Men derfor bliver vi nødt til at gøre det ulovligt. De har i forvejen ret effektive nedtagningsmekanismer for indhold, der bryder ophavsretsloven. Så hvis vi putter det her ind i ophavsretslovgivningen, så håber vi jo, at nogle af de samme mekanismer kan blive anvendt.

Jeg er jo slet ikke begyndt at læse min tale endnu, for nu responderer jeg mere på det, der er blevet sagt. Så bruger jeg måske al min tid på det, og måske bliver jeg alligevel stillet spørgsmål om det. Men det her handler jo også om, hvem det er, der skal gribe ind over for det her. For det er jo rigtigt, at der er ting i straffeloven. Det handler så kun om utilbørlig manipulation, så der skal man være meget grov, for at det er en del af straffeloven. Men sagen er også, at det jo ikke er politiet, der skal sidde og trawle internettet igennem og så lave efterforskning af straffesager. Det vil jo vælte vores retssystem. Jeg og flere her har også været retsordførere eller er det. Altså, det vil jo vælte et politi og en anklagemyndighed, som i forvejen ligger ned af sager.

Det handler jo egentlig om, om vi kan finde en måde, hvorpå det der indhold bliver fjernet hurtigt, effektivt og ubureaukratisk – og uden lange straffesager og uden kæmpe sagsmængder for politiet. Så det er sådan set forklaringen på, at det her skal ligge i ophavsretslovgivningen og ikke i straffeloven. Det er faktisk for, at det ikke skal være politiet, der render rundt og udskriver bøder eller efterforsker, men at man så kan anmelde til en platform, at det her vurderer man er en krænkelse af den her lovgivning, og at det skal de tage ned. Og så skal platformen jo så vurdere, om de er enige i, at det er en

krænkelser af lovgivningen. Det gør de allerede i dag i forhold til andet ophavsretligt materiale.

Kl. 13:19

Måske skal vi så i virkeligheden bare tage spørgsmålene herfra. For jeg tror ikke, jeg har tid til at læse hele min tale op. (*Den fg. formand* (Benny Engelbrecht): Der er 10 minutter endnu). Er der 10 minutter endnu? Så kan jeg jo godt gøre det, så vi har den til protokollen. Jeg havde bare lige brug for at reflektere over nogle af de ting, der er blevet sagt. For jeg har jo også stillet en masse spørgsmål til mit embedsværk. Jeg har jo også arvet den her lov fra min forgænger, og jeg synes, det er en meget fornuftig lov, men den har også været længe undervejs. Den er opstået på baggrund af en politisk aftale fra 2025, og så står vi her lang tid efter, og det er jo både, fordi der har været et valg, men også fordi den har skullet notificeres i EU. Derfor er der også løbet en del vand i åen siden – der er sket meget på AI-fronten – og nogle af os er også kommet lidt på afstand af det, og der er mange gråzoner og uklarheder. Derfor har jeg selvfølgelig også brugt meget energi på at quizze mit embedsværk om, hvad der egentlig ligger i de her paragraffer, og jeg vil bare sige: Stil endelig spørgsmål. Jeg tror kun, at vi alle sammen, både jeg som minister og den meget brede aftalekreds, er interesserede i at få skabt større klarhed, men selvfølgelig også med den forventningsafstemning, at der også er en del af det, der først vil falde klarhed over efterfølgende, eventuelt i forbindelse med de sager, der ender ved domstolene, og så også, når den skal ud at arbejde i virkeligheden. Men det er en virkelighed, der er i konstant bevægelse, og hvis vi synes, at vi skal have kortlagt virkeligheden fuldstændig, før vi lovgiver, så vil vi se, at den har ændret sig, før lovgivningen er blevet til virkelighed.

Så vil jeg gå i gang med min tale. Jeg har nævnt, at der er forskellige grunde til, at det har taget noget tid, altså en EU-notifikation og et folketingsvalg, men nu er lovforslaget her, og det foreslår at indføre regler, som beskytter enhver persons fysiske personlige kendetegn såsom stemme og udseende imod digitale efterligninger. Forslaget medfører mere præcist, at det bliver forbudt at dele virkelighedsnære digitalt genererede efterligninger af andre personer og kunstneriske præstationer uden samtykke. Ud over at beskytte imod deling af digitale efterligninger af personlige kendetegn og kunstneriske præstationer indeholder lovforslaget også en ændring af reglerne om Ophavsretslicensnævnet. Det kommer jeg tilbage til.

Først vil jeg komme ind på beskyttelsen af personlige kendetegn. Nye teknologiske muligheder har gjort det nemt at bruge virkelige personers udseende, stemme osv. på en virkelighedsnær måde i manipuleret billede-, lyd- og videoindhold. At være genstand for en digital efterligning er utrolig grænseoverskridende for den enkelte, uanset om man er en helt almindelig borger eller man er en offentligt kendt person, og her er vi flere, der efterhånden taler af erfaring. At se sig selv i en situation, man aldrig har været i, at se sig selv sige noget, man aldrig har sagt, eller at se sig selv handle på en måde, man aldrig kunne finde på, kan være en voldsom oplevelse, som jeg synes hr. Lars Boje Mathiesens eksempel også viste. Det påvirker ens retsfølelse, og det træder stort set uden undtagelse over ens personlige grænser.

Derudover kan den slags naturligvis svække ens renommé og troværdighed, ligesom det kan skade kunstnere og artisters indtjeningsmuligheder og professionelle virke i øvrigt. Vi skylder hinanden og ikke mindst vores kunstnere og artister en bedre beskyttelse og et stærkere værn mod at blive brugt i et manipuleret indhold, end der er i dag. Men uagtet at den personlige indignation og den personlige krænkelser er alvorlig, risikerer vi også som samfund at blive undermineret af digitale efterligninger, hvis ikke vi forsøger at hegne dem ind. At være vidne til manipuleret indhold kan skabe en grundlæggende tvivl om, hvad der er ægte skildringer af virkeligheden, og hvad der ikke er det. Det er derfor også min helt klare opfattelse,

at manipuleret indhold kan udgøre et demokratisk problem og skade den demokratiske samtale, ikke mindst i en tid, hvor indhold på internettet spredt sig meget hurtigt. Af begge disse årsager er det helt afgørende, at vi nu får skabt et værn mod spredning og efterligninger af personlige kendetegn, men også af præstationer og den misinformation og det misbrug, som efterligninger kan føre med sig.

Et andet formål med efterlignelsesbeskyttelsen er at skabe tydelige regler på området. Som mange af jer ved, er der ikke udelukkende tale om klassisk ophavsret her, men også en personlighedsret. Den klare og udtrykkelige ret til beskyttelse skal være en hjælp til at få fjernet ulovligt indhold fra onlineplatforme, f.eks. de sociale medier. I medfør af forordningen om digitale tjenester – eller DSA'en, som vi kalder den – bliver digitale tjenester nemlig ansvarlige for at tage skridt til at fjerne ulovligt indhold, hvis de bliver gjort opmærksom på, at der ligger ulovligt indhold tilgængeligt på deres platforme. Det var også det, jeg sagde i min indledning, og det er, vil jeg også sige, den væsentligste pointe med det her forslag. Er platformen uenige i lovligheden af indholdet, skal vurderingen her foretages af en domstol, som derefter kan dømme platformen til at tage indholdet ned. Bemærk her, at det er platformen, der bliver dømt. Det er ikke, fordi vi render rundt med en bødeblok til den, der havde lavet noget, som ikke var sjovt nok, eller hvor det ikke var tydeligt nok, at det var parodi eller satire. Lovforslaget giver ikke mulighed for at pålægge platformene bøder. Muligheden for at pålægge bøder ligger derfor fortsat kun i straffelovsregi. Men medmindre, der er tale om groft krænkende indhold, som henhører under straffeloven, vil jeg personligt også mene, at det vigtigste første skridt er at få fjernet indholdet, og netop det håber jeg at vi lykkes med ved vedtagelsen af dette forslag.

Kl. 13:25

Ud over at indføre en efterlignelsesbeskyttelse foreslås det at sikre en egentlig beskyttelse af artisters kunstneriske præstationer. Det kan også være lidt svært at forstå, men det er ikke desto mindre vigtigt, og det betyder, at artister såsom skuespillere, sangere, dansere og andre personer, som optræder med noget, der ikke er et værk, får en eneret til at optage og tilgængeliggøre deres kunstneriske præstationer, ligesom udøvende kunstnere har i dag til deres fremførelse af værker. Det kunne være et cirkusnummer, som man laver, som er helt fantastisk, og som der ikke er nogen der bagefter skal have lov til digitalt at efterligne og tjene penge på at distribuere. Det har man en eneret til, selv om den her præstation ikke i ophavsretlig forstand er et beskyttet værk. Ja, det er lidt svært at forstå det, men det er vigtigt, og dem i branchen, der beskæftiger sig med det her, har også efterspurgt det længe. Der er på den måde tale om en ny beskyttelse, som har til hensigt at værne om den menneskelige præstation. Lovforslaget vil dog ikke beskytte præstationer, som ikke har et kunstnerisk islæt, og heller ikke præstationer, som har et publikumsrettet konkurrenceelement, altså f.eks. fodboldkampe, og det her synes jeg faktisk er lidt krænkende at sige. For jeg tror nok, at min mand eller min søn, hvis jeg spurgte dem, ville mene, at der var et stærkt kunstnerisk element i noget fodbold. Men det gælder altså ikke sport.

Endelig indeholder lovforslaget et forslag om at ændre processen for prøvelse af sager ved Ophavsretslicensnævnet. Det har i årtier fungeret som et særligt sagkyndigt navn med ekspertise i at afgøre sager om rimeligheden af vilkår i kollektive licensaftaler, herunder om vederlagets størrelse. Men sådanne sager kan også føres ved domstolene, og derfor er det i dag muligt at anlægge sager om det samme forhold ved nævnet og domstolene samtidig. Det er helt håbløst – det ser vi et godt eksempel på lige nu – det er hverken hensigtsmæssigt for parterne, nævnet eller domstolene. Derfor vil jeg med dette lovforslag gøre Ophavsretslicensnævnet til det primære tvistløsningsorgan i den slags sager, der handler om fastsættelse af vederlag og andre aftalelicensvilkår. Det vil medføre, at der ikke

kan anlægges en retssag, hvis en sag allerede behandles i nævnet, og hvis der først er anlagt en retssag, kan retten oversende sagen til behandling i nævnet, hvis en af parterne anmoder om det. Det er klart, at hvis begge parter ønsker en domstolsbehandling som et første skridt, vil dette fortsat være en mulighed.

Afslutningsvis vil jeg sige, at jeg er fuldt ud opmærksom på, at det her lovforslag ikke løser alle problemer, heller ikke problemer med spredning af mis- og desinformation og misbrug af de teknologiske muligheder. Men jeg er overbevist om, at lovforslaget er et skridt i den rigtige retning, og vi bliver nødt til at gøre noget. Jeg håber, at vores regulering kommer til inspirere andre EU-lande til at følge trop. For vi er i front på det her område, og det er der nogle der bliver nødt til at være. Allermest håber jeg dog på at kunne påvirke Europa-Kommissionen til at indføre en fælles ensartet regulering, som sikrer et værn mod spredning af digitale efterligninger af EU-borgere, så vi med større styrke, også når indholdet krydser landegrænser, kan beskytte den enkeltes integritet, kunstneriske og professionelle virke og vores demokrati.

Jeg ser frem til en god og konstruktiv behandling af lovforslaget, og jeg vil igen gerne kvittere for de bemærkninger, der er faldet, også fra dem, der har været en del af aftalen, og som også har spørgsmål, og det synes jeg er helt legitimt, selv om man har indgået en aftale. Det her er superteknisk og kompliceret, stil spørgsmålene, også til jer, der ikke er en del af aftalen. Vi kan blive mere klare på vores eget lovforslag gennem de spørgsmål, I stiller, og det kan også være, at nogle af jer kunne tænke jer at tilslutte jer den. Jeg synes, det ville være utrolig stærkt, hvis vi var et samlet Folketing, der kunne stå sammen om det her, også selv om det er svært. Det er utrolig svært, men der er bare alt det, der er sket på den her front, siden den her aftale blev indgået. For jeg kan også godt huske den der deepfakevideo med Mette Frederiksen, hvor man godt kunne fornemme, at der var et eller andet galt. Men det, der er sket i mellemtiden, er jo, at man nu kan lave fuldstændig virkelighedsnære kopier, og ja, det er ikke bare et brud på menneskers integritet, det er også noget, der truer ikke bare kunstnere, men også en masse andre mennesker og funktioner i vores samfunds levebrød. Det synes jeg er noget, vi bliver nødt til at tage dybt, dybt alvorligt for at sikre, at vi stadig væk lever i den samme virkelighed, og for at sikre, at mennesker rent faktisk kan leve af det, de frembringer, og at andre ikke bare kan bruge nye teknologier til at kopiere det og nasse på deres arbejde. Tak.

Kl. 13:29

Den fg. formand (Benny Engelbrecht):

Det vidner jo om, at når der ved taletiderne ved første behandling er 5 minutter til ordføreren og lidt længere tid, nemlig et kvarter, til ministeren, er det netop, for at ministeren har mulighed for at reflektere over alle de ting, som er sagt undervejs i debatten. Så det var godt, at vi fik brugt tiden på fornuftig vis.

Der er en enkelt kort bemærkning, og det er til hr. Lars Boje Mathiesen.

Kl. 13:29

Lars Boje Mathiesen (BP):

Tak. Jeg har et par spørgsmål. Mener ministeren, at den video med statsministeren, der blev lagt op af Dansk Folkeparti, var en del af det, som ville være omfattet af den her lovgivning, eller ville det ikke være omfattet af lovgivningen?

Mit andet spørgsmål er: Hvad er det så for nogle objektive kriterier, som skal anvendes til at skelne mellem, om det er satire eller manipulation? Når ministeren siger, at det handler om, at techelskaberne skal tage det ned, hvad er det så for et kriterie, de skal vurdere ud fra? For der er meget stor risiko for, at der vil ske en overblokering heraf, i forhold til at de for ikke at skulle komme juridisk i klemme bare tager noget ned, hvis der er noget som helst

tvivlsspørgsmål ved det. Hvem skal afgøre den strid? Så er der nogle objektive kriterier, der skal anvendes til at skelne mellem satire og manipulation?

Kl. 13:30

Den fg. formand (Benny Engelbrecht):

Ministeren.

Kl. 13:30

Kulturministeren (Zenia Stampe):

For det første husker jeg ikke den video godt nok til at kunne vurdere, om den ville være omfattet, men det var jo i hvert fald det, der startede debatten, fordi vi godt kunne fornemme, hvad der var på vej.

I forhold til de objektive kriterier vil det jo netop være et skøn, og det vil være domstolens skøn. Der vil de jo skele til, om det er tydeligt, at det er en karikatur, og om der er brugt, det kan være forskellige ting, det kan være vandværker, det kan være alt muligt, der gør, at man med det samme kan forstå, at det her ikke er virkelighed; det er en parodi, det er en efterligning af en eller anden art. Det skal i hvert fald være tydeligt.

Så vil man selvfølgelig også se på, hvad konsekvenserne er. Jeg kan godt forestille mig det, jeg oplever også sådan nogle videoer, hvor jeg siger alle mulige vanvittige ting, og så står der til sidst, at det var en karikatur, det var en parodi. Nu ved jeg jo bare selv, og det er vi mange der ved, at folk typisk kun ser de første sekunder. Altså, hvad hjælper det, at der efter et minut står, at det var en karikatur eller det var en parodi, hvis de fleste ser de første 30 pct.? Det er så ikke mig, der skal vurdere det.

Der vil være en masse eksempler, hvor der er gråzoner, og det er jo der, hvor domstolene skal anlægge en praksis. Og sådan er det jo også i dag, fordi virkeligheden meget sjældent er sort-hvid og man meget sjældent bare kan lave objektiver kriterier. Man må lægge det ud til et skøn, som domstolene så skal lave, og så bliver der jo skabt en præcedens og en retspraksis. Sådan er det på alle områder, også på det her.

Kl. 13:32

Den fg. formand (Benny Engelbrecht):

Hr. Lars Boje Mathiesen.

Kl. 13:32

Lars Boje Mathiesen (BP):

Det er så det, der undrer mig. For ministeren sagde jo, at det her netop handlede om, at det ikke skulle ind i retssystemet, for vi skulle ikke overbelaste retssystemet; det skulle ikke være politiet og retssystemet, nej, det skulle være techelskaberne. Og så siger jeg så, at hvis det skal være techelskaberne, som ministeren siger, det skal være, skal der være nogle kriterier, de skal vurdere det efter, for ellers risikerer vi en overblokering, fordi de ikke vil risikere noget som helst jo. Og hvis Facebook vurderer, at det så er manipulation, så tager man det ned, og så skal man så vente på en retslig vurdering, i forhold til om man får det op igen, altså flere måneder senere. Så der er jo nogle gråzoner i det her, hvis man mener, at det er techelskaberne. Og så spørger jeg bare om, hvad det er for nogle objektive kriterier.

Det sidste spørgsmål er omkring idræt, som jeg mener skal være undtaget. Hvad nu hvis der er en idrætsudøver, som laver en god præstation og derved får gode sponsorater, og man så deepfaker det og putter nogle andre ansigter på – så får man jo ikke fuld valuta af den præstation, man har lavet, og kan måske ikke få de samme sponsorater. Så hvorfor er det, at man har valgt ikke at lade idræt være omfattet af det her?

Den fg. formand (Benny Engelbrecht):
Ministeren.

Kulturministeren (Zenia Stampe):

Det første spørgsmål var om techselskaberne. Det er jo allerede sådan i dag, at techmedierne er forpligtet til at tage ulovligt indhold ned. Det er ikke, fordi de hver gang skal sidde at vente på, at der er nogen, der har fået en racismedom. På den måde vil der jo også ligge et skøn der, hvor de vurderer, om det er en lovkrænkelse, og der vil de selvfølgelig også skele til den præcedens, der vil komme til at opstå, når nogle sager lander for domstolene. Sådan er det, og sådan vil det være, også på det her område.

Så i forhold til sport: Det havde jeg ikke tænkt over. Det skal jeg da tænke videre over. Og hr. Lars Boje Mathiesen kan da bringe ind i en anden behandling, at vi også skal lade sport være omfattet af lovforslaget. Hvis det endda kunne få hr. Lars Boje Mathiesen til at stemme for, synes jeg, det kunne være rigtig interessant.

Den fg. formand (Benny Engelbrecht):

Det ser ikke ud til, at der er flere, der har bedt om ordet, så vi siger tak til ministeren.

Dermed er forhandlingen af dette lovforslag sluttet.

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Kultur- og Kirkeudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg dette som vedtaget.

Det er vedtaget.

Det næste punkt på dagsordenen er:

7) 1. behandling af lovforslag nr. L 36:

Forslag til lov om ændring af lov om forskellige forbrugsafgifter, momsloven, ligningsloven og forskellige andre love. (Afskaffelse af kaffeafgiften, indførelse af nultmoms på bøger, indførelse af motions- og musikundervisningsfradrag, forbedring af mulighederne for godtgørelse af visse frivillige, afskaffelse af tillægsboafgiften for arv til søskendes børn, forbedring af mulighederne for at fradrage lønudgifter til udvikling af software, forhøjelse af standardfradrag for dagplejere, forhøjelse af det ekstra beskæftigelsesfradrag til seniorer og udvidelse af perioden til 5 år før pensionsalderen, fritagelse for variabel tinglysningsafgift ved inddragelse af anden eller yderligere fast ejendom i visse eksisterende sampantsætninger og kategorisering af små transporterstationer som driftsmateriel og driftsinventar).

Af skatte- og vækstministeren (Jakob Engel-Schmidt).

(Fremsættelse 07.10.2026).

Forhandling

Den fg. formand (Benny Engelbrecht):

Forhandlingen er åbnet. Den første, der får ordet, er Socialdemokratiets ordfører, hr. Malte Larsen. Værsgo, hr. Malte Larsen.

(Ordfører)

Malte Larsen (S):

Jeg siger tak. Lovforslaget udmønter de fleste af skatteinitiativerne fra finanslovsaftalen fra oktober 2025. Her nævner jeg beskæftigelses-

sesfradraget til seniorer, der er i arbejde, og som nu i 5 år op til folkepensionsalderen kan få et ekstra beskæftigelsesfradrag. Jeg nævner, at kaffeafgiften afskaffes. Jeg nævner, at vi indfører nultmoms på bøger, sådan at flere forhåbentlig vil vælge bogen til og der også bliver et lidt mindre skærmforbrug.

Vi får bedre mulighed for at godtgøre frivillige, der yder en ekstra indsats f.eks. ude i vores frivillige idrætsforeninger. Vi indfører et motions- og musikundervisningsfradrag, som skal modvirke EU's krav om moms på motionshold. Vi afskaffer tillægsboafgiften for søskendes børn. Og så er der et fradrag for udgifter til udvikling af software i egen virksomhed, hvilket vil være en forbedring for en gruppe af iværksættere.

Jeg kan meddele, at Socialdemokratiet støtter lovforslaget.

Kl. 13:35

Den fg. formand (Benny Engelbrecht):

Det førte ikke til nogen korte bemærkninger. Vi siger tak til ordføreren. Næste ordfører i ordførerrækken er fru Sofie Lippert, SF. Værsgo.

Kl. 13:36

(Ordfører)

Sofie Lippert (SF):

Tak for ordet. I mandags stod jeg her for at behandle finanslovsforslaget for 2027, og i dag står vi her for at behandle skatteinitiativerne i finansloven for 2026. Det er ikke hver dag, vi arbejder os baglæns igennem finanslovene, men et folketingsvalg kan vel lidt af hvert.

Det her lovforslag udmønter jo en række skatteinitiativer fra finanslovsaftalen for 2026, som blev indgået mellem den daværende SVM-regering og Det Konservative Folkeparti. Det er ingen hemmelighed, at SF gerne havde været en del af en aftale, og at vi ikke er lige begejstret for alle elementerne i den aftale, der blev landet.

Men selv om de politiske vinde heldigvis har ændret sig, er finansloven for 2026 jo vedtaget, og skatteinitiativerne indgår i de økonomiske forudsætninger for fremtidige finanslove. Samtidig er der borgere og virksomheder, som har indrettet sig efter de ændringer, der er blevet stillet dem i udsigt. Derfor bakker vi også op om, at lovforslaget hastebehandles, så bl.a. dagplejere og seniorer kan få deres fradrag med på forskudsopgørelsen for 2027. Det er kun rimeligt.

Et element er vi dog glade for ikke længere er en del af det her lovforslag. Selv om vi skal gøre noget ved de stigende fødevarerpriser, mener vi ikke, at løsningen er at prioritere en milliardstor afgiftslettelse på sukker og chokolade. Vi vil hellere sætte bredere ind og samtidig gøre det lettere at træffe de sunde valg, og derfor er vi glade for, at afskaffelsen af chokolade- og sukerafgiften ikke er med i dag. Med regeringsgrundlaget har vi i stedet lagt op til at sænke momsen på alle fødevarer og helt fjerne den på frugt og grønt.

Det er jo lidt af et omfattende lovforslag, vi behandler i dag, med alt fra afskaffelse af kaffeafgiften og tillægsboafgiften for søskendes børn til nye fradragsordninger, men jeg vil især fremhæve tre initiativer, som vi i SF ser meget positivt på.

For det første er der afskaffelsen af momsen på bøger. Bøger er ikke bare en hvilken som helst vare. De giver os viden, nye perspektiver, gode historier og mulighed for fordybelse. I en tid, hvor rigtig meget foregår foran en skærm, er det positivt, at vi gør bøger billigere og dermed mere tilgængelige for folk.

For det andet er vi glade for fradraget for motion og musikundervisning, som skal afbøde konsekvenserne af, at EU-reglerne har betydet, at der nu skal betales moms på en række undervisningsaktiviteter for voksne. Det er selvfølgelig ærgerligt, at det betyder prisstigninger på de aktiviteter, da de både kan bidrage til vores sundhed og livskvalitet. Derfor er det fornuftigt, at vi forsøger at afbøde prisstigningerne.

Kl. 13:34

For det tredje er vi i SF glade for, at det bliver enklere at udbetale skattefri godtgørelse til frivillige. Foreningslivet er afhængige af mennesker, der bruger deres fritid og kræfter på at skabe aktiviteter og fællesskaber for andre. Derfor er det også positivt, at vi med lovforslaget giver de frivillige en håndsækning.

Med de ord kan SF støtte lovforslaget.

Kl. 13:56

Den fg. formand (Benny Engelbrecht):
(Talen er under udarbejdelse)

(Ordfører)

Marie Brixtofte (V):

(Talen er under udarbejdelse)

Kl. 13:56

Kl. 13:56

Kl. 13:56

Den fg. formand (Benny Engelbrecht):
(Talen er under udarbejdelse)

(Ordfører)

Mikkel Dencker (DF):

(Talen er under udarbejdelse)

Den fg. formand (Benny Engelbrecht):
(Talen er under udarbejdelse)

(Ordfører)

Mads Strange (LA):

(Talen er under udarbejdelse)

Den fg. formand (Benny Engelbrecht):
(Talen er under udarbejdelse)

(Ordfører)

Özkan Kocak (M):

(Talen er under udarbejdelse)

Den fg. formand (Benny Engelbrecht):

Inden vi kan sige tak for kaffe, er der en kort bemærkning, og den er fra fru Marie Brixtofte. Værsgo.

Marie Brixtofte (V):

Tusind tak. Jeg havde lidt svært ved at forstå, hvorfor Moderaterne løber fra vores aftale om at afskaffe chokoladeafgiften. Hvad synes ordføreren egentlig om den afgift og det bøvlg og de byrder, der er for erhvervslivet?

Den fg. formand (Benny Engelbrecht):

Hr. Özkan Kocak.

Özkan Kocak (M):

Vi har jo lyttet til bekymringerne vedrørende fjernelse af chokoladeafgiften, og det, vi så har bestemt, er, at vi tænker på folkesundheden i første omgang, og vil så efterfølgende se på, hvordan vi tager det videre arbejde. Men i første omgang lader vi fjernelsen af chokoladeafgiften vente og fjerner momsen på kaffe i stedet for.

Den fg. formand (Benny Engelbrecht):

Fru Marie Brixtofte.

Marie Brixtofte (V):

Hvordan skal man kunne regne med, at en aftale er en aftale, når man arbejder sammen med Moderaterne?

Den fg. formand (Benny Engelbrecht):

Ordføreren.

Özkan Kocak (M):

Tak. Altså, i den nye regeringsaftale har man valgt, at vi afskaffer momsen på kaffe, og at chokoladen må vente. Jeg synes, at du skal stille spørgsmålet til ministeren, når han kommer på talerstolen.

Den fg. formand (Benny Engelbrecht):

Jeg minder bare lige for en god ordens skyld om, at vi ikke bruger direkte tiltale. Så det skal i det her tilfælde være enten talerens navn eller »ordføreren«. Men vi siger tak til ordføreren, da der ikke er yderligere bemærkninger. Vi går videre til næste ordfører i ordførerrækken, som er fru Sofie Therese Svendsen, Det Konservative Folkeparti.

(Ordfører)

Sofie Therese Svendsen (KF):

Tak for ordet. Man må sige, at vi kommer vidt omkring med det her lovforslag. Vi er flere, der har påpeget det allerede. Vi skal både forbi kaffeafgiften, dagplejere, seniorer, frivillige i vores foreninger og arveafgift. Så man må da vist sige, at der er noget for enhver smag i den her omgang. Jeg vil også starte med at sige, at der er nogle af de her initiativer her, som vi glæder os særlig meget over i Det Konservative Folkeparti. Der er særlig to ting, jeg vil fremhæve, som faktisk også er gode eksempler på, hvad Konservative har fået gennemført, når vi har siddet med ved forhandlingsbordet.

Det første er det forhøjede fradrag for seniorerne. Ved finanslovsforhandlingerne sidste år lykkedes det os Konservative at sikre omkring 1 mia. kr. i skattelettelser til seniorer, der fortsætter med at arbejde, og jeg er faktisk ret stolt af, at vi står her nu og gør det til virkelighed. Vi har rigtig, rigtig mange dygtige danskere, der har været på arbejdsmarkedet i måske 40 eller 45 år, og som stadig både har lyst, evnen og overskuddet til at fortsætte med at bidrage. Dem synes jeg virkelig vi skal gøre os umage for at holde på. De ligger inde med en enorm erfaring, som både deres kolleger og vores virksomheder og vores samfund som helhed har glæde af, og jeg synes egentlig, at det er ganske rimeligt, at vi også belønner dem økonomisk for at tage nogle ekstra år på arbejdsmarkedet. Med lovforslaget udvider vi beskæftigelsesfradraget fra 2 år til 5 år før folkepensionsalderen, samtidig med at fradraget bliver markant forhøjet. Det kommer til at gøre en reel forskel for 220.000 danskere eller i hvert fald lige der omkring, og det synes jeg egentlig godt vi kan tillade os at være en smule glade for.

En anden vigtig del af lovforslaget er afskaffelsen af tillægsboafgiften for arv til søskendes børn. Også her har vi Konservative været med til at sikre en vigtig forbedring. Det gælder, da vi ved finanslovsforhandlingerne sidst fik aftalt, at niecer og nevøer også skulle omfattes. For jeg har virkelig svært ved at se rimeligheden i, at staten skal tage en ekstra stor bid af arven, bare fordi man eksempelvis efterlader sine værdier til sin nevø frem for sit eget barn.

Kl. 13:38

Kl. 13:39

Kl. 13:43

Kl. 13:43

Kl. 13:48

Kl. 13:49

Kl. 13:52

Kl. 13:52

Kl. 13:55

Kl. 13:55

Kl. 13:55

Kl. 13:55

Kl. 13:57

Kl. 13:57

Det er jo ganske vel at mærke penge og værdier, som mennesker har arbejdet for og sparet op og i mange tilfælde allerede betalt skat af gennem et helt liv. Vi Konservative ønsker grundlæggende at afskaffe arveafgiften. Vi kan simpelt hen ikke se, hvorfor det er rimeligt, at staten skal på listen over arvinger, når et menneske går bort, og som også lige før nævnt er det netop penge, som der allerede er blevet sparet op og tjent op igennem et helt liv. Det gælder særlig, når den her regering i den her finanslov har set arveafgiften som en finansieringskilde, som så også skal bidrage yderligere. Det er vi selvfølgelig uforstående over for og meget imod.

Derudover glæder vi os selvfølgelig over, at kaffeafgiften bliver afskaffet, og at der bliver bedre vilkår for dagplejere og de mange frivillige, som hver eneste dag gør en kæmpe indsats i vores foreninger. Lige her undrer vi os dog en lille smule over, at man overser en vigtig gruppe, nemlig idrætsdommere, som vi gerne havde set omfattet af de bedre vilkår, som vi nu engang giver. Det håber jeg vi kan få kigget på i det kommende udvalgsarbejde. Så synes jeg også, at det er positivt, at vi forbedrer virksomhedernes muligheder for at fradrage lønudgifter til softwareudvikling. Vi har brug for, at danske virksomheder investerer i udvikling af ny teknologi, og her skal skattereglerne gerne være med til at understøtte de investeringer.

Så alt i alt er der rigtig meget godt i den her blandede omgang af forslag, og Det Konservative Folkeparti støtter lovforslaget.

Kl. 14:01

Den fg. formand (Benny Engelbrecht):

Det gav ikke anledning til korte bemærkninger, og så siger vi tak til ordføreren. Den næste ordfører i ordførerrækken er fru Eva Flyvholm fra Enhedslisten. Velkommen til.

Kl. 14:01

(Ordfører)

Eva Flyvholm (EL):

Mange tak for det. Jamen det her lovforslag er jo en pose meget, meget blandede bolsjer, må man sige, og med den slags slik gælder det jo, at nogle gange synes man, at der er noget, der er rigtig lækkert, og andre gange er der noget, man ikke så godt kan lide, og sådan kan andre jo have det omvendt. Det er også det, vi hører her. Fra Enhedslistens side synes vi, at der er nogle rigtig gode forslag i forhold til det her med nul moms på bøger og indførelse af fradrag for motion- og musikundervisning. Det er forslag, som både er gode for kultur- og fritidslivet, og som også gavner os både fysisk og mentalt i forhold til sundhed osv. Så det er supergodt. Der er også en række andre mindre forslag, vi sagtens kan se fornuften i.

Til gengæld er vi ikke særlig glade for det her forslag om at forhøje det ekstra beskæftigelsesfradrag til seniorer og at udvide perioden til 5 år for folkepensionsalderen. Man kan også sige, at det her var et forslag, der blev fremsat, samtidig med at regeringen havde planer om også at forringe seniorpensionen, og det har regeringen heldigvis lige opgivet, og det er vi rigtig tilfredse med Enhedslisten, men det ændrer ikke på, at det her også sender et signal til vores ældre medborgere om, at hvis man er rask og har arbejdssevne, kan man få, men hvis man ikke har, må man ligesom gå. I Enhedslisten vil vi rigtig gerne bruge de penge, vi har, på at hjælpe nogle af de svageste pensionister, som har mindst, og det her forslag vil altså koste varigt 1,2 mia. kr. årligt. Det er rigtig mange penge, vi i Enhedslisten godt kunne tænke os at bruge på en anden måde, for det er sådan set helt vitalt for os, at vi har en retfærdig skattepolitik, og vi synes ikke, at man skal give til dem, der allerede er mere velstillede, i stedet for at tilgodese dem, der har mindst.

Vi har også nogle forbehold i forhold til afskaffelsen af tillægsboafgiften for arv til søskendes børn, selv om vi er helt med på, at det er tænkt i den bedste mening.

Summa summarum er det her lovforslag altså så blandede bolsjer, at vi gerne vil have dem sorteret lidt bedre, og vi vil bede om en op-

deling af lovforslaget. Det tror jeg sådan set vil give os alle sammen et bedre grundlag for at forholde os til de enkelte elementer. Det er en lidt lang liste at komme med her, så vi sender en ønskeseddel over på skrift med, hvordan vi præcis kunne se det blive opdelt. Men det vil i hvert fald være opfordringen fra Enhedslistens side af, at vi kører den på den måde. Mange tak for ordet.

Kl. 14:04

Den fg. formand (Benny Engelbrecht):

(Talen er under udarbejdelse)

Kl. 14:04

(Ordfører)

Hans Kristian Skibby (DD):

(Talen er under udarbejdelse)

Kl. 14:09

Den fg. formand (Benny Engelbrecht):

(Talen er under udarbejdelse)

Kl. 14:10

(Ordfører)

Magnus Georg Jensen (RV):

(Talen er under udarbejdelse)

Kl. 14:13

Den fg. formand (Benny Engelbrecht):

(Talen er under udarbejdelse)

Kl. 14:13

(Ordfører)

Anna Bjerre (ALT):

(Talen er under udarbejdelse)

Kl. 14:15

Den fg. formand (Benny Engelbrecht):

(Talen er under udarbejdelse)

Kl. 14:16

(Ordfører)

Lars Boje Mathiesen (BP):

(Talen er under udarbejdelse)

Kl. 14:18

Den fg. formand (Benny Engelbrecht):

(Talen er under udarbejdelse)

Kl. 14:18

Skatte- og vækstministeren (Jakob Engel-Schmidt):

(Talen er under udarbejdelse)

Kl. 14:22

Den fg. formand (Benny Engelbrecht):

(Talen er under udarbejdelse)

Kl. 14:22

Emilie Schytte (UFG):

(Talen er under udarbejdelse)

Kl. 14:23

Den fg. formand (Benny Engelbrecht):

(Talen er under udarbejdelse)

Kl. 14:23

Skatte- og vækstministeren (Jakob Engel-Schmidt):

(Talen er under udarbejdelse)

	Kl. 14:24	Kl. 14:30
Den fg. formand (Benny Engelbrecht): (Talen er under udarbejdelse)		Anden næstformand (Karsten Hønge): (Talen er under udarbejdelse)
	Kl. 14:24	Kl. 14:30
Emilie Schytte (UFG): (Talen er under udarbejdelse)		Marie Brixtofte (V): (Talen er under udarbejdelse)
	Kl. 14:24	Kl. 14:30
Den fg. formand (Benny Engelbrecht): (Talen er under udarbejdelse)		Anden næstformand (Karsten Hønge): (Talen er under udarbejdelse)
	Kl. 14:24	Kl. 14:30
Skatte- og vækstministeren (Jakob Engel-Schmidt): (Talen er under udarbejdelse)		Skatte- og vækstministeren (Jakob Engel-Schmidt): (Talen er under udarbejdelse)
	Kl. 14:25	Kl. 14:31
Den fg. formand (Benny Engelbrecht): (Talen er under udarbejdelse)		Anden næstformand (Karsten Hønge): (Talen er under udarbejdelse)
	Kl. 14:25	Kl. 14:31
Hans Kristian Skibby (DD): (Talen er under udarbejdelse)		Lars Boje Mathiesen (BP): (Talen er under udarbejdelse)
	Kl. 14:26	Kl. 14:32
Den fg. formand (Benny Engelbrecht): (Talen er under udarbejdelse)		Anden næstformand (Karsten Hønge): (Talen er under udarbejdelse)
	Kl. 14:26	Kl. 14:32
Skatte- og vækstministeren (Jakob Engel-Schmidt): (Talen er under udarbejdelse)		Skatte- og vækstministeren (Jakob Engel-Schmidt): (Talen er under udarbejdelse)
	Kl. 14:27	Kl. 14:33
Den fg. formand (Benny Engelbrecht): (Talen er under udarbejdelse)		Anden næstformand (Karsten Hønge): (Talen er under udarbejdelse)
	Kl. 14:27	Kl. 14:33
Hans Kristian Skibby (DD): (Talen er under udarbejdelse)		Lars Boje Mathiesen (BP): (Talen er under udarbejdelse)
	Kl. 14:28	Kl. 14:33
Den fg. formand (Benny Engelbrecht): (Talen er under udarbejdelse)		Anden næstformand (Karsten Hønge): (Talen er under udarbejdelse)
	Kl. 14:28	Kl. 14:33
Skatte- og vækstministeren (Jakob Engel-Schmidt): (Talen er under udarbejdelse)		Skatte- og vækstministeren (Jakob Engel-Schmidt): (Talen er under udarbejdelse)
	Kl. 14:29	Kl. 14:34
Den fg. formand (Benny Engelbrecht): (Talen er under udarbejdelse)		Anden næstformand (Karsten Hønge): (Talen er under udarbejdelse)
	Kl. 14:29	
Marie Brixtofte (V): (Talen er under udarbejdelse)		
	Kl. 14:29	
Anden næstformand (Karsten Hønge): (Talen er under udarbejdelse)		Det næste punkt på dagsordenen er:
	Kl. 14:29	8) 1. behandling af lovforslag nr. L 37:
Skatte- og vækstministeren (Jakob Engel-Schmidt): (Talen er under udarbejdelse)		Forslag til lov om ændring af lov om spil, selskabsskatteloven og lov om afgifter af spil. (Skærpede regler for markedsføring og udbud af spil, styrket tilsyn med det uregulerede marked og fastlæggelse af kriterier for beregning af bøder, indførelse af forhandlergodkendelse og nyfortolkning af spillehaller i forbindelse

**med landbaseret udbud af spil og nedsættelse af godtgørelsen
ved selskabers overskydende skat).**

Af skatte- og vækstministeren (Jakob Engel-Schmidt).
(Fremsættelse 07.10.2026).

Kl. 14:34

(Ordfører)
Mads Strange (LA):
(Talen er under udarbejdelse)

Kl. 14:51

Kl. 14:53

Forhandling

Anden næstformand (Karsten Hønge):
(Talen er under udarbejdelse)

Kl. 14:34

Anden næstformand (Karsten Hønge):
(Talen er under udarbejdelse)

Kl. 14:53

(Ordfører)

Malte Larsen (S):
(Talen er under udarbejdelse)

Kl. 14:36

Carl Valentin (SF):
(Talen er under udarbejdelse)

Kl. 14:54

Anden næstformand (Karsten Hønge):
(Talen er under udarbejdelse)

Kl. 14:54

Anden næstformand (Karsten Hønge):
(Talen er under udarbejdelse)

Kl. 14:36

Mads Strange (LA):
(Talen er under udarbejdelse)

Kl. 14:55

(Ordfører)

Carl Valentin (SF):
(Talen er under udarbejdelse)

Kl. 14:41

Anden næstformand (Karsten Hønge):
(Talen er under udarbejdelse)

Kl. 14:55

Anden næstformand (Karsten Hønge):
(Talen er under udarbejdelse)

Kl. 14:42

Marie Brixtofte (V):
(Talen er under udarbejdelse)

Kl. 14:55

Fie Hækkerup (S):
(Talen er under udarbejdelse)

Kl. 14:42

Anden næstformand (Karsten Hønge):
(Talen er under udarbejdelse)

Kl. 14:55

Anden næstformand (Karsten Hønge):
(Talen er under udarbejdelse)

Kl. 14:42

Mads Strange (LA):
(Talen er under udarbejdelse)

Kl. 14:55

Carl Valentin (SF):
(Talen er under udarbejdelse)

Kl. 14:43

Anden næstformand (Karsten Hønge):
(Talen er under udarbejdelse)

Kl. 14:55

Anden næstformand (Karsten Hønge):
(Talen er under udarbejdelse)

Kl. 14:43

(Ordfører)
Özkan Kocak (M):
(Talen er under udarbejdelse)

Kl. 14:57

(Ordfører)

Marie Brixtofte (V):
(Talen er under udarbejdelse)

Kl. 14:47

Anden næstformand (Karsten Hønge):
(Talen er under udarbejdelse)

Kl. 14:58

Anden næstformand (Karsten Hønge):
(Talen er under udarbejdelse)

Kl. 14:47

(Ordfører)
Sofie Therese Svendsen (KF):
(Talen er under udarbejdelse)

Kl. 15:02

(Ordfører)

Mikkel Dencker (DF):
(Talen er under udarbejdelse)

Kl. 14:51

Anden næstformand (Karsten Hønge):
(Talen er under udarbejdelse)

Kl. 15:02

Anden næstformand (Karsten Hønge):
(Talen er under udarbejdelse)

Anden næstformand (Karsten Hønge):
(Talen er under udarbejdelse)

	Kl. 15:03		Kl. 15:15
(Ordfører) Hans Kristian Skibby (DD): (Talen er under udarbejdelse)		Skatte- og vækstministeren (Jakob Engel-Schmidt): (Talen er under udarbejdelse)	
	Kl. 15:07		Kl. 15:15
Anden næstformand (Karsten Hønge): (Talen er under udarbejdelse)		Anden næstformand (Karsten Hønge): (Talen er under udarbejdelse)	
	Kl. 15:07		
(Ordfører) Magnus Georg Jensen (RV): (Talen er under udarbejdelse)			
	Kl. 15:10	Det næste punkt på dagsordenen er: 9) 1. behandling af lovforslag nr. L 38: Forslag til lov om ændring af opkrævningsloven, registrerings- afgiftsloven, skatteforvaltningsloven og forskellige andre love. (Forenkling og harmonisering af regler vedrørende ny opkræv- ningsløsning for told- og skatteforvaltningen, afskaffelse af ret til at overdrage krav mod told- og skatteforvaltningen m.v.). Af skatte- og vækstministeren (Jakob Engel-Schmidt). (Fremstilling 07.10.2026).	
Anden næstformand (Karsten Hønge): (Talen er under udarbejdelse)	Kl. 15:10		
(Ordfører) Lars Boje Mathiesen (BP): (Talen er under udarbejdelse)			Kl. 15:16
	Kl. 15:11		
Anden næstformand (Karsten Hønge): (Talen er under udarbejdelse)		Forhandling	
	Kl. 15:12	Anden næstformand (Karsten Hønge): (Talen er under udarbejdelse)	
Skatte- og vækstministeren (Jakob Engel-Schmidt): (Talen er under udarbejdelse)			Kl. 15:16
	Kl. 15:14	(Ordfører) Malte Larsen (S): (Talen er under udarbejdelse)	
Anden næstformand (Karsten Hønge): (Talen er under udarbejdelse)			Kl. 15:17
	Kl. 15:14		
Marie Brixtofte (V): (Talen er under udarbejdelse)		Anden næstformand (Karsten Hønge): (Talen er under udarbejdelse)	Kl. 15:17
	Kl. 15:14		
Anden næstformand (Karsten Hønge): (Talen er under udarbejdelse)		(Ordfører) Sofie Lippert (SF): (Talen er under udarbejdelse)	
	Kl. 15:14		Kl. 15:19
Skatte- og vækstministeren (Jakob Engel-Schmidt): (Talen er under udarbejdelse)		Anden næstformand (Karsten Hønge): (Talen er under udarbejdelse)	
	Kl. 15:14		Kl. 15:19
Anden næstformand (Karsten Hønge): (Talen er under udarbejdelse)		(Ordfører) Marie Brixtofte (V): (Talen er under udarbejdelse)	
	Kl. 15:15		Kl. 15:22
Marie Brixtofte (V): (Talen er under udarbejdelse)			
	Kl. 15:15	Anden næstformand (Karsten Hønge): (Talen er under udarbejdelse)	
Anden næstformand (Karsten Hønge): (Talen er under udarbejdelse)			Kl. 15:22
	Kl. 15:15	(Ordfører) Mikkel Dencker (DF): (Talen er under udarbejdelse)	
Skatte- og vækstministeren (Jakob Engel-Schmidt): (Talen er under udarbejdelse)			Kl. 15:24
	Kl. 15:15	Anden næstformand (Karsten Hønge): (Talen er under udarbejdelse)	
Anden næstformand (Karsten Hønge): (Talen er under udarbejdelse)			

	Kl. 15:24		Kl. 15:41
(Ordfører) Mads Strange (LA): (Talen er under udarbejdelse)		Anden næstformand (Karsten Hønge): (Talen er under udarbejdelse)	
	Kl. 15:26		Kl. 15:41
Anden næstformand (Karsten Hønge): (Talen er under udarbejdelse)		Skatte- og vækstministeren (Jakob Engel-Schmidt): (Talen er under udarbejdelse)	
	Kl. 15:26		Kl. 15:42
(Ordfører) Özkan Kocak (M): (Talen er under udarbejdelse)		Anden næstformand (Karsten Hønge): (Talen er under udarbejdelse)	
	Kl. 15:28		Kl. 15:42
Anden næstformand (Karsten Hønge): (Talen er under udarbejdelse)		Lars Boje Mathiesen (BP): (Talen er under udarbejdelse)	
	Kl. 15:28		Kl. 15:42
(Ordfører) Sofie Therese Svendsen (KF): (Talen er under udarbejdelse)		Anden næstformand (Karsten Hønge): (Talen er under udarbejdelse)	
	Kl. 15:29		Kl. 15:42
Anden næstformand (Karsten Hønge): (Talen er under udarbejdelse)		Skatte- og vækstministeren (Jakob Engel-Schmidt): (Talen er under udarbejdelse)	
	Kl. 15:29		Kl. 15:43
(Ordfører) Hans Kristian Skibby (DD): (Talen er under udarbejdelse)		Anden næstformand (Karsten Hønge): (Talen er under udarbejdelse)	
	Kl. 15:33		Kl. 15:43
Anden næstformand (Karsten Hønge): (Talen er under udarbejdelse)		Emilie Schytte (UFG): (Talen er under udarbejdelse)	
	Kl. 15:34		Kl. 15:44
(Ordfører) Magnus Georg Jensen (RV): (Talen er under udarbejdelse)		Anden næstformand (Karsten Hønge): (Talen er under udarbejdelse)	
	Kl. 15:35		Kl. 15:44
Anden næstformand (Karsten Hønge): (Talen er under udarbejdelse)		Skatte- og vækstministeren (Jakob Engel-Schmidt): (Talen er under udarbejdelse)	
	Kl. 15:35		Kl. 15:44
(Ordfører) Lars Boje Mathiesen (BP): (Talen er under udarbejdelse)		Emilie Schytte (UFG): (Talen er under udarbejdelse)	
	Kl. 15:37		Kl. 15:44
Anden næstformand (Karsten Hønge): (Talen er under udarbejdelse)		Anden næstformand (Karsten Hønge): (Talen er under udarbejdelse)	
	Kl. 15:38		Kl. 15:44
Skatte- og vækstministeren (Jakob Engel-Schmidt): (Talen er under udarbejdelse)		Skatte- og vækstministeren (Jakob Engel-Schmidt): (Talen er under udarbejdelse)	
	Kl. 15:40		Kl. 15:44
Anden næstformand (Karsten Hønge): (Talen er under udarbejdelse)		Anden næstformand (Karsten Hønge): (Talen er under udarbejdelse)	
	Kl. 15:40		
Lars Boje Mathiesen (BP): (Talen er under udarbejdelse)			

Det næste punkt på dagsordenen er:

10) 1. behandling af lovforslag nr. L 39:

Forslag til lov om ændring af selskabsskatteloven, afskrivningsloven, fusionsskatteloven, konkursskatteloven og ligningsloven. (Ophævelse af skattefrihed for visse havne).

Af skatte- og vækstministeren (Jakob Engel-Schmidt).
(Fremsættelse 07.10.2026).

Kl. 15:44

Forhandling

Anden næstformand (Karsten Hønge):
(Talen er under udarbejdelse)

(Ordfører)

Malte Larsen (S):

(Talen er under udarbejdelse)

Anden næstformand (Karsten Hønge):
(Talen er under udarbejdelse)

(Ordfører)

Sofie Lippert (SF):

(Talen er under udarbejdelse)

Anden næstformand (Karsten Hønge):
(Talen er under udarbejdelse)

(Ordfører)

Marie Brixtofte (V):

(Talen er under udarbejdelse)

Anden næstformand (Karsten Hønge):
(Talen er under udarbejdelse)

(Ordfører)

Mikkel Dencker (DF):

(Talen er under udarbejdelse)

Anden næstformand (Karsten Hønge):
(Talen er under udarbejdelse)

(Ordfører)

Mads Strange (LA):

(Talen er under udarbejdelse)

Anden næstformand (Karsten Hønge):
(Talen er under udarbejdelse)

(Ordfører)

Özkan Kocak (M):

(Talen er under udarbejdelse)

Anden næstformand (Karsten Hønge):
(Talen er under udarbejdelse)

(Ordfører)

Sofie Therese Svendsen (KF):
(Talen er under udarbejdelse)

Formanden (Henrik Frandsen):
(Talen er under udarbejdelse)

(Ordfører)

Hans Kristian Skibby (DD):
(Talen er under udarbejdelse)

Formanden (Henrik Frandsen):
(Talen er under udarbejdelse)

(Ordfører)

Magnus Georg Jensen (RV):
(Talen er under udarbejdelse)

Formanden (Henrik Frandsen):
(Talen er under udarbejdelse)

(Ordfører)

Lars Boje Mathiesen (BP):
(Talen er under udarbejdelse)

Formanden (Henrik Frandsen):
(Talen er under udarbejdelse)

Skatte- og vækstministeren (Jakob Engel-Schmidt):
(Talen er under udarbejdelse)

Formanden (Henrik Frandsen):
(Talen er under udarbejdelse)

Det næste punkt på dagsordenen er:

11) 1. behandling af lovforslag nr. L 59:

Forslag til lov om ændring af barselsloven. (Sorgorlov til en efterlevende forælder til et mindreårigt barn).

Af beskæftigelsesministeren (Ane Halsboe-Jørgensen).
(Fremsættelse 08.10.2026).

Forhandling

Formanden (Henrik Frandsen):

Jeg tror, vi mangler en minister – gør vi ikke det? *(Der bliver svaret »jo« i baggrunden, og der snakkes).*

Vi holder pause indtil kl. 16.10.

Mødet er udsat. (Kl. 16:06).

Forhandling

Formanden (Henrik Frandsen):

Mødet er genoptaget, og vi vælger at udsætte det igen til kl. 16.20.

Mødet er udsat.

Mødet er udsat. (Kl. 16:12).

Forhandling

Formanden (Henrik Frandsen):

Mødet er genoptaget.

Jeg vil starte med at indskærpe over for ministeren, at man skal være her til tiden, når behandlingen af et lovforslag starter. Det kan i yderste konsekvens betyde, at et lovforslag bliver trukket, hvis ikke man er her og er klar til tiden. Så det er meget vigtigt, og derfor vil jeg gerne indskærpe meget kraftigt, at man er her til tiden.

Forhandlingen er åbnet. Den første, der får ordet, er fru Fie Hækkerup, Socialdemokratiet.

(Ordfører)

Fie Hækkerup (S):

Tak for ordet, formand. Jeg er jo egentlig ikke ordfører på det her område, men jeg har fået lov til at være her på vegne af vores ordfører i dag, fordi det her betyder virkelig meget for mig. Jeg tager lige en tår vand. Så har jeg skrevet, at jeg håber, I vil bære over med mig, hvis jeg bliver lidt bevæget undervejs.

Jeg har ikke prøvet at miste min partner, men jeg har mistet min datter. Det er 2½ år siden nu, og der går ikke en eneste dag, hvor jeg ikke tænker på hende, og hvor det ikke knuser mit hjerte, at hun ikke er her mere. Og det er vigtigt at forstå, når man behandler en lovgivning som den, vi behandler i dag, at sorgen over at miste nogen, man elsker meget, meget højt, ikke er noget, man kommer videre fra. Det er noget, man lige så stille, step efter step, lærer at leve med. Man lever videre med sine mennesker i hjertet resten af livet.

Og det er i virkeligheden det, som lovgivningen her skal hjælpe med: at man får ro i den allerførste fuldstændig vanvittige tid, efter at man mister nogen, man elsker. For tro mig, den er fuldstændig vanvittig. Det er dels alverdens praktiske ting, og det er en familie i krise og i smerte. Og når vi taler om en efterlevende forælder, er det jo selv sagt også børn, som skal gribes i deres sorg, samtidig med at man selv skal lære at finde ud af, hvem man er, i et liv uden dem, man elsker.

Jeg bilder mig ikke ind, at jeg ved, hvordan det er, når man mister sin partner. Men jeg ved, hvordan det er, når verden fortsætter og buldrer derudad og man selv sidder fuldstændig lamslået tilbage, mens man lever i, hvad der føles som en parallelverden, hvor tiden bare står stille, mens man kæmper for at finde tilbage til et liv med mening i. Det er mørkt, og det gør ondt, og det er benhårdt.

Så jeg står også her på talerstolen i dag, og jeg bad om at få lov til at være her på talerstolen i dag for at lukke mine kollegaer her i Tinget ind i sorgens verden for forhåbentlig at give en lidt bedre forståelse af, hvordan det er at være et menneske i meget stor sorg,

så vi politikere lidt bedre kan forstå, hvad det er for en opgave, vi står over for, når det kommer til sorgområdet.

Jeg vil gerne sende en stor og dybtfølt tak til Det Konservative Folkeparti, som bar det her forslag til bordet under finanslovsforhandlingerne sidste år. Jeg var selv på orlov med min mindste datter, da det blev præsenteret, men jeg blev meget rørt, da jeg så det. For enhver forbedring af forholdene for mennesker i sorg er et vigtigt, vigtigt skridt i den rigtige retning mod, at vi bliver lidt bedre til at forstå sorgens væsen, og at vi bliver lidt bedre til at skabe et sprog for, hvordan vi taler om sorg herhjemme. Vi er ikke i mål med at hjælpe mennesker i sorg, langt fra, men i dag tager vi endnu et meget vigtigt skridt i den rigtige retning. Det glæder jeg mig virkelig meget over, og Socialdemokratiet bakker selvfølgelig op om lovforslaget. Og jeg beklager.

Formanden (Henrik Frandsen):

(Talen er under udarbejdelse)

(Ordfører)

Astrid Carøe (SF):

(Talen er under udarbejdelse)

Formanden (Henrik Frandsen):

(Talen er under udarbejdelse)

Mette Abildgaard (KF):

(Talen er under udarbejdelse)

Formanden (Henrik Frandsen):

(Talen er under udarbejdelse)

Astrid Carøe (SF):

(Talen er under udarbejdelse)

Formanden (Henrik Frandsen):

(Talen er under udarbejdelse)

(Ordfører)

Trine Jepsen (V):

(Talen er under udarbejdelse)

Formanden (Henrik Frandsen):

(Talen er under udarbejdelse)

(Ordfører)

Nick Zimmermann (DF):

(Talen er under udarbejdelse)

Formanden (Henrik Frandsen):

(Talen er under udarbejdelse)

(Ordfører)

Pernille Vermund (LA):

(Talen er under udarbejdelse)

	Kl. 16:37		Kl. 16:53
Formanden (Henrik Frandsen): (Talen er under udarbejdelse)		(Ordfører) Lars Boje Mathiesen (BP): (Talen er under udarbejdelse)	
	Kl. 16:37		Kl. 16:55
(Ordfører) Pernille Christensen (M): (Talen er under udarbejdelse)		Formanden (Henrik Frandsen): (Talen er under udarbejdelse)	
	Kl. 16:40		Kl. 16:55
Formanden (Henrik Frandsen): (Talen er under udarbejdelse)		Beskæftigelsesministeren (Ane Halsboe-Jørgensen): (Talen er under udarbejdelse)	
	Kl. 16:40		Kl. 16:59
(Ordfører) Mette Abildgaard (KF): (Talen er under udarbejdelse)		Formanden (Henrik Frandsen): (Talen er under udarbejdelse)	
	Kl. 16:45		Kl. 16:59
Formanden (Henrik Frandsen): (Talen er under udarbejdelse)		Mette Abildgaard (KF): (Talen er under udarbejdelse)	
	Kl. 16:45		Kl. 17:00
Fie Hækkerup (S): (Talen er under udarbejdelse)		Formanden (Henrik Frandsen): (Talen er under udarbejdelse)	
	Kl. 16:46		Kl. 17:00
Formanden (Henrik Frandsen): (Talen er under udarbejdelse)		Beskæftigelsesministeren (Ane Halsboe-Jørgensen): (Talen er under udarbejdelse)	
	Kl. 16:46		Kl. 17:01
Mette Abildgaard (KF): (Talen er under udarbejdelse)		Formanden (Henrik Frandsen): (Talen er under udarbejdelse)	
	Kl. 16:47		Kl. 17:01
Formanden (Henrik Frandsen): (Talen er under udarbejdelse)		Mette Abildgaard (KF): (Talen er under udarbejdelse)	
	Kl. 16:47		Kl. 17:01
(Ordfører) Ibrahim Benli (EL): (Talen er under udarbejdelse)		Formanden (Henrik Frandsen): (Talen er under udarbejdelse)	
	Kl. 16:50		Kl. 17:01
Formanden (Henrik Frandsen): (Talen er under udarbejdelse)		Beskæftigelsesministeren (Ane Halsboe-Jørgensen): (Talen er under udarbejdelse)	
	Kl. 16:51		Kl. 17:01
(Ordfører) Kim Edberg Andersen (DD): (Talen er under udarbejdelse)		Formanden (Henrik Frandsen): (Talen er under udarbejdelse)	
	Kl. 16:51		Kl. 17:02
Formanden (Henrik Frandsen): (Talen er under udarbejdelse)		Astrid Carøe (SF): (Talen er under udarbejdelse)	
	Kl. 16:51		Kl. 17:02
(Ordfører) Maria Georgi Sloth (RV): (Talen er under udarbejdelse)		Formanden (Henrik Frandsen): (Talen er under udarbejdelse)	
	Kl. 16:51		Kl. 17:02
Formanden (Henrik Frandsen): (Talen er under udarbejdelse)		Beskæftigelsesministeren (Ane Halsboe-Jørgensen): (Talen er under udarbejdelse)	
	Kl. 16:53		Kl. 17:03
Formanden (Henrik Frandsen): (Talen er under udarbejdelse)		Formanden (Henrik Frandsen): (Talen er under udarbejdelse)	

	Kl. 17:03		Kl. 17:12
Ibrahim Benli (EL): (Talen er under udarbejdelse)		Formanden (Henrik Frandsen): (Talen er under udarbejdelse)	
	Kl. 17:04		Kl. 17:12
Formanden (Henrik Frandsen): (Talen er under udarbejdelse)		(Ordfører)	
	Kl. 17:04	Pernille Vermund (LA): (Talen er under udarbejdelse)	
Beskæftigelsesministeren (Ane Halsboe-Jørgensen): (Talen er under udarbejdelse)			Kl. 17:17
	Kl. 17:05	Formanden (Henrik Frandsen): (Talen er under udarbejdelse)	
Formanden (Henrik Frandsen): (Talen er under udarbejdelse)			Kl. 17:17
		(Ordfører)	
		Pernille Christensen (M): (Talen er under udarbejdelse)	
			Kl. 17:19
		Formanden (Henrik Frandsen): (Talen er under udarbejdelse)	
Det næste punkt på dagsordenen er:			Kl. 17:19
12) 1. behandling af lovforslag nr. L 65:			
Forslag til lov om ændring af barselsudligningsloven. (Forhøjelse af bidragssatsen til barselsudligningsordningen).		(Ordfører)	
Af beskæftigelsesministeren (Ane Halsboe-Jørgensen).		Ibrahim Benli (EL): (Talen er under udarbejdelse)	
(Fremsættelse 08.10.2026).	Kl. 17:05		Kl. 17:21
		Formanden (Henrik Frandsen): (Talen er under udarbejdelse)	
Forhandling			Kl. 17:21
Formanden (Henrik Frandsen): (Talen er under udarbejdelse)		(Ordfører)	
	Kl. 17:06	Kim Edberg Andersen (DD): (Talen er under udarbejdelse)	
(Ordfører)			Kl. 17:23
Thomas Monberg (S): (Talen er under udarbejdelse)		Formanden (Henrik Frandsen): (Talen er under udarbejdelse)	
	Kl. 17:07		Kl. 17:23
Formanden (Henrik Frandsen): (Talen er under udarbejdelse)		(Ordfører)	
	Kl. 17:07	Maria Georgi Sloth (RV): (Talen er under udarbejdelse)	
(Ordfører)			Kl. 17:23
Astrid Carøe (SF): (Talen er under udarbejdelse)		Formanden (Henrik Frandsen): (Talen er under udarbejdelse)	
	Kl. 17:09		Kl. 17:23
Formanden (Henrik Frandsen): (Talen er under udarbejdelse)		(Ordfører)	
	Kl. 17:09	Lars Boje Mathiesen (BP): (Talen er under udarbejdelse)	
(Ordfører)			Kl. 17:24
Trine Jepsen (V): (Talen er under udarbejdelse)		Formanden (Henrik Frandsen): (Talen er under udarbejdelse)	
	Kl. 17:11		Kl. 17:24
Formanden (Henrik Frandsen): (Talen er under udarbejdelse)		Beskæftigelsesministeren (Ane Halsboe-Jørgensen): (Talen er under udarbejdelse)	
	Kl. 17:11		Kl. 17:26
(Ordfører)		Formanden (Henrik Frandsen): (Talen er under udarbejdelse)	
Nick Zimmermann (DF): (Talen er under udarbejdelse)			

Kim Edberg Andersen (DD): (Talen er under udarbejdelse)	Kl. 17:26	Det næste punkt på dagsordenen er: 13) 1. behandling af lovforslag nr. L 66: Forslag til lov om systematisk gennemgang af udvalgte sager om førtidspension m.v.	
Formanden (Henrik Frandsen): (Talen er under udarbejdelse)	Kl. 17:27	Af beskæftigelsesministeren (Ane Halsboe-Jørgensen). (Fremsættelse 08.10.2026).	Kl. 17:31
Beskæftigelsesministeren (Ane Halsboe-Jørgensen): (Talen er under udarbejdelse)	Kl. 17:27	Forhandling	
Formanden (Henrik Frandsen): (Talen er under udarbejdelse)	Kl. 17:27	Formanden (Henrik Frandsen): (Talen er under udarbejdelse)	Kl. 17:31
Kim Edberg Andersen (DD): (Talen er under udarbejdelse)	Kl. 17:27	(Ordfører) Thomas Monberg (S): (Talen er under udarbejdelse)	Kl. 17:34
Formanden (Henrik Frandsen): (Talen er under udarbejdelse)	Kl. 17:28	Den fg. formand (Birgitte Vind): (Talen er under udarbejdelse)	Kl. 17:34
Beskæftigelsesministeren (Ane Halsboe-Jørgensen): (Talen er under udarbejdelse)	Kl. 17:28	Lars Boje Mathiesen (BP): (Talen er under udarbejdelse)	Kl. 17:35
Formanden (Henrik Frandsen): (Talen er under udarbejdelse)	Kl. 17:28	Den fg. formand (Birgitte Vind): (Talen er under udarbejdelse)	Kl. 17:35
Pernille Vermund (LA): (Talen er under udarbejdelse)	Kl. 17:28	Thomas Monberg (S): (Talen er under udarbejdelse)	Kl. 17:35
Formanden (Henrik Frandsen): (Talen er under udarbejdelse)	Kl. 17:29	Den fg. formand (Birgitte Vind): (Talen er under udarbejdelse)	Kl. 17:35
Beskæftigelsesministeren (Ane Halsboe-Jørgensen): (Talen er under udarbejdelse)	Kl. 17:29	Lars Boje Mathiesen (BP): (Talen er under udarbejdelse)	Kl. 17:36
Formanden (Henrik Frandsen): (Talen er under udarbejdelse)	Kl. 17:29	Den fg. formand (Birgitte Vind): (Talen er under udarbejdelse)	Kl. 17:36
Pernille Vermund (LA): (Talen er under udarbejdelse)	Kl. 17:29	Thomas Monberg (S): (Talen er under udarbejdelse)	Kl. 17:36
Formanden (Henrik Frandsen): (Talen er under udarbejdelse)	Kl. 17:30	Den fg. formand (Birgitte Vind): (Talen er under udarbejdelse)	Kl. 17:37
Beskæftigelsesministeren (Ane Halsboe-Jørgensen): (Talen er under udarbejdelse)	Kl. 17:30	Ibrahim Benli (EL): (Talen er under udarbejdelse)	Kl. 17:37
Formanden (Henrik Frandsen): (Talen er under udarbejdelse)	Kl. 17:30	Den fg. formand (Birgitte Vind): (Talen er under udarbejdelse)	Kl. 17:37
		Thomas Monberg (S): (Talen er under udarbejdelse)	

	Kl. 17:38	Kl. 17:46
Den fg. formand (Birgitte Vind): (Talen er under udarbejdelse)		Den fg. formand (Birgitte Vind): (Talen er under udarbejdelse)
	Kl. 17:38	Kl. 17:46
Kim Edberg Andersen (DD): (Talen er under udarbejdelse)		Kirsten Normann Andersen (SF): (Talen er under udarbejdelse)
	Kl. 17:39	Kl. 17:47
Den fg. formand (Birgitte Vind): (Talen er under udarbejdelse)		Den fg. formand (Birgitte Vind): (Talen er under udarbejdelse)
	Kl. 17:39	Kl. 17:47
Thomas Monberg (S): (Talen er under udarbejdelse)		Christian Kirk (DF): (Talen er under udarbejdelse)
	Kl. 17:39	Kl. 17:48
Den fg. formand (Birgitte Vind): (Talen er under udarbejdelse)		Den fg. formand (Birgitte Vind): (Talen er under udarbejdelse)
	Kl. 17:39	Kl. 17:48
Kim Edberg Andersen (DD): (Talen er under udarbejdelse)		Kirsten Normann Andersen (SF): (Talen er under udarbejdelse)
	Kl. 17:40	Kl. 17:49
Den fg. formand (Birgitte Vind): (Talen er under udarbejdelse)		Den fg. formand (Birgitte Vind): (Talen er under udarbejdelse)
	Kl. 17:40	Kl. 17:49
Thomas Monberg (S): (Talen er under udarbejdelse)		Christian Kirk (DF): (Talen er under udarbejdelse)
	Kl. 17:40	Kl. 17:49
Den fg. formand (Birgitte Vind): (Talen er under udarbejdelse)		Den fg. formand (Birgitte Vind): (Talen er under udarbejdelse)
	Kl. 17:41	Kl. 17:49
(Ordfører) Kirsten Normann Andersen (SF): (Talen er under udarbejdelse)		Kirsten Normann Andersen (SF): (Talen er under udarbejdelse)
	Kl. 17:43	Kl. 17:50
Den fg. formand (Birgitte Vind): (Talen er under udarbejdelse)		Den fg. formand (Birgitte Vind): (Talen er under udarbejdelse)
	Kl. 17:43	Kl. 17:50
Nick Zimmermann (DF): (Talen er under udarbejdelse)		Ibrahim Benli (EL): (Talen er under udarbejdelse)
	Kl. 17:44	Kl. 17:51
Den fg. formand (Birgitte Vind): (Talen er under udarbejdelse)		Den fg. formand (Birgitte Vind): (Talen er under udarbejdelse)
	Kl. 17:44	Kl. 17:51
Kirsten Normann Andersen (SF): (Talen er under udarbejdelse)		Kirsten Normann Andersen (SF): (Talen er under udarbejdelse)
	Kl. 17:45	Kl. 17:52
Den fg. formand (Birgitte Vind): (Talen er under udarbejdelse)		Den fg. formand (Birgitte Vind): (Talen er under udarbejdelse)
	Kl. 17:45	Kl. 17:52
Nick Zimmermann (DF): (Talen er under udarbejdelse)		(Ordfører) Trine Jepsen (V): (Talen er under udarbejdelse)

	Kl. 17:55		Kl. 18:05
Den fg. formand (Birgitte Vind): (Talen er under udarbejdelse)		Den fg. formand (Birgitte Vind): (Talen er under udarbejdelse)	
	Kl. 17:55		Kl. 18:05
Lars Boje Mathiesen (BP): (Talen er under udarbejdelse)		Nick Zimmermann (DF): (Talen er under udarbejdelse)	
	Kl. 17:55		Kl. 18:06
Den fg. formand (Birgitte Vind): (Talen er under udarbejdelse)		Den fg. formand (Birgitte Vind): (Talen er under udarbejdelse)	
	Kl. 17:55		Kl. 18:06
Trine Jepsen (V): (Talen er under udarbejdelse)		(Ordfører)	
	Kl. 17:56	Pernille Vermund (LA): (Talen er under udarbejdelse)	
			Kl. 18:08
Den fg. formand (Birgitte Vind): (Talen er under udarbejdelse)		Den fg. formand (Birgitte Vind): (Talen er under udarbejdelse)	
	Kl. 17:56		Kl. 18:09
Lars Boje Mathiesen (BP): (Talen er under udarbejdelse)		(Ordfører)	
	Kl. 17:56	Pernille Christensen (M): (Talen er under udarbejdelse)	
			Kl. 18:12
Den fg. formand (Birgitte Vind): (Talen er under udarbejdelse)		Den fg. formand (Birgitte Vind): (Talen er under udarbejdelse)	
	Kl. 17:56		Kl. 18:12
Trine Jepsen (V): (Talen er under udarbejdelse)		(Ordfører)	
	Kl. 17:57	Christian Vigilius (KF): (Talen er under udarbejdelse)	
Den fg. formand (Birgitte Vind): (Talen er under udarbejdelse)			Kl. 18:16
	Kl. 17:57	Den fg. formand (Birgitte Vind): (Talen er under udarbejdelse)	
(Ordfører)			Kl. 18:16
Nick Zimmermann (DF): (Talen er under udarbejdelse)			
	Kl. 18:02	Ibrahim Benli (EL): (Talen er under udarbejdelse)	
Den fg. formand (Birgitte Vind): (Talen er under udarbejdelse)			Kl. 18:17
	Kl. 18:02	Den fg. formand (Birgitte Vind): (Talen er under udarbejdelse)	
Ibrahim Benli (EL): (Talen er under udarbejdelse)			Kl. 18:17
	Kl. 18:03	Christian Vigilius (KF): (Talen er under udarbejdelse)	
Den fg. formand (Birgitte Vind): (Talen er under udarbejdelse)			Kl. 18:18
	Kl. 18:03	Den fg. formand (Birgitte Vind): (Talen er under udarbejdelse)	
Nick Zimmermann (DF): (Talen er under udarbejdelse)			Kl. 18:18
	Kl. 18:04	Ibrahim Benli (EL): (Talen er under udarbejdelse)	
Den fg. formand (Birgitte Vind): (Talen er under udarbejdelse)			Kl. 18:18
	Kl. 18:04	Den fg. formand (Birgitte Vind): (Talen er under udarbejdelse)	
Ibrahim Benli (EL): (Talen er under udarbejdelse)			Kl. 18:18
		Christian Vigilius (KF): (Talen er under udarbejdelse)	

	Kl. 18:19	Kl. 18:28
Den fg. formand (Birgitte Vind): (Talen er under udarbejdelse)		Den fg. formand (Birgitte Vind): (Talen er under udarbejdelse)
	Kl. 18:19	Kl. 18:28
Lars Boje Mathiesen (BP): (Talen er under udarbejdelse)		Ibrahim Benli (EL): (Talen er under udarbejdelse)
	Kl. 18:19	Kl. 18:28
Den fg. formand (Birgitte Vind): (Talen er under udarbejdelse)		Den fg. formand (Birgitte Vind): (Talen er under udarbejdelse)
	Kl. 18:19	Kl. 18:28
Christian Vigilius (KF): (Talen er under udarbejdelse)		Christian Kirk (DF): (Talen er under udarbejdelse)
	Kl. 18:20	Kl. 18:29
Den fg. formand (Birgitte Vind): (Talen er under udarbejdelse)		Den fg. formand (Birgitte Vind): (Talen er under udarbejdelse)
	Kl. 18:20	Kl. 18:29
Lars Boje Mathiesen (BP): (Talen er under udarbejdelse)		Ibrahim Benli (EL): (Talen er under udarbejdelse)
	Kl. 18:20	Kl. 18:30
Den fg. formand (Birgitte Vind): (Talen er under udarbejdelse)		Den fg. formand (Birgitte Vind): (Talen er under udarbejdelse)
	Kl. 18:20	Kl. 18:30
Christian Vigilius (KF): (Talen er under udarbejdelse)		Christian Kirk (DF): (Talen er under udarbejdelse)
	Kl. 18:20	Kl. 18:30
Den fg. formand (Birgitte Vind): (Talen er under udarbejdelse)		Den fg. formand (Birgitte Vind): (Talen er under udarbejdelse)
	Kl. 18:21	Kl. 18:30
(Ordfører) Ibrahim Benli (EL): (Talen er under udarbejdelse)		Ibrahim Benli (EL): (Talen er under udarbejdelse)
	Kl. 18:26	Kl. 18:31
Den fg. formand (Birgitte Vind): (Talen er under udarbejdelse)		Den fg. formand (Birgitte Vind): (Talen er under udarbejdelse)
	Kl. 18:26	Kl. 18:32
Lars Boje Mathiesen (BP): (Talen er under udarbejdelse)		(Ordfører) Kim Edberg Andersen (DD): (Talen er under udarbejdelse)
	Kl. 18:26	Kl. 18:33
Den fg. formand (Birgitte Vind): (Talen er under udarbejdelse)		Den fg. formand (Birgitte Vind): (Talen er under udarbejdelse)
	Kl. 18:26	Kl. 18:33
Ibrahim Benli (EL): (Talen er under udarbejdelse)		(Ordfører) Maria Georgi Sloth (RV): (Talen er under udarbejdelse)
	Kl. 18:27	Kl. 18:35
Den fg. formand (Birgitte Vind): (Talen er under udarbejdelse)		Den fg. formand (Birgitte Vind): (Talen er under udarbejdelse)
	Kl. 18:27	Kl. 18:35
Lars Boje Mathiesen (BP): (Talen er under udarbejdelse)		(Ordfører) Lars Boje Mathiesen (BP): (Talen er under udarbejdelse)

	Kl. 18:39		Kl. 18:43
Den fg. formand (Birgitte Vind): (Talen er under udarbejdelse)		Den fg. formand (Birgitte Vind): (Talen er under udarbejdelse)	
	Kl. 18:39		Kl. 18:43
Ibrahim Benli (EL): (Talen er under udarbejdelse)		Beskæftigelsesministeren (Ane Halsboe-Jørgensen): (Talen er under udarbejdelse)	
	Kl. 18:40	(Talen er under udarbejdelse)	Kl. 18:48
Den fg. formand (Birgitte Vind): (Talen er under udarbejdelse)			Kl. 18:49
	Kl. 18:40	Den fg. formand (Birgitte Vind): (Talen er under udarbejdelse)	
Lars Boje Mathiesen (BP): (Talen er under udarbejdelse)			Kl. 18:49
	Kl. 18:41	Emilie Schytte (UFG): (Talen er under udarbejdelse)	
Den fg. formand (Birgitte Vind): (Talen er under udarbejdelse)			Kl. 18:50
	Kl. 18:41	Den fg. formand (Birgitte Vind): (Talen er under udarbejdelse)	
Ibrahim Benli (EL): (Talen er under udarbejdelse)			Kl. 18:50
	Kl. 18:41	Beskæftigelsesministeren (Ane Halsboe-Jørgensen): (Talen er under udarbejdelse)	
Den fg. formand (Birgitte Vind): (Talen er under udarbejdelse)			Kl. 18:50
	Kl. 18:41	Den fg. formand (Birgitte Vind): (Talen er under udarbejdelse)	
Lars Boje Mathiesen (BP): (Talen er under udarbejdelse)			Kl. 18:50
	Kl. 18:42	Emilie Schytte (UFG): (Talen er under udarbejdelse)	
Den fg. formand (Birgitte Vind): (Talen er under udarbejdelse)			Kl. 18:50
	Kl. 18:42	Den fg. formand (Birgitte Vind): (Talen er under udarbejdelse)	
Thomas Monberg (S): (Talen er under udarbejdelse)			Kl. 18:50
	Kl. 18:42	Beskæftigelsesministeren (Ane Halsboe-Jørgensen): (Talen er under udarbejdelse)	
Den fg. formand (Birgitte Vind): (Talen er under udarbejdelse)			Kl. 18:51
	Kl. 18:42	Den fg. formand (Birgitte Vind): (Talen er under udarbejdelse)	
Lars Boje Mathiesen (BP): (Talen er under udarbejdelse)			Kl. 18:51
	Kl. 18:42	Lars Boje Mathiesen (BP): (Talen er under udarbejdelse)	
Den fg. formand (Birgitte Vind): (Talen er under udarbejdelse)			Kl. 18:52
	Kl. 18:42	Den fg. formand (Birgitte Vind): (Talen er under udarbejdelse)	
Thomas Monberg (S): (Talen er under udarbejdelse)			Kl. 18:52
	Kl. 18:43	Beskæftigelsesministeren (Ane Halsboe-Jørgensen): (Talen er under udarbejdelse)	
Den fg. formand (Birgitte Vind): (Talen er under udarbejdelse)			Kl. 18:52
	Kl. 18:43	Den fg. formand (Birgitte Vind): (Talen er under udarbejdelse)	
Lars Boje Mathiesen (BP): (Talen er under udarbejdelse)			Kl. 18:52
		Lars Boje Mathiesen (BP): (Talen er under udarbejdelse)	

	Kl. 18:52		Kl. 18:58
Den fg. formand (Birgitte Vind): (Talen er under udarbejdelse)		(Ordfører) Thomas Monberg (S): (Talen er under udarbejdelse)	
	Kl. 18:52		Kl. 19:01
Beskæftigelsesministeren (Ane Halsboe-Jørgensen): (Talen er under udarbejdelse)		Den fg. formand (Anni Matthiesen): (Talen er under udarbejdelse)	
	Kl. 18:53		Kl. 19:01
Den fg. formand (Birgitte Vind): (Talen er under udarbejdelse)		HP Beck (LA): (Talen er under udarbejdelse)	
	Kl. 18:53		Kl. 19:02
Ibrahim Benli (EL): (Talen er under udarbejdelse)		Den fg. formand (Anni Matthiesen): (Talen er under udarbejdelse)	
	Kl. 18:54		Kl. 19:02
Den fg. formand (Birgitte Vind): (Talen er under udarbejdelse)		Thomas Monberg (S): (Talen er under udarbejdelse)	
	Kl. 18:54		Kl. 19:03
Beskæftigelsesministeren (Ane Halsboe-Jørgensen): (Talen er under udarbejdelse)		Den fg. formand (Anni Matthiesen): (Talen er under udarbejdelse)	
	Kl. 18:55		Kl. 19:03
Den fg. formand (Birgitte Vind): (Talen er under udarbejdelse)		HP Beck (LA): (Talen er under udarbejdelse)	
	Kl. 18:55		Kl. 19:03
Ibrahim Benli (EL): (Talen er under udarbejdelse)		Den fg. formand (Anni Matthiesen): (Talen er under udarbejdelse)	
	Kl. 18:56		Kl. 19:03
Den fg. formand (Birgitte Vind): (Talen er under udarbejdelse)		Thomas Monberg (S): (Talen er under udarbejdelse)	
	Kl. 18:56		Kl. 19:04
Beskæftigelsesministeren (Ane Halsboe-Jørgensen): (Talen er under udarbejdelse)		Den fg. formand (Anni Matthiesen): (Talen er under udarbejdelse)	
	Kl. 18:57		Kl. 19:04
Den fg. formand (Birgitte Vind): (Talen er under udarbejdelse)		(Ordfører) Astrid Carøe (SF): (Talen er under udarbejdelse)	
			Kl. 19:08
Det sidste punkt på dagsordenen er: 14) 1. behandling af lovforslag nr. L 68: Forslag til lov om ændring af lov om lige løn til mænd og kvinder m.v. (Gennemførelse af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2023/970 af 10. maj 2023 om styrkelse af anvendelsen af princippet om lige løn til mænd og kvinder for samme arbejde eller arbejde af samme værdi ved hjælp af løngennem-sigtighed og håndhævelsesmekanismer). Af beskæftigelsesministeren (Ane Halsboe-Jørgensen). (Fremsættelse 08.10.2026).		Den fg. formand (Anni Matthiesen): (Talen er under udarbejdelse)	
			Kl. 19:09
		(Ordfører) Trine Jepsen (V): (Talen er under udarbejdelse)	
			Kl. 19:14
		Den fg. formand (Anni Matthiesen): (Talen er under udarbejdelse)	
	Kl. 18:57		Kl. 19:14
Forhandling		Astrid Carøe (SF): (Talen er under udarbejdelse)	
			Kl. 19:14
Den fg. formand (Birgitte Vind): (Talen er under udarbejdelse)		Den fg. formand (Anni Matthiesen): (Talen er under udarbejdelse)	

	Kl. 19:15		Kl. 19:21
Trine Jepsen (V): (Talen er under udarbejdelse)		(Ordfører) HP Beck (LA): (Talen er under udarbejdelse)	
	Kl. 19:15		Kl. 19:24
Den fg. formand (Anni Matthiesen): (Talen er under udarbejdelse)		Den fg. formand (Anni Matthiesen): (Talen er under udarbejdelse)	
	Kl. 19:15		Kl. 19:24
Astrid Carøe (SF): (Talen er under udarbejdelse)		Thomas Monberg (S): (Talen er under udarbejdelse)	
	Kl. 19:15		Kl. 19:24
Den fg. formand (Anni Matthiesen): (Talen er under udarbejdelse)		Den fg. formand (Anni Matthiesen): (Talen er under udarbejdelse)	
	Kl. 19:15		Kl. 19:25
Trine Jepsen (V): (Talen er under udarbejdelse)		(Ordfører)	
	Kl. 19:16	Pernille Christensen (M): (Talen er under udarbejdelse)	
Den fg. formand (Anni Matthiesen): (Talen er under udarbejdelse)			Kl. 19:27
	Kl. 19:16	Den fg. formand (Anni Matthiesen): (Talen er under udarbejdelse)	
(Ordfører)			Kl. 19:27
Josephine Alstrup Kofod (DF): (Talen er under udarbejdelse)		Malte Larsen (DF): (Talen er under udarbejdelse)	
	Kl. 19:20		Kl. 19:28
Den fg. formand (Anni Matthiesen): (Talen er under udarbejdelse)		Den fg. formand (Anni Matthiesen): (Talen er under udarbejdelse)	
	Kl. 19:20		Kl. 19:28
Thomas Monberg (S): (Talen er under udarbejdelse)		Pernille Christensen (M): (Talen er under udarbejdelse)	
	Kl. 19:20		Kl. 19:28
Den fg. formand (Anni Matthiesen): (Talen er under udarbejdelse)		Den fg. formand (Anni Matthiesen): (Talen er under udarbejdelse)	
	Kl. 19:20		Kl. 19:28
Josephine Alstrup Kofod (DF): (Talen er under udarbejdelse)		Malte Larsen (DF): (Talen er under udarbejdelse)	
	Kl. 19:20		Kl. 19:28
Den fg. formand (Anni Matthiesen): (Talen er under udarbejdelse)		Den fg. formand (Anni Matthiesen): (Talen er under udarbejdelse)	
	Kl. 19:20		Kl. 19:28
Thomas Monberg (S): (Talen er under udarbejdelse)		Pernille Christensen (M): (Talen er under udarbejdelse)	
	Kl. 19:21		Kl. 19:29
Den fg. formand (Anni Matthiesen): (Talen er under udarbejdelse)		Den fg. formand (Anni Matthiesen): (Talen er under udarbejdelse)	
	Kl. 19:21		Kl. 19:29
Josephine Alstrup Kofod (DF): (Talen er under udarbejdelse)		Christian Kirk (DF): (Talen er under udarbejdelse)	
	Kl. 19:21		Kl. 19:29
Den fg. formand (Anni Matthiesen): (Talen er under udarbejdelse)		Den fg. formand (Anni Matthiesen): (Talen er under udarbejdelse)	

	Kl. 19:29		Kl. 19:34
Pernille Christensen (M): (Talen er under udarbejdelse)		Den fg. formand (Anni Matthiesen): (Talen er under udarbejdelse)	
	Kl. 19:30		Kl. 19:35
Den fg. formand (Anni Matthiesen): (Talen er under udarbejdelse)		Den fg. formand (Anni Matthiesen): (Talen er under udarbejdelse)	
	Kl. 19:30		Kl. 19:35
Christian Kirk (DF): (Talen er under udarbejdelse)		Trine Jepsen (V): (Talen er under udarbejdelse)	
	Kl. 19:30		Kl. 19:35
Den fg. formand (Anni Matthiesen): (Talen er under udarbejdelse)		Den fg. formand (Anni Matthiesen): (Talen er under udarbejdelse)	
	Kl. 19:30		Kl. 19:35
Pernille Christensen (M): (Talen er under udarbejdelse)		Pernille Christensen (M): (Talen er under udarbejdelse)	
	Kl. 19:31		Kl. 19:35
Den fg. formand (Anni Matthiesen): (Talen er under udarbejdelse)		Den fg. formand (Anni Matthiesen): (Talen er under udarbejdelse)	
	Kl. 19:31		Kl. 19:36
Kim Edberg Andersen (DD): (Talen er under udarbejdelse)		(Ordfører) Sofie Therese Svendsen (KF): (Talen er under udarbejdelse)	
	Kl. 19:32		Kl. 19:39
Den fg. formand (Anni Matthiesen): (Talen er under udarbejdelse)		Den fg. formand (Anni Matthiesen): (Talen er under udarbejdelse)	
	Kl. 19:32		Kl. 19:40
Pernille Christensen (M): (Talen er under udarbejdelse)		Thomas Monberg (S): (Talen er under udarbejdelse)	
	Kl. 19:32		Kl. 19:40
Den fg. formand (Anni Matthiesen): (Talen er under udarbejdelse)		Den fg. formand (Anni Matthiesen): (Talen er under udarbejdelse)	
	Kl. 19:32		Kl. 19:40
Kim Edberg Andersen (DD): (Talen er under udarbejdelse)		Sofie Therese Svendsen (KF): (Talen er under udarbejdelse)	
	Kl. 19:33		Kl. 19:41
Den fg. formand (Anni Matthiesen): (Talen er under udarbejdelse)		Den fg. formand (Anni Matthiesen): (Talen er under udarbejdelse)	
	Kl. 19:33		Kl. 19:41
Pernille Christensen (M): (Talen er under udarbejdelse)		Thomas Monberg (S): (Talen er under udarbejdelse)	
	Kl. 19:33		Kl. 19:41
Den fg. formand (Anni Matthiesen): (Talen er under udarbejdelse)		Den fg. formand (Anni Matthiesen): (Talen er under udarbejdelse)	
	Kl. 19:33		Kl. 19:41
Trine Jepsen (V): (Talen er under udarbejdelse)		Sofie Therese Svendsen (KF): (Talen er under udarbejdelse)	
	Kl. 19:34		Kl. 19:42
Den fg. formand (Anni Matthiesen): (Talen er under udarbejdelse)		Den fg. formand (Anni Matthiesen): (Talen er under udarbejdelse)	

	Kl. 19:42	Kl. 19:56
Astrid Carøe (SF): (Talen er under udarbejdelse)		Ibrahim Benli (EL): (Talen er under udarbejdelse)
	Kl. 19:43	Kl. 19:56
Den fg. formand (Anni Matthiesen): (Talen er under udarbejdelse)		Den fg. formand (Anni Matthiesen): (Talen er under udarbejdelse)
	Kl. 19:43	Kl. 19:56
Sofie Therese Svendsen (KF): (Talen er under udarbejdelse)		Kim Edberg Andersen (DD): (Talen er under udarbejdelse)
	Kl. 19:44	Kl. 19:57
Den fg. formand (Anni Matthiesen): (Talen er under udarbejdelse)		Den fg. formand (Anni Matthiesen): (Talen er under udarbejdelse)
	Kl. 19:44	Kl. 19:57
Astrid Carøe (SF): (Talen er under udarbejdelse)		Thomas Monberg (S): (Talen er under udarbejdelse)
	Kl. 19:45	Kl. 19:57
Den fg. formand (Anni Matthiesen): (Talen er under udarbejdelse)		Den fg. formand (Anni Matthiesen): (Talen er under udarbejdelse)
	Kl. 19:45	Kl. 19:57
Sofie Therese Svendsen (KF): (Talen er under udarbejdelse)		Kim Edberg Andersen (DD): (Talen er under udarbejdelse)
	Kl. 19:45	Kl. 19:58
Den fg. formand (Anni Matthiesen): (Talen er under udarbejdelse)		Den fg. formand (Anni Matthiesen): (Talen er under udarbejdelse)
	Kl. 19:45	Kl. 19:58
(Ordfører) Ibrahim Benli (EL): (Talen er under udarbejdelse)		Thomas Monberg (S): (Talen er under udarbejdelse)
	Kl. 19:48	Kl. 19:59
Den fg. formand (Anni Matthiesen): (Talen er under udarbejdelse)		Den fg. formand (Anni Matthiesen): (Talen er under udarbejdelse)
	Kl. 19:49	Kl. 19:59
(Ordfører) Kim Edberg Andersen (DD): (Talen er under udarbejdelse)		Kim Edberg Andersen (DD): (Talen er under udarbejdelse)
	Kl. 19:53	Kl. 20:00
Den fg. formand (Anni Matthiesen): (Talen er under udarbejdelse)		Den fg. formand (Anni Matthiesen): (Talen er under udarbejdelse)
	Kl. 19:54	Kl. 20:00
Ibrahim Benli (EL): (Talen er under udarbejdelse)		Victoria Velasquez (EL): (Talen er under udarbejdelse)
	Kl. 19:55	Kl. 20:00
Den fg. formand (Anni Matthiesen): (Talen er under udarbejdelse)		Den fg. formand (Anni Matthiesen): (Talen er under udarbejdelse)
	Kl. 19:55	Kl. 20:00
Kim Edberg Andersen (DD): (Talen er under udarbejdelse)		Kim Edberg Andersen (DD): (Talen er under udarbejdelse)
	Kl. 19:56	Kl. 20:01
Den fg. formand (Anni Matthiesen): (Talen er under udarbejdelse)		Den fg. formand (Anni Matthiesen): (Talen er under udarbejdelse)

	Kl. 20:01		Kl. 20:08
Victoria Velasquez (EL): (Talen er under udarbejdelse)		Den fg. formand (Anni Matthiesen): (Talen er under udarbejdelse)	
	Kl. 20:02		Kl. 20:08
Den fg. formand (Anni Matthiesen): (Talen er under udarbejdelse)		Kim Edberg Andersen (DD): (Talen er under udarbejdelse)	
	Kl. 20:02		Kl. 20:09
Kim Edberg Andersen (DD): (Talen er under udarbejdelse)		Den fg. formand (Anni Matthiesen): (Talen er under udarbejdelse)	
	Kl. 20:03		Kl. 20:09
Den fg. formand (Anni Matthiesen): (Talen er under udarbejdelse)		Maria Georgi Sloth (RV): (Talen er under udarbejdelse)	
	Kl. 20:03		Kl. 20:09
(Ordfører)		Den fg. formand (Anni Matthiesen): (Talen er under udarbejdelse)	
Maria Georgi Sloth (RV): (Talen er under udarbejdelse)			Kl. 20:10
	Kl. 20:05	(Privatist)	
Den fg. formand (Anni Matthiesen): (Talen er under udarbejdelse)		Malte Larsen (DF): (Talen er under udarbejdelse)	
	Kl. 20:05		Kl. 20:12
Malte Larsen (DF): (Talen er under udarbejdelse)		Den fg. formand (Anni Matthiesen): (Talen er under udarbejdelse)	
	Kl. 20:06		Kl. 20:12
Maria Georgi Sloth (RV): (Talen er under udarbejdelse)		Beskæftigelsesministeren (Ane Halsboe-Jørgensen): (Talen er under udarbejdelse)	
	Kl. 20:07		Kl. 20:15
Den fg. formand (Anni Matthiesen): (Talen er under udarbejdelse)		Den fg. formand (Anni Matthiesen): (Talen er under udarbejdelse)	
	Kl. 20:07		Kl. 20:15
Malte Larsen (DF): (Talen er under udarbejdelse)		Malte Larsen (DF): (Talen er under udarbejdelse)	
	Kl. 20:07		Kl. 20:16
Den fg. formand (Anni Matthiesen): (Talen er under udarbejdelse)		Den fg. formand (Anni Matthiesen): (Talen er under udarbejdelse)	
	Kl. 20:07		Kl. 20:16
Maria Georgi Sloth (RV): (Talen er under udarbejdelse)		Beskæftigelsesministeren (Ane Halsboe-Jørgensen): (Talen er under udarbejdelse)	
	Kl. 20:08		Kl. 20:16
Den fg. formand (Anni Matthiesen): (Talen er under udarbejdelse)		Den fg. formand (Anni Matthiesen): (Talen er under udarbejdelse)	
	Kl. 20:08		Kl. 20:16
Kim Edberg Andersen (DD): (Talen er under udarbejdelse)		Malte Larsen (DF): (Talen er under udarbejdelse)	
	Kl. 20:08		Kl. 20:17
Den fg. formand (Anni Matthiesen): (Talen er under udarbejdelse)		Den fg. formand (Anni Matthiesen): (Talen er under udarbejdelse)	
	Kl. 20:08		Kl. 20:17
Maria Georgi Sloth (RV): (Talen er under udarbejdelse)		Beskæftigelsesministeren (Ane Halsboe-Jørgensen): (Talen er under udarbejdelse)	

	Kl. 20:18	Kl. 20:23
Den fg. formand (Anni Matthiesen): (Talen er under udarbejdelse)	Den fg. formand (Anni Matthiesen): (Talen er under udarbejdelse)	
	Kl. 20:18	
HP Beck (LA): (Talen er under udarbejdelse)		
	Kl. 20:18	Kl. 20:23
Den fg. formand (Anni Matthiesen): (Talen er under udarbejdelse)	Meddelelser fra formanden	
	Kl. 20:18	Den fg. formand (Anni Matthiesen): (Talen er under udarbejdelse)
Beskæftigelsesministeren (Ane Halsboe-Jørgensen): (Talen er under udarbejdelse)		Mødet er hævet. (Kl. 20:24).
	Kl. 20:19	
Den fg. formand (Anni Matthiesen): (Talen er under udarbejdelse)		
	Kl. 20:19	
HP Beck (LA): (Talen er under udarbejdelse)		
	Kl. 20:19	
Den fg. formand (Anni Matthiesen): (Talen er under udarbejdelse)		
	Kl. 20:19	
Beskæftigelsesministeren (Ane Halsboe-Jørgensen): (Talen er under udarbejdelse)		
	Kl. 20:20	
Den fg. formand (Anni Matthiesen): (Talen er under udarbejdelse)		
	Kl. 20:20	
Kim Edberg Andersen (DD): (Talen er under udarbejdelse)		
	Kl. 20:21	
Den fg. formand (Anni Matthiesen): (Talen er under udarbejdelse)		
	Kl. 20:21	
Beskæftigelsesministeren (Ane Halsboe-Jørgensen): (Talen er under udarbejdelse)		
	Kl. 20:22	
Den fg. formand (Anni Matthiesen): (Talen er under udarbejdelse)		
	Kl. 20:22	
Kim Edberg Andersen (DD): (Talen er under udarbejdelse)		
	Kl. 20:23	
Den fg. formand (Anni Matthiesen): (Talen er under udarbejdelse)		
	Kl. 20:23	
Beskæftigelsesministeren (Ane Halsboe-Jørgensen): (Talen er under udarbejdelse)		